

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI
ZA ROK 2020**

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	3
1.1. Zadania i ramy prawne	3
1.2. Struktura organizacyjna.....	5
1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli	8
1.4. Pomoc społeczna - podstawowe informacje.....	9
II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	11
III. FORMY UDZIELANEJ POMOCY	14
3.1 Finansowe formy wsparcia realizowane w 2020 r.	15
3.1.1 Świadczenia pieniężne	15
3.1.2 Świadczenia niepieniężne.....	18
3.2. Niefinansowe formy wsparcia realizowane w 2020 r.	25
3.2.1 Praca socjalna	25
3.2.2 Interwencja kryzysowa.....	27
3.2.3 Poradnictwo specjalistyczne.....	27
3.2.4 Procedura Niebieskie Karty.....	28
IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ.....	29
4.1 Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka	29
4.2 Wsparcie asystenta rodziny	31
4.3 System pieczy zastępczej	33
4.4 Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”	34
4.5. Wypoczynek letni.....	35
V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH	37
5.1. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi.....	37
5.2. Klub Integracji Społecznej	38
5.3 Prace społecznie użyteczne	42
5.4 "Pomoc w domu" w ramach prac społecznie użytecznych	44
VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	45
6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnieniem.....	45
6.2. Klub Trzeźwego Życia	46
6.3. Bezdomność	48
6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	49

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	49
7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym.....	49
7.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	50
7.3. Dzienny Dom SENIOR+.....	51
7.4 Warsztat Terapii Zajęciowej	52
VIII. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS	54
8.1. Organizowanie społeczności lokalnej	54
8.1.1. Klub Wesoła Gromadka	57
8.1.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane we współpracy z mieszkańcami Osiedla Fabrycznego i lokalnymi partnerami	58
8.1.3. Projekty socjalne zrealizowane przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.....	60
8.2. Klub Wolontariusza.....	61
8.2.1. Akcje organizowane przy współudziale wolontariuszy	63
IX. KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH	64
9.1. Koordynacja gminnych programów społecznych	65
9.2. Realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE i programów rządowych	66
X. WYDARZENIA CYKLICZNE I CIEKAWY INICJATYWY	71
10.1 Gala wolontariatu	71
10.2 Opłatek Maltański	71
10.3. Akcja charytatywna „Stalowowolska Paczka Pomocy”	72
XI. WSPÓŁPRACA Z INNymi PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZEMNIANYCH POTRZEB	73
XII. KUCHNIA I ŻYWIENIE	77
XIII. OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	77
13.1 Finansowanie bieżącej działalności MOPS.....	77
12.2 Warunki lokalowe	79
XIV. PODSUMOWANIE	79
WYKAZ TABEL	89

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawia sprawozdanie z działalności za 2020 rok w odniesieniu do zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zdiagnozowanych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Stalowej Woli.

W sprawozdaniu ujęto zadania i strukturę organizacyjną Ośrodka, formy wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wydatki finansowe (w zaokrągleniu do pełnych złotych) na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Wielkość udzielonej pomocy oraz liczbę osób obrazują zestawienia tabelaryczne.

Przedstawiono również formy aktywizacji klientów pomocy społecznej w zakresie podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem w oparciu o projekty własne i programy pomocowe z zakresu pomocy społecznej realizowane, także w partnerstwie z innymi podmiotami.

Rok 2020 z uwagi na ogłoszony w marcu stan epidemii spowodowany COVID-19 upłynął pod znakiem dużych zmian w sytuacji społecznej i gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli stanął przed nowym wyzwaniem zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Priorytetem okazało się zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom oraz mieszkańcom a także zachowanie nie tylko ciągłości realizacji dotychczasowych zadań, ale również przyjęcia na siebie nowych zadań, głównie związanych z zapewnieniem pomocy osobom izolowanym, pozostającym w kwarantannie lub opuszczających szpital. Nowe wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się rodzin nowym wirusem SARS-COV-2, powodowały wypracowania innych niż dotychczas form komunikacji, ograniczania do minimum kontaktów bezpośrednich, wykorzystywania różnych rodzajów komunikatorów.

Pomimo ograniczeń w bezpośrednich kontaktach międzyludzkich, wynikających z ogłoszenia stanu epidemii, działania Ośrodka nakierowane na wspieranie mieszkańców naszego miasta, wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się zdiagnozowanych potrzeb lokalnej społeczności.

I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI.

1.1. Zadania i ramy prawne

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do w/w ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,

- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Natomiast szczegółowe zadania Ośrodka odnoszące się do zadań własnych i własnych obowiązkowych gminy z zakresu pomocy społecznej oraz zleconych gminie wynikają z art.17 i art.18 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. a zakres ich realizacji został przedstawiony w dalszej części sprawozdania.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli prowadzi bieżącą działalność, w tym świadczy pomoc na rzecz mieszkańców miasta, przede wszystkim w oparciu o następujące przepisy prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1976 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 685)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 511 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz.1057 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2019, poz. 869 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1440 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1781 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 821)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz.U. z 2020 r. poz.1329),
- Ustawa z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r .poz. 2277 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.).

Podstawą działania były również akty wykonawcze do ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw a w szczególności:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005, Nr 189 poz. 1598 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1788),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz.U. z 2010, Nr 218, poz. 1439),

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018, poz. 734 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U z 2018, poz.1358),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209 poz. 1245),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) - Dz. U. UE. L. 2016.119.1 z dnia 04.05.2016 r.
- Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007)
- Uchwała Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. z 2016 r. poz.1250)

1.2. Struktura organizacyjna.

Obecna struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia.

W ramach profesjonalizacji działań podejmowanych przez Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej funkcjonują zespoły specjalizujące się w pracy socjalnej z konkretnymi grupami dyspersyjnymi:

- Zespół diagnostyczny – diagnozuje sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, ustala główne przyczyny dysfunkcji rodziny i kieruje do odpowiedniego zespołu problemowego, ewentualnie obsługuje klientów MOPS nie wymagających systematycznego wsparcia w formie pracy socjalnej,
  - Zespół ds. pomocy rodzinie,
  - Zespół ds. asysty rodziny
  - Zespół ds. pomocy osobom starszym,
  - Zespół ds. profilaktyki uzależnień,
  - Zespół ds. domów pomocy społecznej,
  - Stanowisko ds. osób bezdomnych,
  - Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.

Zespół diagnostyczny grupuje pracowników pierwszego kontaktu, którzy diagnozują sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, ustalają główne przyczyny dysfunkcji rodziny i kierują do odpowiedniego zespołu problemowego, ewentualnie obsługuje klientów MOPS nie wymagających systematycznego wsparcia w formie pogłębionej pracy socjalnej.

Zespoły problemowe pogłębiają diagnozę społeczną, opracowują program pomocy, podejmują działania edukacyjne, motywacyjne, wspierające, w oparciu o wzajemną współpracę z innymi podmiotami i poradnictwo specjalistyczne w sytuacji złożoności występujących problemów. Natomiast inicjowanie i wspieranie oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich powierzone zostało Organizatorom Społeczności Lokalnej przy wsparciu Klubu Wolontariusza.

Dział Usług świadczy usługi opiekuńcze osobom starszym, niepełnosprawnym w tym również osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz dzieciom autystycznym, w miejscu zamieszkania.

Aktywizacja i integracja społeczna osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją prowadzona jest w klubach: Klubie Integracji Społecznej i Klubie Trzeźwego Życia,

oraz w ośrodkach wsparcia dziennego: Dziennym Dom Senior +, Rozwadowskim Klubie Seniora, Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego - Świetlicy „Tęcza” i jej filii, Warsztacie Terapii Zajęciowej, który jest samodzielną jednostką funkcjonującą w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

W celu sprawnego identyfikowania lokalnych potrzeb i określania kierunków rozwoju wybranych zagadnień polityki społecznej utworzone zostało w strukturze organizacyjnej MOPS wieloosobowe stanowisko ds. koordynacji programów społecznych i realizacji projektów socjalnych.

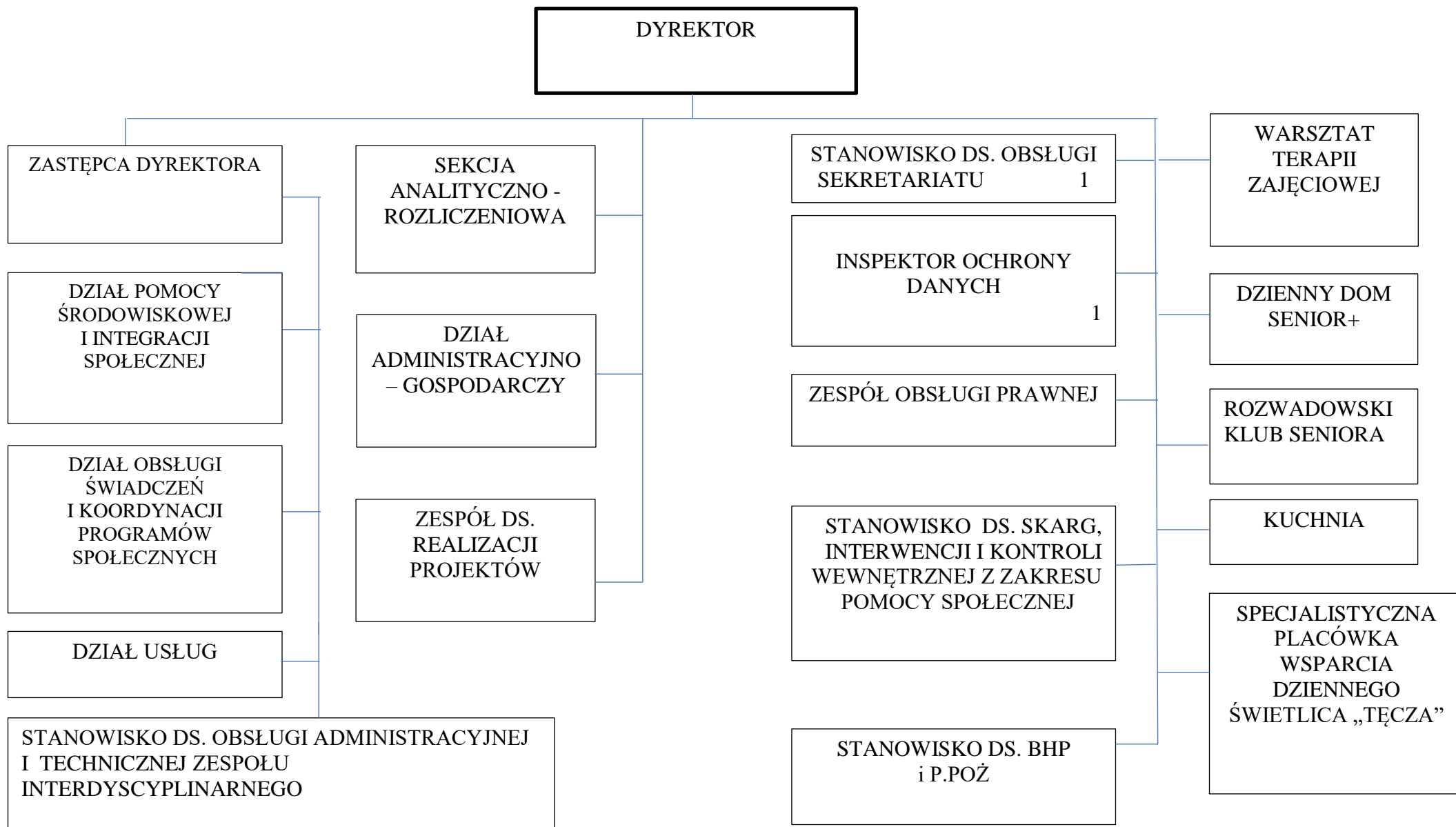
MOPS zabezpiecza obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Jest to zadanie obowiązkowe wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pracę Zespołu i grup roboczych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego:
- koordynowanie pracy grup roboczych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

W strukturze MOPS znajduje się również Kuchnia, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy MOPS oraz ŚDS-ów.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawia się w sposób przedstawiony według schematu organizacyjnego MOPS w Stalowej Woli (str. 7).

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI

1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy, wynikającym z 8art. 17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej. Kadrę MOPS zatrudnioną na dzień 31 grudnia 2020 r. w ramach 171 etatów stanowiło 179 osób (w tym 5 osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i 4 osoby na zastępstwo). Strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 1 STRUKTURA ZATRUDNIENIA W MOPS

L.p.	Wyszczególnienie stanowisk	Ogółem liczba zatrudnionych osób
1	dyrektor	1
2	zastępca dyrektora	1
3	kierownik działu, kierownik sekcji <i>(kierownicy ośrodków wsparcia wykazani są w wierszu 15)</i>	6
4	pracownicy socjalni w tym: <i>starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator</i> <i>starszy specjalista pracy socjalnej</i> <i>specjalista pracy socjalnej</i> <i>starszy pracownik socjalny</i> <i>pracownik socjalny</i> w tym: świadczący pracę socjalną w środowisku	45 4 11 17 11 2 31
5	główny specjalista	2
6	starszy specjalista pracy z rodziną	1
7	asystent rodziny	4
8	opiekun wykonujący usługi opiekuńcze	44
9	opiekun wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychiatrycznymi	3
10	poradnictwo specjalistyczne (radca prawny, konsultant, psycholog)	5
11	pozostali pracownicy (w tym administracja, referenci, stanowiska pomocnicze)	22
12	Klub Integracji Społecznej	2
13	Klub Trzeźwego Życia	1
14	Kuchnia	7
15	Ośrodki wsparcia (kierownik i pozostali pracownicy) w tym: <i>Dzienny Dom Senior +</i> <i>Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego-Świetlica TEĆZA + filia Świetlicy</i>	20 7 13
16	Warsztat Terapii Zajęciowej	16

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Miarą skuteczności służb pomocy społecznej jest odpowiednio przygotowana do realizacji zadań kadra wyposażona w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym natomiast kwalifikacje zawodowe asystentów rodzin reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Również odpowiednie przygotowanie zawodowe posiada pozostała kadra pomocnicza, administracyjno-finansowa z uwagi na stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań i konieczność stałego doskonalenia zawodowego, systematycznego poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności.

Większość pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli legitymuje się wykształceniem wyższym - **98 osób** (52,75 %), przy czym wykształcenie wyższe magisterskie posiada **80 osób**, wyższe licencjackie **18 osób** oraz **1 osoba** posiada tytuł doktora. Ponadto w 2020 roku było zatrudnionych **64 osób** (35,20 %) z wykształceniem średnim, w tym **29 osób** ukończyło szkoły policealne, **14 osób** (8,59%) z wykształceniem zawodowym oraz **3 osoby** z wykształceniem podstawowym (1,84%). Dodatkowo, dzięki ustawicznemu doskonaleniu wiedzy i kompetencji w wyniku podnoszenia kompetencji zawodowych w ramach specjalizacji zawodowych **17 pracowników** socjalnych posiada 1-wszy stopień specjalizacji i **16 pracowników** socjalnych 2-gi stopień specjalizacji.

Ponadto w 2020 roku 42 pracowników Ośrodka podnosiło swoje kwalifikacje i umiejętności praktyczne poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju kursach, szkoleniach, konferencjach organizowanych przez firmy zewnętrzne, które z uwagi na ogłoszoną pandemię spowodowaną koronawirusem COVID-19 realizowane były w trybie on-line.

MOPS rokrocznie sięga po zatrudnienie subsydiowane na podstawie zawieranych umów z Powiatowymi Urzędami Pracy w Stalowej Woli lub Nisku. Łącznie w 2020 roku zatrudnionych było 11 osób w ramach prac interwencyjnych na stanowisku opiekunka

1.4. Pomoc społeczna - informacje podstawowe.

Głównym celem pomocy społecznej jest podejmowanie działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób i rodzin, zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia się oraz integracji ze środowiskiem. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające ze wsparcia instytucji pomocy społecznej zobowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej poprzez wykorzystanie własnych zasobów (materialnych i niematerialnych), możliwości i uprawnień.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z 15 powodów wymienionych w ustawie o pomocy społecznej: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu i ludźmi; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski

żywiłowej lub ekologicznej. Katalog powodów przyznania pomocy społecznej określony w ustawie o pomocy społecznej nie jest zamknięty, nie można więc wykluczyć udzielenia pomocy ze względu na wystąpienie innej niż wymienione w ustawie przyczyny.

Również katalog różnych form wsparcia jest wieloraki. MOPS w Stalowej Woli realizuje świadczenia pieniężne oraz niepieniężne (w tym m.in.: posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, schronienie, niezbędne ubranie) ale przede wszystkim szeroko rozumianą pracą socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin prowadzoną w indywidualnych sprawach a także w środowisku lokalnym oraz specjalistyczne poradnictwo prawne i psychologiczne. Praca socjalna polega na wspieraniu lub wywoływaniu zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przewyżczenia trudnych sytuacji życiowych.

Ustawa o pomocy społecznej określa również próg dochodowy, tzw. **kryterium dochodowe**, warunkujące prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, które podlega weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Ostatnia weryfikacja kwoty kryterium dochodowego miała miejsce w październiku 2018 roku i wynoszą one odpowiednio:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej - **701 zł**
- 2) w przypadku rodziny - dla osoby w rodzinie – **528 zł**.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie, której dochód przekracza kryterium dochodowe może być przyznana pomoc bezzwrotna lub na zasadach zwrotu części lub całości kwoty przyznanego świadczenia.

Identyfikacja osób wymagających pomocy oraz diagnoza ich sytuacji społecznej następuje w drodze wywiadu środowiskowego, który pozwala na określenie powodów, z których jednostka lub rodzina znalazła się w kryzysie i wymaga interwencji ze strony Ośrodka.

Przyznanie lub odmowa przyznania świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej za wyjątkiem świadczeń w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, biletu kredytowanego, uczestnictwa w klubach samopomocy, wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Decyzje administracyjne wydaje się w oparciu o przeprowadzony przez pracownika socjalnego wywiad środowiskowy i zebraną w sprawie dokumentację.

W 2020 r. wydano łącznie **5856** decyzji administracyjnych. Poniższa tabela przedstawia liczbę wydawanych w Ośrodku decyzji z podziałem na ich rodzaje.

TABELA NR 2 DECYZJE ADMINISTRACYJNE W SPRAWACH ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

RODZAJE DECYZJI	LICZBA DECYZJI
Decyzje przyznające różnego typu świadczenia	4714
Decyzje: uchylające, zmieniające, umorzenia, odstąpienia od żądania zwrotu świadczeń, itp.	1022
Decyzje odmowne w sprawie różnych form świadczeń	120
ŁĄCZNIE	5856

Szczególne znaczenie przy rozpatrywaniu wniosków w sprawie świadczeń z pomocy społecznej mają decyzje odmowne z uwagi na ich charakter i konsekwencje dla klientów pomocy społecznej. Głównymi powodami odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla 74 osób/rodzin w 2020 roku były m.in:

- dochód przekraczający kryterium dochodowe - 14 wnioskodawców,
- brak przesłanek do przyznania pomocy określonych w art.7 uops - w 6 przypadkach,
- brak okoliczności uzasadniających udzielenia pomocy (zasada fakultatywności świadczeń z pomocy społecznej) – 34 wnioskodawców,
- brak współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej lub marnotrawienie przyznanych świadczeń– w 19 przypadkach,
- wykazane dysproporcje pomiędzy deklarowaną a faktyczną sytuacją dochodową i majątkową – w 1 przypadku.

W 2020 roku wydane zostało również 46 decyzji odmownych w sprawie wydania zaświadczenia o żądanej treści – tj. o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny, ubiegającego się o stypendium socjalne na podstawie art. 88 ust. 4 Ustawy Prawo o szkolnictwie. Odmowa wydania takiego zaświadczenia wynikała z braku danych rodziny studenta w systemie POMOST stanowiącym bazę danych Ośrodka.

W odniesieniu do wszystkich wydanych przez MOPS decyzji administracyjnych z prawa wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Tarnobrzegu skorzystało ogółem 5 osób, z czego po rozpatrzeniu przez organ odwoławczy 4 decyzje zostały utrzymane w mocy przez SKO.

II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MOPS

Z danych demograficznych Urzędu Miasta Stalowa Wola wynika że według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku liczba mieszkańców naszego miasta wynosiła 57696 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy, z czego 26,98 % stanowiły osoby starsze tj. w wieku K-60 lat, M-65 lat życia (wzrost o 0,77 %, w stosunku do roku poprzedniego), 57,02 % osób w wieku produkcyjnym: K 18-59 lat, M 18-64 lat (spadek o 0,71% w stosunku do roku ubiegłego) a osoby w wieku od 0 do 17 lat stanowiły 16,02 % ogółu mieszkańców (spadek o 0,04% w stosunku do roku poprzedniego).

W 2020 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem 2327 osób z 1340 rodzin, z czego osoby starsze w wieku 60/65 lat stanowiły liczbę 573 osób, czyli 24,62 % ogółu osób objętych działaniami MOPS (o 3,77 % mniej w stosunku do roku poprzedniego). Wśród rodzin korzystających z pomocy dominowały gospodarstwa jednoosobowe – 64,10 % ogółu (wzrost o 1,41% w stosunku do roku 2019). Rodziny z dziećmi stanowiły 22,95 % ogółu rodzin (odnotowano spadek o 1,91 % w stosunku do roku 2019).

Poniższe tabele Nr 3 i 4 przedstawiają typy rodzin objętych wsparciem MOPS.

TABELA NR 3 TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	1340	2327
w tym:		
gospodarstwa jednoosobowe	859	859
rodziny z dziećmi	282	1010
rodziny niepełne	101	323
w tym:		
rodziny emerytów i rencistów	483	616
w tym: gospodarstwa jednoosobowe	381	381

TABELA NR 4 **RODZINY Z DZIEĆMI OBJĘTE POMOCĄ MOPS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem rodziny z dziećmi objęte wsparciem MOPS		Rodziny którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
1	130	370	65	174
2	85	309	44	146
3	52	240	33	151
4	13	76	10	59
5	1	7	1	7
6	1	8	1	8
7 i więcej	0	0	0	0
Ogółem liczba rodzin z dziećmi	282	1010	154	545

Analizując sprawozdawczość z lat poprzednich zauważalne jest zjawisko odchodzenie z systemu świadczeń MOPS rodzin, które otrzymały świadczenia wychowawcze na dziecko, a także świadczenia rodzinne w formie zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Zaznaczyć jednak należy, że poprawa sytuacji materialnej rodzin nie zawsze przekłada się na poprawę funkcjonowania rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy umiejętności gospodarowania budżetem domowym. W związku z powyższym do tych rodzin obok świadczeń przyznawanych w drodze decyzji administracyjnych kierowane jest również szeroko rozumiane poradnictwo w ramach pracy socjalnej, asystentury rodzin, poradnictwo psychologiczne i prawne oraz działania środowiskowe.

W 2020 roku **128** rodzin z dziećmi objętych było wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną, co stanowiło 57,40 % ogólnej liczby wszystkich rodzin/osób objętych wyłącznie tą formą wsparcia.

Głównymi powodami udzielenia świadczeń pomocy społecznej przez MOPS w drodze decyzji administracyjnej w 2020 r. były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo a w następnej kolejności bezrobocie, problem alkoholowy czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na terenie miasta Stalowej Woli nie zdiagnozowano problemu uchodźstwa i wynikającej z tego powodu trudności w adaptacji i integracji oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zaznaczyć należy, że u osób i rodzin pozostających w zakresie działania pomocy społecznej wielokrotnie występuje więcej niż jedna przesłanka objęcia pomocą. Z tych względów tabela nr 5 nie obrazuje faktycznej liczby osób korzystających z różnych form świadczeń pomocy społecznej przyznanych w oparciu o decyzje administracyjne. Przytoczone dane w poszczególnych rubrykach tabeli nie podlegają sumowaniu.

TABELA NR 5 POWODY PRYZNANIA POMOCY W ROKU 2020

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ubóstwo	579	924
Bezdomność	81	84
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	152
w tym : wielodzietność	25	123
Bezrobocie	336	663
Niepelnosprawność	610	835
Długotrwała lub ciężka choroba	828	1139
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	102	325
w tym:		
rodziny niepełne	83	253
rodziny wielodzietne	21	99
Przemoc w rodzinie	24	53
Alkoholizm	229	294
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	17	24
Zdarzenie losowe	2	2
Sytuacja kryzysowa	2	5

Poddając analizie czasookres jakim są objęte osoby/rodziny świadczeniami pomocy społecznej przyznanymi w drodze decyzji administracyjnych stwierdzić należy, że największą grupą świadczeniobiorców stanowią rodziny, które korzystają z systemu pomocy społecznej dłużej niż 3 lata -68,49 % ogółu. Kolejną grupę świadczeniobiorców pod względem liczebności stanowią osoby/rodziny, które po raz pierwszy zmuszone były skorzystać z pomocy społecznej stanowiąc 19,70 % ogółu rodzin.

Charakterystykę czasookresu korzystania ze świadczeń pomocy społecznej MOPS wg danych za rok 2020 przedstawia tabela Nr 6.

TABELA NR 6 CZASOOKRES KORZYSTANIA ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ NA PODSTAWIE DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	% w stosunku do ogółu	Liczba osób w tych rodzinach
Ogółem rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w oparciu o decyzje administracyjne	1117	x	1683
Rodziny korzystające z pomocy poniżej roku	220	19,70%	329
Rodziny korzystające z pomocy od 1 roku do 2 lat	68	6,09%	100
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 2 do 3 lat	64	5,73%	97
Rodziny korzystające z pomocy społecznej powyżej 3 lat	765	68,49%	1163

III. FORMY UDZIELONEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Formy pomocy finansowej, w tym świadczenie pieniężne oraz niepieniężne (w formie rzeczowej usługowej lub w naturze) stanowią jedynie uzupełnienie tych działań. W 2020 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem **1340 rodzin/osób**, z czego w formie świadczenia w drodze decyzji administracyjnej **1117** rodzin/osób, natomiast **223** rodziny/osoby skorzystało wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej.

TABELA NR 7 LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ogółem liczba rodzin, objętych wsparciem pomocy społecznej	1340	2327
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	223	644
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pomocy społecznej	1117	1683
w tym: świadczenia pieniężne	807	1300
świadczenia niepieniężne	582	811

W 2020 roku MOPS świadczył różne rodzaje i formy wsparcia, przy czym świadczenie w formie pracy socjalnej realizowane było w każdym przypadku korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Do świadczeń pieniężnych realizowanych w 2020 roku należały:

1. zasiłek stały;
2. zasiłek okresowy;
3. zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
4. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd.

Świadczenia niepieniężne:

1. praca socjalna;
2. składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne;
3. pomoc rzeczowa;
4. sprawienie pogrzebu;
5. poradnictwo specjalistyczne;
6. schronienie;
7. posiłek;
8. niezbędne ubranie;
9. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
10. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
11. pobyt i usługi w domu pomocy społecznej;
12. interwencja kryzysowa.

Prawo do korzystania z powyższych świadczeń, z wyłączeniem wynagrodzenia dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki, pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, uzależnione jest od kryterium dochodowego i przyznawane jest na podstawie decyzji administracyjnej.

3.1. Finansowe formy wsparcia zrealizowane w 2020 roku.

3.1.1. Świadczenia pieniężne.

Zasiłek stały

Zasiłek stały jest świadczeniem obowiązkowym przeznaczonym dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy z tytułu niepełnosprawności. Kryterium wieku, kwalifikujące do tego zasiłku, oznacza osiągnięcie wieku emerytalnego określonego w Ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku niepełnosprawności uprawnienia przysługują tylko osobom legitymującym się niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym lub całkowitą niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W 2020 roku MOPS przyznał lub kontynuował z lat poprzednich uprawnienia do tego świadczenia dla **327 osób** z 323 rodzin. W skali roku łączna kwota wypłaconych świadczeń, w całości sfinansowanych z budżetu państwa, wyniosła **1 691 739 zł**. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła 524,25 zł

Dominującą grupę osób uprawnionych do zasiłku stałego stanowiły osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności - 280 osób. Natomiast z powodu wieku i braku uprawnień do własnych świadczeń z systemów zabezpieczenia społecznego lub w okresie oczekiwania na ich przyznanie, prawo do zasiłku stałego posiadało 47 osób. Spośród wszystkich osób uprawnionych do zasiłku stałego 275 osób to osoby samotnie gospodarujące.

Charakterystykę osób uprawnionych do zasiłku stałego w 2020 roku przedstawia Tabela Nr 8

TABELA NR 8 OSOBY UPRAWNIONE DO ZASIŁKU STAŁEGO W 2020 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób
Ogółem liczba osób uprawnionych	327
w tym z powodu:	
- niepełnosprawności w stopniu znacznym	61
- niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym	219
- z powodu wieku	47
w tym:	
- osoby samotnie gospodarujące	275
- osoby w rodzinie	52

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Kwotę zasiłku ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby lub rodziny a posiadanym dochodem z tym, że nie może być ona niższa niż 50% tej różnicy, która stanowi część gwarantowaną zasiłku. W części gwarantowanej zasiłek okresowy jest obowiązkowy i dotowany z budżetu państwa. W ustaleniu kwoty świadczenia, poza częścią gwarantowaną, oraz okresu na jaki zostaje przyznany – zasiłek ma charakter fakultatywny

W 2020 roku zasiłki okresowe przyznano **430 rodzinom** (799 osób w rodzinie), na łączną kwotę **859 232 zł**. Średnia wysokość świadczenia wyniosła 271,48 zł, a jego czasokres – 7,30 miesięcy w skali roku. Dotacja budżetu państwa na sfinansowanie wydatków związanych z realizacją zasiłku okresowego

w części gwarantowanej wynosiła 813 103 zł co stanowiło 94,64 % ogólnej kwoty wydatkowanej na ten cel, a środki własne gminy w części fakultatywnej wyniosły 46 129 zł, tj. 5,36 % łącznej kwoty przyznanych świadczeń.

Powodem przyznania zasiłku okresowego w 2020 r. były w szczególności okoliczności przedstawione w poniższej tabeli.

TABELA NR 9 ZESTAWIENIE REALIZACJI ZASIŁKU OKRESOWEGO ZE WZGLĘDU NA POWODY JEGO PRYZNANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała choroba	Oczekiwanie na świadczenie emerytalno-rentowe
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	197	128	56	3
Średni czasokres przyznanego świadczenia w miesiącach	6,59	7,27	4,40	3,67
Średnia wysokość świadczenia w zł	366,65	118,76	275,59	372,09

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest przyznawany jest osobom/rodzinom, których dochód kształtuje się poniżej kryterium dochodowego, w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw mieszkań, a także kosztów pogrzebu. Jest to świadczenie fakultatywne, zaliczane do zadań obowiązkowych gminy. Wypłata zasiłków celowych w całości pokrywana jest z budżetu gminy.

W 2020 roku zasiłek celowy przyznano **256 osobom w 255 rodzinach** i wypłacono 765 świadczeń. Na realizację tego zadania **wydatkowano 175 801,00 zł.**¹

Tabela Nr 10 przedstawia najczęściej zgłaszane potrzeby na realizację na realizację których przyznawane były zasiłki celowe w roku sprawozdawczym.

Przyznano również 2 zasiłki celowe w związku poniesionymi startami w wyniku zdarzenia losowego (pożar i zgłoszenie kradzieży środków finansowych) w wysokości łącznej **3 260 zł**. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

¹ Świadczenia w formie zasiłku celowego na zakup żywności w celu przygotowania gorącego posiłku, przyznawane w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zostało wykazane odrębnie w podrozdziale 2.3. Świadczenia niepieniężne - Obowiązek zapewnienia posiłku.

TABELA NR 10 REALIZACJA ZASIŁKU CELOWEGO W 2020 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZAJ ZABEZPIECZONEJ POTRZEBY						
	Oplaty za czynsz i media	Koszty leczenia	Zakup żywności *	Opał	Zakup odzieży	Niezbędny remont	Zakup sprzętu domowego
Liczba rodzin którym przyznano zasiłek celowy	106	124	37	38	56	10	21
Liczba wypłaconych świadczeń	228	256	48	60	64	11	22
Łączna kwota wydatków na realizację zasiłków w zł	38 521	51 293	6 364	42 974	7 162	4 772	10 635
Średnia wysokość świadczenia w zł	168,96	200,37	132,59	716,24	111,91	477,20	483,41

*Zasiłki celowe na zakup żywności realizowane były głównie w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- 1) specjalny zasiłek celowy – którego wysokość nie może przekraczać kwoty kryterium dochodowego odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.
- 2) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa na zasadach zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową – których wysokość nie jest dookreślona, a zasady jego zwrotu reguluje Uchwała Nr XX/254/15 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 roku.

W roku 2020 specjalne zasiłki celowe lub zasiłki celowe przyznawane na zasadach zwrotu kierowane były do osób i rodzin, które zgłaszały trudności finansowe z powodu wysokich kosztów leczenia, zajęć komorniczych ich własnych dochodów, spłacania zadłużeń bankowych itp. Znaczną grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby, których podstawowym źródłem dochodu były niskie świadczenia z ZUS.

Specjalne zasiłki celowe przyznano **192 osobom z 190 gospodarstw domowych**, wypłacono 512 świadczeń na łączną kwotę **106 096 zł**. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 207,22 zł.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia realizację specjalnego zasiłku celowego, z uwzględnieniem najczęściej zgłaszanych potrzeb.

TABELA NR 11 ZESTAWIENIE REALIZACJI SPECJALNEGO ZASIŁKU CELOWEGO W ROKU 2020

WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZAJ ZABEZPIECZONEJ POTRZEBY			
	Oplaty za media	Zakup żywności	Koszty leczenia	Opał
Liczba osób/rodzin którym przyznano zasiłek celowy	80	34	79	30
Liczba wypłaconych świadczeń	170	75	135	39
Łączna kwota wydatków na realizację zasiłków w zł	32 056	10 472	31 037	20 441
Średnia wysokość świadczenia w zł	188,56	139,63	229,90	524,13

Zasiłki celowe na zasadach zwrotu przyznane zostały 19 osobom/rodzinom na łączną kwotę **23 990 zł** w szczególności na zakup opału, pokrycie kosztów leczenia, zakup sprzętu rehabilitacyjnego. Średnia wysokość świadczenia wynosiła 999,58 zł. W większości przypadków odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych przez gminę na ten cel wydatków z uwagi na charakter zgłaszanych potrzeb uwzględniając sytuację osobistą i majątkową tych osób i rodzin.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki.

Świadczenie to, wynikające z Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, przysługuje opiekunowi (ustanowionemu przez sąd opiekuńczy) w przypadku, gdy sąd opiekuńczy przyzna na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo jednorazowe w dniu ustania opieki lub zwolnienia go od niej. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. W odróżnieniu od innych świadczeń z pomocy społecznej, przyznawane jest na podstawie postanowienia Sądu, niezależnie od spełnienia kryterium dochodowego z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, bez decyzji administracyjnej i konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd.

W 2020 roku MOPS zrealizował **120 świadczeń** miesięcznych dla 10 osób na łączną kwotę **36 915,55 zł**. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła **307,63 zł**.

3.1.2. Świadczenia niepieniężne

Katalog realizowanych w 2020 roku finansowych form wsparcia obok świadczeń pieniężnych obejmował niektóre rodzaje form pomocy niepieniężnej, tj.: składki na ubezpieczenie zdrowotne, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, posiłek, udzielenie schronienie, sprawienie pogrzebu, opłata za pobyt w domu pomocy społecznej.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Jest to zadanie własne o charakterze obligatoryjnym, dotowane z budżetu państwa w wysokości 80 %. Obowiązkiem Gminy jest zapewnienie udziału własnego w wysokości 20 %. MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 288 osób uprawnionych do zasiłku stałego i za 4 osób, które zostały skierowane do MOPS przez Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli do

uczestnictwa w aktywizacji społecznej i zawodowej, z którą zawarto kontrakt socjalny w ramach Klubu Integracji Społecznej.

W 2020 roku składki na ubezpieczenie zdrowotne, w całości finansowane były z budżetu państwa.

Łączna kwota wydatków wyniosła 146 073,52zł.

Sprawienie pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu lub pokrycie kosztów pogrzebu należy do obowiązkowych zadań własnych gminy w sytuacji, gdy osoba zmarła nie nabyła uprawnień do świadczenia pieniężnego z systemu ubezpieczeń społecznych, nie posiada rodziny lub której rodzina z ważnych powodów nie może pochować lub ponieść związanych z pochówkiem kosztów .

Obowiązek ten realizuje się w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2020 roku sprawiono 4 pogrzeby osobom samotnym, które nie posiadały uprawnień do pochówku w ramach własnego zabezpieczenia społecznego oraz bliskich krewnych, którzy taki pochówek mogliby zorganizować, zlecając w całości wykonanie usługi firmie pogrzebowej. Łączna kwota wydatków na ten cel wyniosła **9 080 zł**.

Schronienie.

Obowiązek udzielenia schronienia osobie będącej w kryzysie bezdomności jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zadanie to jest realizowane poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w schroniskach, noclegowniach, w domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Na terenie miasta Stalowej Woli funkcjonuje schronisko dla mężczyzn prowadzone przez Stalowowolskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, które otrzymuje dotację z budżetu gminy na realizację zadania publicznego pod tytułem „Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym”. W roku 2020 kwota dotacji wyniosła 160.000,00 zł.

Natomiast z uwagi na brak miejsc dla bezdomnych kobiet i osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają dodatkowo częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w 2020 roku Dyrektor MOPS zawarł umowę z podmiotami prowadzącymi Schroniska w Rudniku i w Tarnobrzegu, w sprawie zapewnienia schronienia dla bezdomnych kobiet oraz Schroniskiem z usługami opiekuńczymi w Gwizdaju.

W 2020 roku skierowanie do schronisk otrzymało 40 osób bezdomnych, których ostatnim miejscem stałego meldunku było miasto Stalowa Wola, z czego 32 mężczyzn do Schroniska im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli a 8 osób (6 kobiet i 2 mężczyzn) do schronisk poza Stalową Wolą, w tym 3 osoby wymagające usług opiekuńczych (1 kobieta i 2 mężczyzn).

W roku sprawozdawczym MOPS wydatkował na realizację tego zadania łączną kwotę 76 341,00 zł za pobyt osób bezdomnych schroniskach poza terenem Stalowej Woli.

Pobyt w Schronisku jest odpłatny a zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w 2020 r. regulowała uchwała Rady Miasta Stalowej Woli Nr XVI/177/2019 z dnia 26 września 2019 r.

Tytułem odpłatności za usługi pobrano kwotę 34 235,00 zł.

Niezbędne ubranie

Przyznanie niezbędnego ubrania należy również do zadań własnych obowiązkowych gminy. Zabezpieczenie tej potrzeby następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Pomoc ta realizowana jest w formie rzeczowej albo w drodze świadczenia pieniężnego skierowanego na ten cel. Działalność

Ośrodka w tym zakresie w formie rzeczowej wspierają organizacje pozarządowe, głównie Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż.

W 2020 roku pracownicy socjalni MOPS wydali skierowania do PKPS-u na zabezpieczenie w odzież dla 20 osób. W pozostałych sytuacjach jak np. braku odzieży odpowiedniej do pory roku lub rozmiaru, na zabezpieczenie niezbędnego ubrania przyznano pomoc finansową w formie zasiłków celowych dla 56 rodzin na łączną kwotę 7 163 zł.

Obowiązek zapewnienia posiłku.

Jest to zadanie wchodzące w zakres zadań własnych obowiązkowych gminy. Polega na zapewnieniu jednego gorącego posiłku dziennie osobom nie mogącym go sobie zapewnić we własnym zakresie ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność, brak środków finansowych czy warunków do przygotowania posiłku. Obejmuje ono również dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

Obowiązek zapewnienia posiłku realizowany był w 2020 roku przez MOPS w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku. Program ten przewiduje otrzymanie przez gminę dotacji z budżetu państwa przy zabezpieczeniu co najmniej 40% udziału własnego w kosztach realizacji zadania. Udział ten w szczególnie uzasadnionych wypadkach mógł być zmniejszony, maksymalnie do 20%.

W ramach Programu pomoc może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego (w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały, podwyższającej kryterium dochodowe do tego poziomu), w jednej z niżej wymienionych form:

- a) posiłku;
- b) świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności;
- c) świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2020 roku łączne wydatki przeznaczone na realizację Programu wyniosły **896 134 zł**. **Dotacja z budżetu państwa wyniosła 79,90 %** tej kwoty tj. **716 000 zł**, a **20,10 % udział własny gminy tj. kwota 180 134 zł**. W kwocie tej mieści się również zakup naczyń jednorazowych wykorzystywanych do pakowania posiłków dla klientów MOPS korzystających z Restauracji „Słoneczna”. Zmiana sposobu wydawania posiłków podyktowana była względami sanitarnymi oraz trudną sytuacją epidemiologiczną związaną z COVID-19.

MOPS realizował obowiązek zapewnienia posiłku w dwóch formach tj. w naturze w ramach przyznanego gotowego posiłku, a dla osób wymagających stosowania szczególnej diety w formie zasiłku celowego na zakup żywności w celu przygotowania posiłku.

Świadczenie w formie posiłku realizowane było w placówkach oświatowych (żłobki, przedszkola, szkoły) a także w Restauracji „Słoneczna” prowadzonej przez Powszechną Spółdzielnię Spożywców „Społem”. Łącznie z **posiłków skorzystało 336 osób** z 256 rodzin, z czego 100 dzieci w przedziale wiekowym od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej i 241 osób dorosłych. Z zasiłku celowego skorzystało **790 osób** z 414 rodzin.

Tabela nr 12 (str.21) przedstawia całościowe wykonanie zadania gminy w zakresie zapewnienia posiłku osobom tegoż posiłku potrzebującym, w oparciu o realizowany Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Liczby obrazujące ilość osób korzystających z posiłku i zasiłku celowego nie podlegają sumowaniu, gdyż w ciągu roku ta sama osoba mogła zamiennie skorzystać z posiłku lub zasiłku celowego, w związku z czym ujęta jest w obu pozycjach jednocześnie.

TABELA NR 12 REALIZACJA PROGRAMU POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU W 2020 r.

DANE CHARAKTERYZUJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	DANE LICZBOWE
Liczba osób objętych zadaniem	1021
w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	270
Liczba osób korzystających z posiłku	336
w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	100
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego na przygotowanie posiłku	790
w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	240
Łączna kwota wydatków w zł	896 134
w tym:	
- na posiłki	351 073
- na zasiłki celowe	528 763
Kwota dotacji w zł	716 000
Wkład własny w zł	180 134

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, poza realizowanym Programem „Posiłek w szkole i w domu”, udzielał pomocy w formie posiłku osobom zgłaszającym taką potrzebę również w sytuacjach dochodu osoby czy rodziny przekraczającego 150 % kryterium dochodowego. Warunki przyznania świadczenia ustalone zostały w Uchwale Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 r. Nr XX/254/15 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w formie pomocy rzeczowej, posiłków, zasiłków okresowych oraz zasiłków celowych. Uchwała daje możliwość, w uzasadnionych przypadkach przyznania pomocy w naturze w formie posiłku pod warunkiem zwrotu całości lub części świadczenia. Z tej formy pomocy skorzystało 71 osób. Posiłki realizowane były w Restauracji "Słoneczna" a poniesione na ten cel **wydatki wyłącznie w ramach budżetu gminy wyniosły 87 928,20 zł.** W przypadku 62 ze wskazanych osób odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych na ten cel wydatków, gdyż ich zwrot mógłby stanowić dla tych rodzin nadmierne obciążenie. **Tytułem odpłatności za posiłek od pozostałych 9 osób uzyskano kwotę 7 262 zł.**

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi opiekuńcze to forma pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a takiej pomocy są pozbawione z uwagi na samotne zamieszkiwanie. Mogą być przyznane również wówczas, gdy najbliższa rodzina: wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni takiej pomocy zapewnić nie mogą.

W zależności od kondycji fizycznej osoby korzystającej z pomocy w formie usług obejmują one w szczególności:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych takich jak: zakup artykułów spożywczych i innych niezbędnych w gospodarstwie domowym, przygotowanie posiłku, utrzymanie w czystości pomieszczeń używanych przez osobę,
- opiekę higieniczną i pomoc w czynnościach związanych z fizjologią i toaletą,
- zamawianie wizyt lekarskich lub zapewnienie kontaktu z lekarzem w sprawach dotyczących zdrowia i realizacji recept,
- zaleconą przez lekarza pielęgnację,
- w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem i podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań,
- załatwianie spraw urzędowych..

W roku sprawozdawczym MOPS po raz pierwszy realizował rządowy Program „Opieka 75+” skierowany do osób 75 lat i więcej, współfinansowany w 50% z budżetu państwa. Ogółem w roku 2020 r. usługami opiekuńczymi objęto **263 osoby** (w tym 31 osoby w ramach Programu „Opieka 75+”), wykonano 73 597 godzin usług. Łączny koszt usług wyniósł **2 229 437 zł**. Dominującą grupę odbiorców usług stanowiły osoby samotne (242 osoby z czego 82,13 % stanowiły kobiety) oraz osoby w wieku 80-89 lat (117 osób, w tym 88,89 % kobiet). Najstarsza osoba objęta usługami miała 103 lata.

W 2020 roku zasady odpłatności za usługi określały Uchwały Rady Miejskiej w Stalowej Woli Nr LXIX/879/18 z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania; zmieniająca ją Uchwała Nr V/44/2019 z dnia 25 stycznia 2019 r. i kolejne Uchwały : Nr X/121/2019 z dnia 31 maja 2019 r. i Nr XXVIII/284/2020 z dnia 22 maja 2020 r.

W 2020 roku koszt 1 godziny usług do dnia 31 marca wynosił 25,40 zł a od 1 marca 27,70 zł. **Tytułem odpłatności za usługi pobrano kwotę 336 177,00 zł.**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym o charakterze obligatoryjnym, finansowanym z budżetu państwa. Rodzaje i zakres usług oraz kwalifikacje osób wykonujących usługi jak również zasady ponoszenia odpłatności określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Odpłatność jest zróżnicowana dla osób samotnie gospodarujących i osób w rodzinie i uzależniona od wysokości posiadanego dochodu. Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2020 r. wynosił 33,00 zł.

Usługi te obejmują działania zmierzające do usprawnienia osób z problemem psychicznym tak, aby mogły w miarę samodzielnie funkcjonować w środowisku. W zakres tych usług wchodzi:

- rozwijanie i kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów samoobsługi i dbałości o higienę i wygląd, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi,
- utrzymywania kontaktów z członkami rodziny i ze społecznością lokalną, organizowania i spędzania wolnego czasu, korzystania z usług różnych instytucji, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi, kształtowanie odpowiednich postaw członków rodziny wobec osoby chorej,
- interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, głównie pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych (poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne),
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- rehabilitacja i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc w kształtowaniu prawidłowych relacji z otoczeniem.

MOPS realizował także specjalistyczne usługi opiekuńcze, które skierowane były do dzieci autystycznych a prowadzone w domu u podopiecznego. W ramach w tych usług dzieci nabywały lub miały wzmacniane podstawowe umiejętności społeczne (np. zabawa, umiejętność naśladowania) rozwijanie umiejętności komunikacji, nawiązywanie kontaktu wzrokowego, motywowanie do podejmowania aktywności itp.

W 2020 roku specjalistycznymi usługami opiekuńczymi ogółem było objętych **11** osób w tym **4** dzieci ze zdiagnozowanym autyzmem. Łącznie wykonano **2 507** godzin usług. Całoroczny koszt wykonania usług wyniósł **94 729,01 zł** z czego kwota **79 825,89 zł** stanowiła dotację z budżetu państwa, natomiast dofinansowanie z budżetu Gminy wyniosło **14 903,12 zł**.

Tytułem odpłatności w 2020 roku uzyskano kwotę 10 039,96 zł.

Charakterystykę osób korzystających w 2020 roku z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na grupy wiekowe i sytuację rodzinną przedstawia Tabela Nr 13 (str.24)

Skierowanie i opłata za pobyt w domu pomocy społecznej.

Skierowanie osób do domu pomocy społecznej następuje w sytuacji bezwzględnej konieczności, gdy nie można możliwości zapewnienia całodobowej opieki ze strony rodziny lub innych form usług instytucjonalnych. Pobyt w DPS jest odpłatny a obowiązani do wnoszenia tej opłaty są:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między rzeczywistym kosztem utrzymania, a opłatami wnoszonymi przez wymienione w dwóch pierwszych punktach osoby.

W roku 2020 w domach pomocy społecznej przebywało 162 osoby, z czego 20 osoby zostały skierowane w roku sprawozdawczym, w tym 5 na podstawie postanowienia Sądu o umieszczeniu w DPS bez zgody osoby zainteresowanej. W ciągu roku kalendarzowego 1 osoba zdecydowała się na opuszczenie placówki, 1 osoba została przeniesiona do placówki pielęgnacyjno-opiekuńczej, a 26 osób zmarło.

Łączny koszt utrzymania tych osób w DPS wyniósł 6 036 875 zł (wydatki ze strony gminy i osób zobowiązanych). MOPS wydatkował kwotę 3 832 850 zł tytułem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej 153 osób. Natomiast kwota wniesiona przez osoby zobowiązane (małżonek, wstępni, zstępni) wyniosła 333 587 zł. W pozostałych przypadkach 9 osób wraz z osobami zobowiązanymi do ponoszenia odpłatności poniosły w całości koszty utrzymania.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2020 r. wyniósł 3 825,76 zł.

TABELA NR 13 CHARAKTERYSTYKA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OPIEKUŃCZYCH ORAZ SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH W 2020 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Do 29 lat		30 - 39 lat		40 – 49 lat		50 – 59 lat		60 – 69 lat		70 – 79 lat		80 – 89 lat		90 i powyżej		Ogółem			
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	Razem	
Usługi opiekuńcze ogółem							1	3	16	10	51	10	111	14	41	6	<u>216</u>	<u>47</u>	<u>263</u>	
w tym zamieszkałych:								3	14	10	45	9	104	13	39	5	202	40	242	
1) samotnie																				
2) w rodzinie							1		2		6	1	7	1	2	1	18	3	21	
Specjalistyczne usługi opiekuńcze ogółem	2	2							1	2	2		2				<u>7</u>	<u>4</u>	<u>11</u>	
w tym zamieszkałych:										2	2		2				4	2	6	
1) samotnie																				
2) w rodzinie	2	2							1								3	2	5	

3.2. Niefinansowe formy wsparcia zrealizowane w 2020 roku.

3.2.1. Praca socjalna.

Praca socjalna jest usługą skierowaną do osób i rodzin z terenu gminy Stalowa Wola, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Świadczona jest osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, jest dostosowana do specyficznych, rozeznaczonych potrzeb osoby, rodziny, środowiska lokalnego. Przy opracowywaniu diagnozy sytuacji osób i rodzin objętych wsparciem w formie pracy socjalnej pracownicy socjalni korzystali ze „Standardów metodycznego postępowania w pracy socjalnej”, które stanowią zestaw zasad i narzędzi właściwych do wykorzystania przy realizacji podstawowej usługi pomocy społecznej jaką jest praca socjalna. Standaryzacja obejmuje pracę socjalną realizowaną metodą indywidualnego przypadku.

Z uwagi na trwającą od marca 2020 r. pandemię wywołaną wirusem SARS - CoV-2 forma kontaktów z osobami/rodzinami była na każdym etapie dostosowywana do aktualnego stanu natężenia pandemii, kierowanych komunikatów społecznych wymuszających reżim sanitarny, ustaleń ze stroną i gotowości do spotkania. Działania prowadzone w ramach pracy socjalnej odbywały się przy wykorzystaniu kontaktów telefonicznych, osobistych w środowisku, w siedzibie Ośrodka i innym miejscu wyznaczonym przez rodzinę. Uzupełnieniem form komunikacji w ramach pracy socjalnej z osobami i rodzinami były także forma pisemna i za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Praca socjalna prowadzona była zarówno z osobami i rodzinami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej – 1117 rodzin (1683 osób w rodzinach), jak również z osobami i rodzinami, które nie korzystały z materialnych form wsparcia a zwracały się o takie wsparcie w formie poradnictwa socjalnego lub u których zaburzenia funkcjonowania w różnych obszarach życia społecznego zgłaszane były przez inne osoby lub instytucje - 223 rodziny (644 osób w rodzinach). Łącznie pracą socjalną objętych było - 1314 rodzin (2327 osób).

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni świadczyli poradnictwo socjalne w zakresie prawidłowego wypełniania różnych ról społecznych, motywowali do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji swojej lub rodziny, udzielali pomocy zwłaszcza w dążeniu do poprawy sytuacji materialno-bytowej w tym w staraniach o alimenty, świadczenia emerytalno-rentowe, we wnoszeniu spraw sądowych o stosowanie przemocy lub w sytuacji zaniedbań wobec dzieci i innych osób zależnych, kierowaniu do odpowiednich grup wsparcia lub dobranej odpowiednio do stwierdzonego problemu instytucji fachowego pomagania, itp. W tym zakresie współpracowali z Sądem Rejonowym – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami, Policją, pedagogami szkolnymi, domami dziecka, ośrodkami interwencji kryzysowej, Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, personelem służby zdrowia, administratorami budynków mieszkalnych, zakładami gazownictwa i energetyki, oraz innymi instytucjami.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny stosowany jest w pracy socjalnej jako narzędzie do pracy z indywidualnym przypadkiem. Kontrakt socjalny to pisemna dwustronna umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym reprezentującym ośrodek pomocy społecznej a klientem pomocy społecznej, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Przystępując do kontraktu socjalnego pracownik socjalny razem z osobą zainteresowaną najpierw ocenia sytuację osoby lub rodziny i jej niewykorzystany potencjał. Na tej podstawie formułowane są cele, które osoba lub rodzina ma osiągnąć, celem przezwyciężenia swoich trudności. Cele precyzuje się zwykle w związku z przyczynami trudnej sytuacji życiowej, źródłami tych przyczyn, słabymi stronami osoby lub rodziny, a także barierami środowiskowymi, przeszkodami i ograniczeniami. Kontrakt socjalny określa też uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań obejmujących aktywizowanie i motywowanie klienta do wspólnego szukania i wypracowywania kreatywnych rozwiązań zmierzających do poprawy sytuacji osoby lub rodziny. W tym kontekście kontrakt socjalny może być zawarty tylko na określonym etapie pracy z indywidualnym przypadkiem, po pełnym rozpoznaniu jego możliwości, potencjałów i ograniczeń. Zawierając umowę przedstawiciel jednostki pomocy społecznej uwzględnić musi gotowość osób do współpracy w rozwiązywaniu swoich problemów. Naturalnym zjawiskiem jest powstawanie pewnych oporów w osobach przed podpisaniem dokumentu, co jest polem do odpowiedniego zmotywowania uczestnika przez pracownika socjalnego.

W 2020 roku praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny prowadzona była z 184 osobami w ramach zawartych 116 kontraktów, w tym 4 kontrakty dotyczyły osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zawierane w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i 2 kontrakty w związku z realizowanym projektem socjalnym

Projekt socjalny

Projekt jest jednym z wielu narzędzi, którymi posługuje się pracownik socjalny podczas wykonywania profesjonalnej pracy socjalnej. Projekt na ogół odnosi się do jednostek, grup, społeczności lokalnej, które znajdują się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej. Projektu socjalnego jest realizacja zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk, grup społecznych. Przed przystąpieniem do tworzenia projektu socjalnego należy dokonać rozeznania w kwestii istniejących problemów w danej społeczności lokalnej. Należy ustalić skalę istniejącego problemu oraz określić możliwości jego rozwiązania. Następnym etapem jest ustalenie celu, jaki chce się uzyskać, ram czasowych projektu, plan działania a etapem końcowym jest ewaluacja (sprawdzenia i oceny skutków projektu). Działania mogą być podejmowane wobec różnych grup odbiorców.

W roku sprawozdawczym zostały zrealizowane dwa projekty socjalne przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej, mające na celu aktywizację i integrację rodzin z dziećmi zamieszkałych w Stalowej Woli, w szczególności na Osiedlu Fabrycznym, poprzez zagospodarowanie ich czasu wolnego.

Projekt socjalny „Zimowa zabawa, czyli ferie z Wesołą Gromadką” skierowany do grupy 25 dzieci w wieku 2-13 lat wraz z rodzicami, głównie uczestników Klubu „Wesoła Gromadka”.

Projekt socjalny „Rodzinne Mikołajki na Fabrycznym” –realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej „SPECTRUM”. W ramach działań 15 rodzin brało udział w domowych warsztatach (z powodu ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19) wykonywania stroików świątecznych oraz zdobienia bombek choinkowych².

Efektom realizacji przedstawionych powyżej projektów jest wzrost zaangażowania społecznego środowisk objętych działaniami OSL, wzrost integracji, samooceny, poczucia sprawstwa oraz odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Udział w projektach pozytywnie wpłynął na ich poczucie

---

² Szczegółowy opis realizowanych przez Zespół projektów socjalnych znajduje się w rozdziale X. Inne działania podejmowane przez MOPS-podrozdział 10.2.2. str.61

przynależności i wspólnotowości. Ponadto udział w projektach różnych lokalnych podmiotów również miał wpływ na budowanie kapitału społecznego w lokalnym środowisku.

3.2.2. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa to zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin w celu przywrócenia poczucia bezpieczeństwa, uruchomienia mechanizmów kontroli zachowań oraz pomoc w odzyskaniu stabilizacji, wiary we własne siły, a często wiary w sens życia. Brak skutecznej interwencji w sytuacji powstania kryzysu, może prowadzić do zagrożeń, reakcji niepożądanych i nieodwracalnych takich jak: stany depresyjne, alkoholizm, narkomania, bezdomność, samobójstwa. Dlatego też głównym jej celem jest nie tylko doprowadzenie do rozwiązania problemów utrudniających życie, ale i wygaszanie symptomów, stłumienie, wyeliminowanie przyczyn, czyli udzielenie takiej pomocy, która sprzyja samokontroli, adaptacji do nowej sytuacji, uodparniając jednocześnie przed podobnymi załamaniem psychicznymi w przyszłości.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W 2020 roku interwencją kryzysową objęto **2 rodziny** między innymi z powodu:

- zagrożeń występujących w rodzinie w wyniku przemocy,

W ramach interwencji kryzysowej udzielane było w szczególności poradnictwo specjalistyczne (prawne i psychologiczne), kompleksowe wsparcie socjalne m.in. zapewnienie schronienia, wystąpienie do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodzinną, o leczenie psychiatryczne. Podejmowano ścisłą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz danej rodziny. Obok działań interwencyjnych rodziny objęte były również wsparciem w formie świadczeń materialnych z pomocy społecznej oraz specjalistyczną pracą socjalną.

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne.

Uzupełnieniem pracy socjalnej jest poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, które zgłaszają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich życiowych problemów.

W 2020 roku z poradnictwa specjalistycznego udostępnionego przez MOPS w ramach zatrudnionych do tego celu specjalistów z zakresu prawa, psychologii i uzależnień łącznie skorzystało **225 osoby/rodziny** (487 osób w rodzinie), którym udzielono łącznie 449 **porad i konsultacji** z czego:

- poradnictwo prawne –28 osób/rodzin (53 osób w rodzinie) - 28 porad z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, prawa cywilnego, ochrony praw lokatorów, windykacji długów,
- poradnictwo psychologiczne –143 osoby/rodziny (380 osób w rodzinie) - 338 konsultacje i porady w zakresie wszechstronnej pomocy psychologicznej rodzinie w kryzysie, szczególnie z problemem niewydolności wychowawczej rodziny, w opiece nad osobą zależną, uzależnienia, przemocy, przewlekłych chorób, bezrobocia, marginalizacji wynikającej z choroby psychicznej i innych dysfunkcji,
- poradnictwo w sprawach uzależnień –54 osób/rodzin (54 osób w rodzinie) - 83 konsultacji i porad udzielanych osobom i rodzinom, w których zdiagnozowano problem alkoholowy lub inny rodzaj uzależnień (narkotyki i środki psychotropowe).

Z uwagi na pandemię porady i konsultacje w większości przypadków odbywały się w formie kontaktu telefonicznego. Nie mniej jednak w wyjątkowych sytuacjach stwarzano możliwość bezpośredniego kontaktu w miejscu do tego celu wyznaczonym.

3.2.4. Procedura Niebieskie Karty.

„Niebieskie Karty” to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie.

W ramach nałożonych na gminę obowiązków wynikających ze znowelizowanej w 2011 roku ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie MOPS zabezpiecza obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego, powoływanego przez Prezydenta Miasta Stalowej Woli, koordynującego działaniami wszystkich lokalnych służb pomocowych w celu zwiększenia skuteczności pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej. Natomiast rolą pracowników socjalnych MOPS jest podejmowanie działania związanych z diagnozą i monitoringiem sytuacji rodziny dotkniętej problemem przemocy domowej w ramach powołanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych.

W 2020 roku procedurą „Niebieskie Karty” objętych było **155 rodzin**, w tym 191 osób- członków rodzin, w tym na podstawie 28 zdiagnozowanych sytuacji przemocy domowej i sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” przez pracowników socjalnych.

W 2020 roku pracowało **166 grup roboczych**:

- 108 powołanych na podstawie formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych w 2020 roku
- 58 kontynuowało pracę z lat poprzednich.

W skład grup roboczych obok pracowników socjalnych powoływani byli także dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli oraz w zależności od złożoności sprawy i sytuacji rodzinnej: pedagodzy lub psychologowie ze szkół lub Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Stalowej Woli, wychowawcy ze świetlic, przedszkoli, klubu młodzieżowego przy „Oratorium”, psychologowie/ terapeuci Stalowowolskiego Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, kuratorzy sądowi - zawodowi lub społeczni, przedstawiciele ochrony zdrowia - lekarze i pielęgniarki środowiskowe. Liczba posiedzeń grup roboczych uzależniona była od złożoności sprawy.

W 2020 roku odbyły się **452 posiedzenia grup roboczych**. W związku z koniecznością zminimalizowania ryzyka rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 w 2020 roku praca grup roboczych odbywała się okresowo poprzez kontakt zdalny w zależności od panującej sytuacji epidemicznej w kraju i zaleceń w tym zakresie. Pomimo utrudnień w 2020 roku zachowana była ciągłość procedowania Niebieskich Kart i ciągłość pracy grup roboczych.

Do zadań pracowników socjalnych w ramach grup roboczych należało w szczególności:

- diagnozowanie sytuacji rodziny,
- udzielanie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, w ramach wzmoczonej pracy socjalnej, pomocy i wsparcia w zakresie posiadanych kompetencji,
- udzielanie wszechstronnej informacji w zakresie możliwości uzyskania specjalistycznego poradnictwa prawnego lub psychologicznego, świadczeń pomocy społecznej, schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej,
- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia dzieci, będących świadkiem lub doznających przemocy, w tym powiadomienie Sądu Rejonowego w Stalowej Woli - III Wydział Rodzinny i Nieletnich z prośbą o wgląd w sytuację rodziny,
- podejmowanie działań w stosunku do osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, poprzez motywowanie do zmiany zachowania wobec członków rodziny, do korzystania z Programu Korekcyjno-Edukacyjnego, a w przypadku występowania problemu alkoholowego do zachowania abstynencji lub wnioskowanie do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie działań interwencyjno-motywacyjnych w stosunku do sprawców w kierunku podjęcia leczenia odwykowego. monitorowanie sytuacji rodziny, w której

występuje problem przemocy domowej, dokumentowanie prowadzonego monitoringu i pracy socjalnej,

- obsługa organizacyjno – techniczna grupy roboczej w zakresie gromadzenia dokumentacji potwierdzającej wszelkie działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”; współpracy z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie prowadzonej procedury i korespondencji grupy roboczej oraz przekazywania informacji członkom grupy roboczej, niezbędnych do jej prawidłowego funkcjonowania, w tym m.in. o terminach i miejscach posiedzeń grupy.

W 2020 roku grupy robocze w 55 przypadkach zakończyły swoje działania z uwagi na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, natomiast w 38 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań. W pozostałych przypadkach grupy robocze kontynuację działań przenieśli na 2021 rok do momentu, gdy jednoznacznie będzie można stwierdzić zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie.

W 2020 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli będący jednocześnie członkami Zespołu Interdyscyplinarnego współtworzyli projekt „Kompas - konstruktywny kierunek działań”. Projekt był realizowany przez Urząd Miasta w Stalowej Woli w partnerstwie z Stalowowolskim Ośrodkiem Wsparcia i Interwencji Kryzysowej i Zespołem Interdyscyplinarnym w Stalowej Woli w okresie od 1 czerwca 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku w ramach Programu Ostonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”- edycja 2020. Priorytetem była poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie. W ramach projektu wyposażona została w sprzęt elektroniczny sala Zespołu Interdyscyplinarnego, która znajduje się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Wyposażenie sali umożliwiło zrealizowanie w 2020 roku szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. W ramach projektu pracownicy socjalni skorzystali z superwizji indywidualnych i szkolenia prawnego.

IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ

Rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego czy brak umiejętności społecznego funkcjonowania potrzebują pomocy i wsparcia odpowiednich służb mogą otrzymać wsparcie MOPS w formie:

- 1) specjalistycznej pracy socjalnej na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) asystenta rodziny
- 3) placówki wsparcia dziennego
- 4) systemu pieczy zastępczej.

4.1. Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka.

Specjalistyczna praca socjalna na rzecz rodzin przejawiających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu prowadzona jest przez Zespół ds. Pomocy Rodzinie

Działaniami Zespołu w 2020 r. zostało objętych łącznie **253** rodzin (w tym **440** dzieci). Praca z 57 rodzinami polegała zarówno na świadczeniu pomocy materialnej jak i wszechstronnej pracy socjalnej. Wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną było objętych **196** rodzin m.in. z uwagi na zdiagnozowane dysfunkcje rodziny, w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty, na wniosek III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego, szkół, PCPR-u, policji oraz z interwencji, zgłoszeń docierających ze środowiska lokalnego od mieszkańców.

Pogłębiona diagnoza sytuacji rodzin pozwoliła wyłonić dominujące problemy i obszary do dalszej współpracy:

- przemoc – **155** rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego – **41** rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych - **84**
- problem alkoholowy – 62 rodzin
- bezrobocie – **37** rodzin
- niepełnosprawność członków rodziny – **49**
- ubóstwo - **21**
- przewlekła choroba – **67**
- rodziny wielodzietne – **38**
- rodziny niepełne - **56**
- potrzeba ochrony macierzyństwa – **9**
- sytuacja kryzysowa – **2**

Specjalistyczna praca socjalna prowadzona przez Zespół polegała m.in. na:

- rozpoznawaniu sytuacji rodziny w przestrzeni zawodowej, mieszkaniowej, materialnej, zdrowotnej, opiekuńczo - wychowawczej i funkcjonowania w środowisku, wyłonienie problemów i potrzeb oraz dokonanie ich hierarchii ważności dla poprawy sytuacji rodziny, ustalanie celów i planowanie pracy z rodziną,
- wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rozwijaniu i utrwalaniu umiejętności w tym zakresie m.in. poprzez współpracę z asystentami rodzin, wspieranie rodzin uwikłanych w przemoc domową, rozwiązywanie problemu uzależnienia i współuzależnienia,
- motywowaniu do podejmowania aktywności w różnych obszarach w celu poprawy sytuacji rodziny, wspólnym poszukiwaniu rozwiązań i zasobów tkwiących w samej rodzinie jak i w środowisku,
- podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążenie do reintegracji rodziny,
- oferowaniu stosunkowo szerokiego wachlarza działań m.in. rozpowszechnianie wśród rodzin informacji o projektach służących zwiększeniu kompetencji zawodowych, społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych, zacieśnieniu więzi rodzinnych,
- zapewnieniu poradnictwa specjalistycznego (wsparcie prawne, psychologiczne, terapeutyczne ds. uzależnień) i pomoc w docieraniu do instytucji świadczących pomoc na rzecz rodziny,
- współpraca z instytucjami i z organizacjami pozarządowymi, pracującymi na rzecz rodziny,
- zapewnienie odpowiednich form pomocy materialnej i rzeczowej także przy wsparciu organizacji pozarządowych, sponsorów i osób prywatnych.

Wśród 17 rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo -wychowawczych z którymi Zespół ds. Pomocy Rodzinie podejmował współpracę. :

- 6 dzieci przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 11 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 6 dzieci w placówce Interwencyjnej dla Dzieci i Młodzieży.

W placówkach resocjalizacyjnych typu MOS lub MOW przebywało 7 małoletnich z 7 rodzin.

Utrzymujące się nieprawidłowości w postawach rodzicielskich, brak zadowalających efektów we współpracy i niestabilną sytuację dzieci zdiagnozowano w 26 rodzinach, w których 44 dzieci nadal może być zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach pieczy zastępczej. Długofalowe i kompleksowe wsparcie kierowane do tych rodzin nie rokuje pomyślnie i nie przynosi zadowalającej zmiany.

W pracy z rodzinami z dziećmi wykorzystywane jest w szczególności poradnictwo rodzinne pedagogiczne, które obejmuje szeroko rozumiane trudności w funkcjonowaniu rodziny, w tym

problemy wychowawcze. Poradnictwo świadczone jest przez specjalistów w siedzibie MOPS oraz w miejscu zamieszkania rodziny z dziećmi. Specjalistyczne poradnictwo rodzinne dla rodziny z dziećmi uwzględnia interdyscyplinarne działania specjalistów, w zależności od potrzeb rodziny, jest to proces pomocy z uwagi na złożoność występujących problemów. Pedagogicznym poradnictwem rodzinnym objętych zostało 197 rodzin.

Pracownicy socjalni Zespołu w swojej pracy wykorzystywali różne metody i techniki pracy socjalno – wychowawczej, które służą do pogłębiania diagnozy sytuacji rodziny, dostosowania wsparcia do ujawnionych problemów oraz zmotywowania członków rodziny do współpracy w celu poprawy jej funkcjonowania. oraz usamodzielnienia. W ramach pracy socjalnej z rodzinami prowadzonych było 17 kontraktów socjalnych 40 członkami rodziny.

W sytuacji szczególnej złożoności problemów praca z rodziną wymagała podejścia interdyscyplinarnego w celu skoordynowania działań wielu służb pomocowych dla zwiększenia skuteczności pomocy oraz profesjonalizacji działań. Wówczas, w zależności od złożoności problemów, do współpracy zapraszani byli specjaliści pracy z rodziną, przedstawiciele instytucji działających na rzecz danej rodziny. Współpraca ta odbywała się w sytuacji pandemii z wykorzystaniem różnych form współdziałania tj. poprzez kontakty osobiste indywidualne, zdalne, pisemne oraz z wykorzystaniem komunikatorów społecznościowych

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej współpracowali z różnymi podmiotami, w tym: Sądem – Wydział Rodzinny i Nietletnich oraz Wydział Karny, Policją, Prokuraturą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Stalowowolskim Ośrodkiem Wsparcia i Interwencji Kryzysowej i innymi jednostkami pomocy społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami oświatowymi i opiekuńczymi, placówkami interwencyjnymi, placówkami wsparcia dziennego, jednostkami ochrony zdrowia, Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostkami samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz rodziny i dziecka.

Celem podejmowanej współpracy było budowanie sieci wsparcia, zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin dysfunkcyjnych, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy rodzinie wraz z delegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom, przy aktywnym udziale przedstawicieli rodziny wspieranej m.in. małżonków, partnerów, krewnych.

Pracownicy socjalni uczestniczyli również w zespołach re kwalifikacyjnych w Domu Dziecka, ocenach sytuacji dziecka w PCPR, w Szkołach, w placówce interwencyjnej, w rozprawach Sądowych oraz zeznaniach w KPP. Forma współdziałania między instytucjami była dostosowywana na bieżąco do sytuacji epidemicznej w kraju.

4.2. Wsparcie asystenta rodziny

Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do rodzin: u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej lub których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej jak również kobiety przygotowujące się do roli matki i oczekujące na narodziny dziecka.

Wspieranie rodziny w ramach działalności asystenta rodziny jest procesem długofalowym i złożonym, wymaga od członków rodziny gotowości do wdrażania zmian i pełnego zaangażowania. Podstawowym zadaniem asystentów rodziny było wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczej, udzielanie rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych, w celu kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz rozwinięcia umiejętności psychospołecznych

Sytuacja epidemiczna od marca 2020r. przysporzyła wiele trudności w funkcjonowaniu rodzin oraz zdestabilizowała ich sytuację w różnych obszarach wprowadzając niejednokrotnie chaos i niepokój. Wsparcie asystenta w tej sytuacji kryzysowej wymusiło potrzebę zweryfikowanie priorytetów w działaniu, reorganizacji i dostosowania się do ogłaszanych zagrożeń wynikających z rozprzestrzeniania się wirusa COVID – 19. Praca z rodziną i na jej rzecz prowadzona była z wykorzystaniem różnych form: były to kontakty osobiste z rodziną w miejscu zamieszkania czy miejscach wskazanych przez rodzinę np. park, otoczenie MOPS czy inne miejsca na otwartej przestrzeni, kontakty zdalne z członkami rodziny czy też za pośrednictwem internetu. Asystenci pomagając innym zachowywali zasady bezpieczeństwa i chronili siebie przed zachorowaniem.

W związku z kryzysem spowodowanym pandemią działań zaradczych było więcej i wynikały one głównie z potrzeby:

- wsparcia emocjonalnego w i po sytuacjach trudnych, między innymi wynikających z zagrożenia zakażenia się wirusem oraz odosobnieniem, które wywoływało wahania nastrojów i czasami wręcz złość i agresję, kiedy przyszło radzić sobie przez dłuższy czas na małej przestrzeni w mieszkaniu z dziećmi w różnym przekroju wiekowym w tym z niepełnosprawnościami;
- niezwłocznego wspierania rodziny w sytuacji pojawienia się objawów chorobowych u członków rodziny, pokierowanie do skorzystania z teleporady specjalisty medycyny rodzinnej czy wykonania testu na COVID – 19 na zlecenie lekarskie, poradnictwa jak zajmować się chorym członkiem rodziny;
- wdrażania nawyków higienicznych i zdrowotnych, zasad wychodzenia z domu i bezpiecznego podejmowania kontaktów społecznych, budowania planu dnia tak, by stały schemat dawał dzieciom poczucie bezpieczeństwa,
- zabezpieczenia potrzeb rodziny w sytuacji odbywania przez nią kwarantanny oraz uruchomienia wsparcia zasobów rodziny i zasobów społecznych,
- omówienia z rodzicami sposobów na wsparcie dzieci tj. pomoc w odrabianiu lekcji w postaci e-lerningu, rozwijanie umiejętności obsługi komputera, wsparcie w kontaktach ze szkołą i poszukiwanie rozwiązań wynikających z trudności z brakiem wymaganych komunikatorów z uwagi na wielodzietność rodzin, pomoc w pozyskiwaniu zestawów komputerowych od darczyńców oraz wypożyczeniu sprzętu ze szkół,
- organizacji dnia codziennego w nowej sytuacji oraz pomysłów na spędzanie czasu z dziećmi w domu z uwagi na ograniczenia w przemieszczaniu się, długie przesiadywanie przed komputerem dzieci, oraz poświęcanie dzieciom czasu w kontaktach jeden na jeden lub wspólnej zabawy rodzinnej,
- pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w aktywizacji społecznej, zawodowej oraz motywowanie rodziców i dzieci do korzystania z innych form pomocy i integracji.

W sytuacji kiedy osoby nie radziły sobie z lękiem i złością były wspierane przez psychologów i psychiatrów poprzez teleporadę lub kontakty osobiste.

W 2020 roku **4 asystentów rodziny świadczyło wsparcie dla 52 rodzin** przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo – wychowawczej. W rodzinach tych było 103 dzieci. Z uwagi na niewydolność wychowawczą i zaniedbania wobec dzieci 8 rodzin było zobowiązanych przez Sąd do korzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Pozostałe rodziny dobrowolnie zwróciły się po pomoc w formie asysty rodzinnej. W 19 przypadkach asystentura została przyznana w roku sprawozdawczym. Średnia długość pracy asystenta z rodziną wynosiła 19 miesięcy.

Pracę asystenta z rodzinami zakończono w 20 przypadkach, w tym: w wyniku zrealizowanych celów – 11 rodzin, w 9 przypadkach została zakończona współpraca z asystentem rodziny z uwagi na: zaprzestanie przez rodziny współpracy w trakcie prowadzonych działań w 2 przypadkach, 4 rodziny świadomie zrezygnowały ze wsparcia asystenta, natomiast w przypadku 3 rodzin zakończono

świadczenie usług przez asystenta z uwagi na brak efektów realizowanych działań oraz brak zasobów w rodzinie i zasobów środowiskowych.

Rezygnacja ze współpracy była podyktowana najczęściej pracą przedstawicieli wielu służb jednocześnie w środowisku rodziny (kuratora z wydziału rodzinnego, kuratora karnego, dzielnicowego, pracownika socjalnego) co zdaniem członków rodziny dezorganizowało jej funkcjonowanie. Spowodowane też było oporem rodziny do wprowadzania koniecznych zmian pomimo oferty pomocowej oraz dokonywaniem wyboru nadzoru kuratorskiego w rodzinie zamiast pracy asystenta.

Asystenci rodziny ściśle współpracowali z pracownikami socjalnymi w realizacji ustalonego planu działania z rodziną objętej wsparciem i na jej rzecz, który zakłada usamodzielnienie się członków rodziny w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich i społecznych oraz stwarzanie dzieciom właściwych warunków w środowisku rodzinnym do ich rozwoju. Na bieżąco był prowadzony przez pracowników MOPS monitoring sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W pracy z rodziną ważna była koordynacja działań wszystkich instytucji i służb powołanych do wspierania rodziny. Asystenci rozwiązując problemy danej rodziny podejmowali współpracę z przedstawicielami instytucji niezbędnych w realizacji działań na rzecz dziecka i rodziny. Uczestniczyli w grupach roboczych w ramach procedury NK, w zespołach oceny sytuacji dziecka w PCPR, szkołach, zespołach re kwalifikacyjnych w domu dziecka i placówce interwencyjnej.

4.3. System pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców powiat, na podstawie orzeczenia sądu, organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Natomiast gmina, z której dziecko jest umieszczone w pieczy zastępczej, ma obowiązek współuczestniczyć w kosztach jego utrzymania w następujących proporcjach:

- 1) w pierwszym roku pobytu 10% kosztu pobytu,
- 2) w drugim roku pobytu 30% kosztu,
- 3) w trzecim roku i każdym następnym 50% kosztów pobytu.

W 2020 roku łącznie w pieczy zastępczej przebywało **58 dzieci**. W ciągu roku sprawozdawczego 3 dzieci powróciło do rodzin macierzystych z placówek opiekuńczych, 1 pełnoletni wychowanek powrócił do domu rodzinnego, 2 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej.

Na koniec miesiąca grudnia 2020 roku w pieczy zastępczej pozostawało 52 dzieci z 34 rodzin.

Łączne wydatki poniesione przez MOPS w ramach budżety gminy wyniosły 786 419 zł. Poniesione wydatki na dzieci skierowane do poszczególnych placówek i rodzin zastępczych przedstawia tabela nr 14. Należy zaznaczyć, że liczba dzieci przedstawiona w kolumnach wg udziału % nie podlega sumowaniu w kolumnie ogółem w skali roku ponieważ w trakcie roku kalendarzowego forma pieczy zastępczej w stosunku do 2-ga dzieci, które z placówki opiekuńczo-wychowawczej zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej na podstawie rozstrzygnięć Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

TABELA NR 14 **KOSZT POBYTU DZIECI SKIEROWANYCH DO PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2020 ROKU**

NAZWA PIECZY ZASTĘPCZEJ	MIESIĘCZNY KOSZT POBYTU W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ	LICZBA DZIECI				ŁĄCZNY KOSZT POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ
		ogółem w skali roku	wg udziału %			
			10%	30%	50%	
Dom Dziecka w Stalowej Woli ul Poleśnej	5 584	12	x	6	6	284 544
Dom Dziecka „Ochronka” Stow. im. Św. Brata Alberta	5 577	11	x	2	9	347 362
Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży Przy ZKOO „Oratorium”	4 754	6	6	0	0	8 5812
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze poza powiatem	(średni m-czny koszt pobytu) 3 750	9	7	0	2	48 716
Rodziny Zastępcze : liczba dzieci/liczba rodzin	wg ustawy	22	4	3	15	97 215
Łącznie liczba dzieci w pieczy zastępczej	X	60*	17	11	32	786 419

*dzieci z uwagi na korzystanie z różnych form pieczy zastępczej w ciągu roku mogą być liczone wielokrotnie

4.4. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”.

Pomoc rodzinie w opiece i wychowywaniu dzieci świadczona może być również w placówkach wsparcia dziennego, o których mowa w Ustawie o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W strukturach MOPS funkcjonuje Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza” usytuowana przy Al. Jana Pawła II 5 (45 miejsc statutowych) oraz Filia tej placówki przy ul. ks. J. Popiełuszki 4 (30 miejsc statutowych).

SPWD – Świetlica „Tęcza” w trakcie roku szkolnego czynna jest przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 8.00 do 18.00, natomiast jej Filia w godzinach od 9.00 – 18.00. W okresie wakacji, przerw świątecznych i ferii zimowych placówki pracują w godzinach od 8.00 – 16.00.

Działania Świetlicy skierowane są głównie do dzieci w wieku od 6 do 16 lat, wywodzących się z rodzin z problemami społecznymi (alkoholizm, przemoc domowa, bezrobocie, ubóstwo, przewlekłe choroby w rodzinie, niewydolność lub bezradność wychowawcza), w tym do dzieci z zaburzeniami w zachowaniu, zaburzeniami emocjonalnymi, parcjalnymi i opóźnieniami rozwojowymi, jak również z rodzin prawidłowo funkcjonujących w lokalnym środowisku. Pobyt dzieci w Świetlicy jest nieodpłatny i odbywa się za zgodą ich bezpośrednich opiekunów.

Świetlica „Tęcza” oferuje dzieciom działania i zajęcia prowadzone przez wychowawców i opiekunów wyposażonych w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Z uwagi na specyfikę placówki prowadzone są podstawowe formy działalności tj.: opiekuńczo-socjalnej, edukacyjno-rozwojowej i profilaktyczno-wychowawczej oraz z uwagi na jej specjalistyczny charakter działania profilaktyczno-terapeutyczne realizowane przez wychowawców w ramach własnych autorskich programów. Wyjątek stanowiły okresy zamknięcia placówki z powodu pandemii koronawirusa, co spowodowało między innymi brak możliwości zrealizowania zaplanowanych wcześniej programów, projektów i wydarzeń. Miesiące: marzec, kwiecień, maj oraz listopad i grudzień to okresy, w których pracownicy placówki pracowali zdalnie i dyżurowo. Podczas pracy zdalnej łączyli się z dziećmi i rodzicami na portalach

społecznościowych. Pomagali w nauce, udzielali porad i wsparcia rodzicom i dzieciom w tym trudnym okresie. W trakcie dyżurów w placówce porządkowali dokumenty, tworzyli scenariusze zajęć, które potem przeprowadzali w systemie online. Podczas dyżurów dzieci i rodzice mogli też skorzystać z konsultacji osobiście, z zachowaniem reżimu sanitarnego. W obu placówkach zatrudnieni są psycholodzy, którzy oprócz prowadzenia zajęć grupowych i indywidualnych dla dzieci i rodziców, wykonywali także szereg innych działań w okresach nasilenia obostrzeń, związanych z charakterem pracy na tym stanowisku.

W większości rodzin objętych wsparciem Świetlicy „Tęcza” i jej Filii występuje kumulacja problemów, o których posiadanie wiedzy przez pracowników placówek jest istotna aby prawidłowo zdiagnozować sytuację, w jakiej znajduje się wychowanek. Do tego służą karty indywidualne dzieci, karty informacyjne o dziecku, dokumentacja specjalistyczna oraz wywiady szkolne i rodzinne. Karty są wypełniane przez wychowawców i psychologa na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego z rodzicem, wychowawcą klasy, pracownikiem socjalnym, kuratorem. Uzupełnieniem jest dokumentacja lekarska, sądowa, policyjna, pisma urzędowe, orzeczenia Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej, a także dokumenty, mające znaczenie dla ustalenia sytuacji dziecka oraz nakreślenia pracy z nim. W dokumentacji ważny jest też dokument o zasadach współpracy rodzica.

W roku sprawozdawczym z zajęć świetlicowych w obu placówkach Świetlicy „Tęcza” skorzystało **łącznie – 134 dzieci ze 105 rodzin**, z czego w placówce przy Al. Jana Pawła II - 82 dzieci a w filii świetlicy przy ul. ks. J. Popiełuszki – 52 dzieci. Charakterystykę rodzin dzieci uczęszczających do obu placówek przedstawia tabela Nr 15 (str. 36)

4.5. Wypoczynek letni

MOPS od wielu lat współpracuje z Kuratorium Oświatowym w Rzeszowie w kwestii organizowania wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2020 roku z wyjazdu na wypoczynek letni skorzystało 18-cioro dzieci. Kolonie w terminie 1 do 14 sierpnia zorganizowane zostały w Nowosielskach przez Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Azymut”.

Ofertę zapewnienia wypoczynku letniego oferowała również Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dniennego - Świetlica „Tęcza” organizując zajęcia dla uczestników na terenie swoich placówek z uwagi na pandemię i ograniczenia w przemieszczaniu się. Na terenie placówki był także realizowany projekt Stowarzyszenia Ruch Pomocy Psychologicznej „INTEGRACJA” pn. „Letnia Akademia Kreatywności”. Uczestnikami projektu była grupa 23 osób- dzieci i młodzieży w wieku 7 – 16 lat zamieszkała na terenie Stalowej Woli. Osoby pochodzące z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, których rodziny objęte były pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub których rodzice deklarowali problemy wychowawcze bądź trudności w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym dzieci.

Ponadto w ramach działalności pracowników socjalnych ds. organizowania społeczności lokalnej w okresie wakacyjnym odbyły się różnego rodzaju wydarzenia opisane w dalszej części sprawozdania (rozdział VIII Inne działania podejmowane przez MOPS -podrozdział 8.2 i 8.3.)

TABELA NR 15

CHARAKTERYSTYKA RODZIN DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO ŚWIETLICY TĘCZA W 2020 ROKU

WIEK	LICZBA DZIECI	PŁEĆ		TYP RODZINY				CZASOKRES PRZEBYWANIA W ŚWIETLICY				PROBLEM ALKOHOŁOWY ZDIAGNOZOWANY U:			BEZROBOCIE W RODZINIE U:			NIEPELNO SPRAWNOŚĆ		PRZEMOC		SAMOTNE MACIERZYŃSTWO	
		Ch	Dz	Pełna	Niepełna	o liczbie dzieci do 3	o liczbie dzieci pow.3	do 1 roku	do 2 lat	do 3 lat	pow3 lat	ojca	matki	obydwójga rodziców	1 os.	2 os.	pow 2 os.	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin
6-8 lat	18	10	8	13	5	16	2	14	3	1	-	-	-	3	-	-	1	1	2	2	5	5	
9-13 lat	75	40	35	43	32	65	10	20	30	22	13	2	6	-	13	-	-	9	8	10	6	31	22
14-17 lat	41	21	20	29	12	36	5	4	11	9	17	4	1	-	5	-	-	4	4	4	5	11	9
ogółem	134	71	63	85	49	117	17	38	34	32	30	6	7	-	21	-	-	14	13	16	13	47	36

V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

Jedną z wielu przyczyn powodujących negatywny wpływ na funkcjonowanie społeczne osób/rodzin jest utrata pracy. Aktywizacja zawodowa oraz wsparcie dla osób bezrobotnych regulowane są w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz realizowane przez wyspecjalizowane służby zatrudnienia, natomiast pomoc społeczna pełni rolę uzupełniającą. Osoby bezrobotne tracące prawo do zasiłku automatycznie stają się klientami systemu pomocy społecznej.

W 2020 roku specjalistyczna praca socjalna z osobami bezrobotnymi prowadzona była przez pracownika socjalnego - starszego specjalistę pracy socjalnej- w rejonie opiekuńczym oraz w Klubie Integracji Społecznej realizującym działania reintegracyjno- aktywizacyjne.

5.1. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi

Najczęściej stosowaną metodą pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami była praca z indywidualnym przypadkiem. Pracownik socjalny swoimi działaniami obejmował **47 osób bezrobotnych z 47 rodzin**, z czego z 40 osób w ramach programów realizowanych przez Klub Integracji Społecznej. Praca socjalna w szczególności polegała na:

- diagnozowaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej i zawodowej osób i rodzin, w których dominuje problem bezrobocia,
- motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji, dalszej nauki lub przekwalifikowania zawodowego – pomocy w uzyskaniu dostępu do różnego rodzaju szkoleń (w tym celu pracownicy kierowali osoby bezrobotne do programów unijnych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) i Ośrodek, rozpowszechniali informacje na temat aktualnych projektów),
- pomocy w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy, zasobów i ograniczeń własnych i rynku pracy oraz możliwości uczestnictwa w grupowych zajęciach aktywizujących w ramach programu oferowanego przez Klub Integracji Społecznej,
- przygotowaniu osób bezrobotnych do aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym i w życiu społeczności lokalnej – kształtowanie odpowiednich postaw,
- udostępnianiu aktualnych propozycji pracy oferowanych przez PUP w Stalowej Woli, media lokalne, pomocy w docieraniu do potencjalnych pracodawców i odpowiedniego weryfikowania ofert,
- profesjonalnej pomocy przy tworzeniu dokumentów aplikacyjnych i ich uaktualnianiu (CV i listu motywacyjnego),
- ustalaniu możliwości i szans zatrudnienia na istniejącym rynku pracy i wsparcie bezrobotnego i jego rodziny w sytuacji pozostawania bez pracy,
- współpracy z instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia min. PUP, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie, Rzeszowską Agencją Rozwoju Regionalnego i innymi oraz w zależności od współwystępujących problemów,
- inicjowaniu działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych (wspólnych klientów) w partnerstwie MOPS / PUP / organizacje pozarządowe,
- zapewnieniu dostępu do poradnictwa specjalistycznego, prawnego oraz psychologicznego,
- zapewnieniu odpowiednich form pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom i osobom wymagających tej pomocy.

Podjęmowane działania w kierunku rozwiązywania współlistniejących problemów w rodzinach osób bezrobotnych dotyczyły między innymi:

- przemocy domowej,

- trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w wyniku występujących u członków rodziny uzależnień, głównie od alkoholu oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- bezdomności
- problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i racjonalnego gospodarowania posiadanym budżetem, itp.

w oparciu o współpracę z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego, Policją, placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Leczenia Uzależnień, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi.

Z uwagi na pandemię koronawirusa działania podejmowane przez pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej musiały zostać zmodyfikowane zgodnie z wytycznymi Sanepidu oraz obostrzeniami obowiązującymi na terenie Gminy Stalowa Wola. Mając na uwadze zalecenie dotyczące ograniczania kontaktów i pozostawania w domu spotkania z klientami w miejscu ich zamieszkania zostały ograniczone do niezbędnego minimum. Pracownik socjalny pozostawał jednak w regularnym kontakcie telefonicznym i za pośrednictwem poczty elektronicznej. Pozwoliło to na zachowanie terminowości załatwiania spraw i stały kontakt z klientem, który z uwagi na COVID- 19 został zmuszony do ograniczenia kontaktów z instytucjami i pracodawcami.

Pracownik socjalny ds. bezrobocia w 2020 roku prowadził 44 kontrakty socjalne jako pomocne narzędzie w procesie usamodzielniania klienta, zwiększające skuteczność udzielanej pomocy w kierunku aktywizacji zawodowej. Dogłębna diagnoza sytuacji życiowej osoby bezrobotnej i jego rodziny, przeprowadzona przed zawarciem kontraktu, pozwoliła na wskazanie mocnych stron i możliwości klienta, których on sam mógł wcześniej nie dostrzec. Zawarte w kontrakcie socjalnym uzgodnienia pomiędzy pracownikiem a klientem pozwoliły na ukierunkowanie i określenie zadań w ramach obopólnej współpracy w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów.

5.2. Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej (KIS) umocowany jest w strukturze organizacyjnej MOPS jako sekcja Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej. Głównym celem Klubu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu ze względu na swoją sytuację życiową uniemożliwiająca lub ograniczająca uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Uczestnicy KIS to głównie osoby długotrwale bezrobotne z różnymi problemami m.in. uzależnieniem, przemocą domową, z problemem bezdomności oraz po opuszczeniu zakładu karnego. Warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja kontraktu socjalnego.

W ramach działań Klubu prowadzone są różne bloki mające na celu reintegrację społeczną i zawodową:

- Edukacja i Psychoedukacja
- Poradnictwo
- Samokształcenie i Samopomoc
- Spędzanie czasu wolnego

realizowane między innymi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnobrzegu oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodkiem Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli.

W 2020 roku w programie KIS uczestniczyło łącznie **40 osób** (w tym 24 kobiety i 16 mężczyzn), w ramach czterech edycji:

- 1) pierwsza edycja Klubu odbyła się w miesiącach od stycznia do marca (13 osób);

- 2) kolejna edycja Klubu odbyła się po przerwie spowodowanej zawieszaniem organizacji zajęć w związku z COVID-19 w okresie od lipca do października (12 osób)
- 3) jedna edycja Klubu w ramach Programu Aktywizacja i Integracja 2020 (PAI) odbyła się w okresie od 19 października do 18 grudnia (6 osób)
- 4) ostatnia edycja Klubu w miesiącach grudzień 2020 r. – marzec 2021 r. (11 osób).

Dwie osoby (2 kobiety) uczestniczyły zarówno w edycji KIS jak i w edycji KIS w ramach PAI, gdzie realizowały prace społecznie użyteczne. Z tego względu pracownik socjalny KIS zawarł w ramach KIS **42 kontrakty socjalne**.

Wszystkie edycje Klubu Integracji Społecznej skierowane były do mieszkańców Gminy Stalowa Wola pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Metody pracy w Klubie Integracji Społecznej to: praca w grupach, podgrupach, indywidualna, dyskusje, mini wykłady, projekcje filmów, wypełnianie kwestionariuszy i ankiet, analizowanie, refleksje, „burza mózgów”, odgrywanie scenek i ćwiczenia.

Zajęcia w ramach Klubu odbywały się średnio dwa razy w tygodniu siedzibie MOPS, natomiast od lipca 2020 roku w trakcie pandemii Covid-19 dostosowano warunki organizacji i prowadzenia zajęć do obowiązujących w czasie pandemii obostrzeń sanitarnych. Uczestnicy zrealizowali program KIS z zakresu psychoedukacji, edukacji i spędzania czasu wolnego w wymiarze od 49 do 66 godzin w zależności od edycji KIS. Natomiast spotkania indywidualne (poradnictwo, doradztwo zawodowe) prowadzone były zgodnie z potrzebami uczestników.

Edycja Klubu w ramach Programu Aktywizacja i Integracja była realizowana już po raz szósty, w oparciu o porozumienie zawarte w dniu 12 października 2020 roku pomiędzy MOPS a PUP w Stalowej Woli w sprawie realizacji działań w zakresie integracji społecznej. Program PAI obejmuje działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych, realizowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej na podstawie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku, po zaopiniowaniu przez Powiatową Radę Rynku Pracy.

Celem Programu Aktywizacja i Integracja było przełamanie barier utrudniających wejście lub powrót na rynek pracy oraz prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zawodowym i społecznym osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej. Kryteriami doboru uczestników PAI było również: długotrwałe bezrobocie, bezrobotny bez kwalifikacji lub posiadający niskie kwalifikacje zawodowe, bezrobotny powyżej 50 roku życia. Początkowo zaplanowano na rok 2020 trzy edycje Programu, jednak z uwagi pandemię koronawirusa oraz na okresy ich realizacji przypadające na czas w którym KIS według wytycznych PUP w Rzeszowie i MZ nie mógł realizować żadnych zajęć zorganizowano tylko jedną edycję PAI w Stalowej Woli.

Przeprowadzona edycja PAI w 2020 roku zgodnie z uregulowaniami prawnymi trwała 2 miesiące i obejmowała dwa bloki: aktywizację zawodową oraz integrację społeczną:

- a) blok aktywizacja zawodowa obejmowała odbycie w ciągu tygodnia 10 godzin prac społecznie użytecznych,
- b) blok integracja społeczna – obejmowała poradnictwo grupowe i indywidualne (warsztaty, indywidualne konsultacje i praca socjalna) co najmniej 10 godzin w ciągu tygodnia.

W ramach reintegracji zawodowej w KIS w PAI w 2020 roku uczestnicy realizowali prace społecznie użyteczne w:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Dziale Administracyjno – Gospodarczym na stanowisku sprzątaczką (1 osoba – kobieta);
- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Klubie Trzeźwego Życia na stanowisku sprzątaczką (1 osoba – kobieta);

- Warsztacie Terapii Zajęciowej przy MOPS w Stalowej Woli na stanowisku pracownik gospodarczy (2 osoby – mężczyźni);
- w Filii Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy TĘCZA przy MOPS w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczk (2 osoby – kobiety).

W ramach Programu każda 1 osoba wykonała 88 godzin prac społecznie użytecznych. Za godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych każdej osobie przysługiwało w rozliczeniu miesięcznym świadczenie w wys. 8,70 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS od dnia 1 czerwca 2020 roku. Ponadto każdy uczestnik PAI miał wypłacony po zakończeniu realizacji prac społecznie użytecznych w Programie, czyli po zakończeniu 2 miesięcy udziału w PAI, ekwiwalent za pranie i zużycie własnej odzieży i obuwia zgodnie z Regulaminem przyjętym w MOPS.

Po dwumiesięcznym okresie realizacji Programu Aktywizacja i Integracja Powiatowy Urząd Pracy mógł ponownie określić profil pomocy a następnie:

- a) podjąć decyzję o ponownym skierowaniu osoby bezrobotnej do udziału w Programie, jednak nie dłużej niż łącznie na okres do 6 miesięcy;
- b) skierować osobę bezrobotną, w porozumieniu z ośrodkiem pomocy społecznej, do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy na zasadach określonych w przepisach o zatrudnieniu socjalnym lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej, zakładanej przez osoby prawne, o której mowa w przepisach o spółdzielniach socjalnych;
- c) ponownie ustalić profil pomocy, a w przypadku zmiany profilu niezwłocznie dostosować indywidualny plan działania i przedstawić bezrobotnemu propozycje pomocy określone w ustawie.

W ramach Klubu w 2020 roku realizowane były warsztaty i szkolenia, ale również zajęcia edukacyjne w Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodku Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli pt. „Wizaż – mój wizerunek” w ramach których, uczestnicy KIS przeszli metamorfozy wyglądu zewnętrznego. Odbyły się także spotkania konsultacyjne z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli na temat bezpieczeństwa oraz konsekwencji związanych z nadużywaniem alkoholu, czy przemocą domową, poruszano również kwestie dotyczące mowy nienawiści i zachowań agresywnych oraz nadużyć wobec osób starszych i słabszych oraz cyberprzemocy i wykorzystywania danych osobowych.

Łącznie program KIS we wszystkich edycjach 2020 roku objął 40 osób, z których 11 osób kontynuowała udział do 31 marca 2021 roku. Jedna osoba (kobieta) w trakcie udziału w KIS podjęła zatrudnienie na umowę o pracę jako sprzątaczk. Dwie osoby (mężczyzna i kobieta) podjęły starania w kierunku ubiegania się o stopień niepełnosprawności z uwagi na liczne schorzenia i zły stan zdrowia, który uległ pogorszeniu w 2020 roku. Ponadto 20 osób, w tym 11 kobiet zostało skierowanych do udziału w pracach społecznie użytecznych, jako sprzątaczk, pomoc kuchenna, pomoc w domu, pracownik gospodarczy. Pozostała część osób jest objęta wsparciem tutejszego Ośrodka i kontynuuje działania w kierunku aktywnego poszukiwania pracy.

Należy podkreślić, że głównym celem KIS nie jest podjęcie zatrudnienia przez jego uczestników, jest to wartość dodana wynikająca z uczestnictwa w KIS oraz działań ukierunkowanych na przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP i Ośrodka.

Poniższe tabele przedstawiają analizę występujących dysfunkcji w rodzinach uczestników KIS oraz aktywność zawodową uczestników w trakcie i po zakończeniu programu KIS.

TABELA NR 16 PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE W RODZINACH UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	RAZEM
Bezrobocie	14	23	37
Ubóstwo	15	20	35
Uzależnienie i współuzależnienie	6	4	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	3	3
Niepelnosprawność	3	3	6
Przewlekła choroba	8	9	17
Bezdomność	3	0	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	1	1
Rodzina niepełna	0	4	4

TABELA NR 17 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PODZIAŁ OSÓB, ZE WZGLĘDU NA RODZAJ AKTYWNOŚCI	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Liczba osób, które podjęły aktywność zawodową w czasie trwania programu KIS	0	1
Liczba osób, które, po zakończeniu działań KIS zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w 2020 roku	1	5
Liczba osób, które, po zakończeniu działań KIS zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w 2020 roku	7	7
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na problemy zdrowotne, które nie pozwoliły na podjęcie jakiegokolwiek pracy	1	1
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na wielodzietność i samotne rodzicielstwo	0	4
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na niechęć do podjęcia jakiegokolwiek pracy	2	0
Liczba osób, które kontynuują działania w ramach KIS w 2021 roku	5	6

5.3 Prace społecznie-użyteczne.

Klub Integracji Społecznej po raz szósty realizował prace społecznie użyteczne wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, organizowane przez Gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Na wniosek Gminy Starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w ciągu tygodnia. Do wykonywania prac społecznie użytecznych mogą być kierowane również osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania powiatowego urzędu pracy.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie Porozumienia nr 4/2020 z dnia 16 czerwca 2020 roku zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola na rzecz, której prace społecznie użyteczne są wykonywane.

Na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnemu przysługiwało świadczenie w wysokości 8,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych do 31 maja 2020 roku oraz 8,70 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych od 1 czerwca 2020 roku na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS z dnia 3 czerwca 2020 roku. Świadczenie natomiast nie przysługiwało za okres niewykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 60% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast 40% pokrywała Gmina.

Prace społecznie użyteczne realizowane były w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w okresie od 1 lipca do 30 listopada 2020 roku dla 22 osób bezrobotnych (w tym 11 kobiet) zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli. Pierwotnie plan realizacji prac społecznie użytecznych obejmował okres od 1 kwietnia do 30 listopada 2020 roku, jednak z uwagi na ogłoszony stan epidemii koronawirusa od 18 marca 2020 roku na terenie Polski można było rozpocząć realizację programu dopiero od 15 czerwca 2020 roku. Wymogiem nałożonym przez SANEPID i koniecznym do zorganizowania prac było wprowadzenie procedur bezpieczeństwa dotyczących realizacji prac społecznie użytecznych w okresie pandemii COVID – 19. Ponadto każda osoba skierowana do prac samodzielnie musiała podjąć decyzję o tym, czy na własną odpowiedzialność godzi się na udział w nich i ewentualne ryzyko zakażenia lub objęcia kwarantanną w sytuacji wystąpienia zachorowania u jakiegokolwiek z osób w miejscu odbywania prac. PUP w Stalowej Woli ustalił, iż w związku z procedurami wprowadzonymi przy wykonywaniu badań profilaktycznych związanych z dopuszczeniem do udziału w pracach okres udziału osób będzie obejmował miesiące lipiec – listopad 2020 roku. Z uwagi na wskazany okres wystąpiono z wnioskiem o skierowanie osób w terminie od 1 lipca do 30 listopada 2020 roku.

Organizacją i rozliczaniem prac społecznie użytecznych w 2020 roku zajmował się Kierownik Klubu Integracji Społecznej.

Prace społecznie użyteczne realizowane były wg odpowiednio zgłoszonych potrzeb, na stanowiskach: sprzątaczką, pracownikiem gospodarczym, pomoc kuchenna, w:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (Dziale Administracyjno-Gospodarczym) oraz w ośrodkach wsparcia: Dziennym Domu Senior +, Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy „TECZA”, Filii Specjalistycznej Placówki wsparcia Dziennego Świetlicy „TECZA”, Warsztacie Terapii Zajęciowej, Kuchni przy MOPS,
- Schronisku dla bezdomnych mężczyzn w Stalowej Woli,
- Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli.

Przy przydziale osób do prac społecznie użytecznych uwzględniano wiek bezrobotnego, stan jego zdrowia oraz w miarę możliwości posiadane kwalifikacje i predyspozycje do wykonywania poszczególnych zawodów. W ciągu tygodnia pracy osoba skierowana do prac społecznie użytecznych odbywała 10 godzin prac. Łącznie w okresie od 1 lipca do 30 listopada 2020 roku na 1 osobę przypadło średnio 216 godzin prac społecznie użytecznych.

TABELA NR 18 POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY MOPS PRZEZ UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY MOPS	LICZBA OSÓB		
	KOBIETY	MĘŻCZYZNI	ŁĄCZNIE
Bezrobocie	11	11	22
Bezdomność	0	3	3
Ubóstwo	11	10	21
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	2	2
Długotrwała lub ciężka choroba	5	5	10
Niepełnosprawność	1	1	2
Alkoholizm i narkomania	1	5	6

TABELA NR 19 WIEK UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

WIEK	LICZBA OSÓB		
	KOBIETY	MĘŻCZYZNI	ŁĄCZNIE
18 – 24 lat	0	0	0
25 – 34 lat	2	0	2
35 – 44 lat	3	1	4
45 – 54 lata	4	2	6
55 – 64 lata	2	8	10
Razem:	11	11	22

W trakcie wykonywania prac społecznie użytecznych 2 osoby (mężczyźni) przerwały swoje uczestnictwo nie zgłaszając się do miejsca ich realizacji i nie usprawiedliwienie swojej nieobecności w wyznaczonym terminie, w związku z czym na ich miejsce zakwalifikowano kolejne osoby (2 mężczyzn) chętne do realizacji prac i spełniające kryteria zakwalifikowania do udziału w nich.

Po zakończeniu uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych:

- jedna osoba (kobieta) podjęła zatrudnienie na umowę cywilno – prawną jako opiekun osoby starszej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Kolejna osoba (kobieta) usamodzielniała się od pomocy MOPS podejmując prace dorywcze.
- jedna z osób - mężczyzna podjął działania w kierunku ubiegania się o stopień niepełnosprawności z uwagi na liczne schorzenia i zły stan zdrowia, który uległ pogorszeniu w 2020 roku,
- 10 osób ponownie zgłosiło chęć uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych w 2021 roku w okresie od 15 marca do 30 listopada

Dodatkową wartością udziału w pracach społecznie użytecznych było ogromne zaangażowanie osób w wykonywane prace, ukazanie swoich wartości jako pracownik, odpowiedzialności, sumienności, dyspozycyjności, dostosowywanie się do zasad i regulaminów organizacyjnych. Ponadto osoby bezrobotne wykonując prace społecznie użyteczne wykazały się zaangażowaniem i odpowiedzialnością na stanowiskach, które wykonywały.

Koszt realizacji prac społecznie użytecznych wyniósł **57 561,00 zł**.

5.4 „Pomoc w domu” w ramach prac społecznie użytecznych

MOPS w 2020 roku kontynuował rozpoczętą w 2017 roku realizację prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r.

Celem programu jest:

- 1) wsparcie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych;
- 2) aktywizacja osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych.

Rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych mogą skorzystać z pomocy osoby bezrobotnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli w ramach prac społecznie użytecznych w realizacji codziennych obowiązków domowych związanych m.in. z prowadzeniem domu, pomocą w dotarciu do przychodni specjalistycznej, pomocą w załatwieniu niezbędnych spraw urzędowych, realizacją recept itp. w wymiarze 10 godzin w ciągu tygodnia. Jest to nieodpłatna forma pomocy, niezależna od sytuacji dochodowej rodziny z niej korzystającej. Prace świadczone są przez osobę bezrobotną bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny korzystającej z tej formy pomocy.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” odbywało się na podstawie Porozumienia zawartego między Starostą Powiatu Stalowowolskiego a Gminą Stalowa Wola. Na podstawie porozumienia bezrobotnemu do 31 maja 2020 roku przysługiwało świadczenie w wysokości 8,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych a od 1 czerwca 2020 roku 8,70 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych, na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 100% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast Gmina Stalowa Wola nie pokrywała żadnych kosztów związanych z wypłatą tego świadczenia.

W roku sprawozdawczym ze wsparcia w formie **pomocy w domu skorzystało 6 rodzin**, a usługi w ramach prac społecznie użytecznych realizowane były przez **7 osób (kobiet)** bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystały w 2020 roku ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS. Jedna z uczestniczek prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” już w 2020 roku podjęła zatrudnienie na umowę cywilno – prawną jako opiekun osoby starszej.

Prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” były realizowane w okresach:

- 1 – 30 stycznia 2020 roku – 1 osoba (kobieta);
- 1 stycznia – 11 lutego 2020 roku – 1 osoba (kobieta);
- 1 stycznia - 17 marca 2020 roku oraz 15 czerwca – 31 grudnia 2020 roku – 5 osób (kobiety).

W okresie od 18 marca do 14 czerwca 2020 roku prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” z uwagi na pandemię COVID-19 zostały wstrzymane. Z obawy przed rozprzestrzenieniem się zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 zarówno wśród uczestniczek prac i ich rodzin oraz rodzin korzystających z tej formy wsparcia, gdzie osoby niepełnosprawne i przewlekle chore są szczególnie narażone na zachorowanie i ciężki przebieg choroby, podjęto decyzję o okresowym zaprzestaniu ich wykonywania na terenie Stalowej Woli. Wstrzymania realizacji prac dokonano na podstawie wytycznych otrzymanych z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie oraz obaw płynących od osób korzystających z pomocy uczestniczek prac.

Od dnia 15 czerwca 2020 roku ponownie wznowiono realizację prac społecznie użytecznych w pełnym reżimie sanitarnym oraz możliwie organicznym kontakcie bezpośrednim z osobami szczególnie narażonymi na zakażenie. Realizacja prac od 15 czerwca 2020 roku odbywała się za zgodą osób objętych pomocą oraz świadczących prace. Każda z uczestniczek została również zabezpieczona w środki ochrony osobistej (rękawice, fartuchy, przyłbice, maseczki, płyny do dezynsekcji), celem zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa.

Łącznie 7 uczestniczek prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” w 2020 roku zrealizowało 1 992 godziny w 6 środowiskach.

Prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu”, które świadczone były w 2020 roku, będą kontynuowane w 5 środowiskach od 1 stycznia 2021 roku.

VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Głównym celem w pomocy społecznej jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz przygotowanie osób zagrożonych tym zjawiskiem do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez prowadzenie wszechstronnych działań na rzecz reintegracji społecznej.

6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia.

Jednym z zadań realizowanych przez pomoc społeczną jest udzielanie wsparcia i pomocy dla osób i rodzin, u których rozeznano problem alkoholowy. Pracownicy socjalni MOPS w 2019 roku świadczyli wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej w stosunku do **238 rodzin** (321 osób w rodzinach) ze zdiagnozowanym wcześniej problemem alkoholowym.

Ofertą pomocy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin obok świadczeń materialnych jest poradnictwo specjalistyczne, w tym z zakresu pracy socjalnej ukierunkowanej na problem uzależnienia prowadzonej przez Zespół do Spraw Profilaktyki Uzależnień oraz Klub Trzeźwego Życia. Oferta MOPS jest uzupełnieniem istniejących w gminie placówek powołanych do niesienia pomocy osobom borykającym się z problemem uzależnienia i nakierowany jest na motywowanie do sięgania po fachową pomoc tych, którzy wymagają leczenia i wspieraniu tych, którzy to leczenie już odbyli po to by wydłużyć czas ich trwania w abstynencji.

Pracownik socjalny z Zespołu ds. Profilaktyki Uzależnień swoje działania ukierunkowuje przede wszystkim na motywowanie do leczenia, utrzymywanie abstynencji osób, które zmagają się z problemem alkoholizmu. Zadania, które podejmuje w toku pracy socjalnej to wstępna orientacja o rozmiarach, okolicznościach picia oraz o zaburzeniach i szkodach towarzyszących, rozmowy motywacyjne, wspieranie, wzmacnianie pozytywnych zmian, kierowanie do terapii profesjonalnej, interwencja w sytuacjach kryzysowych.

W okresie pandemii COVID – 19 realizacja zadań uzależniona była od wytycznych Ministra Zdrowia i zdarzało się, że osobisty kontakt z klientem musiał być zastąpiony kontaktem zdalnym. Wprowadzane obostrzenia miały wpływ na realizację zawartych z klientami kontraktów socjalnych gdyż uniemożliwiały lub ograniczały one dostęp do Placówek Lecznictwa Odwykowego. W okresie społecznej kwarantanny działania pracownika socjalnego skierowane były przede wszystkim na wspieranie klientów by w trudnej dla wszystkich sytuacji nie sięgali po alkohol i monitorowanie stanu zdrowia psychicznego tych, u których zdiagnozowano schorzenia natury psychicznej.

W 2020 r. Zespół swoim wsparciem obejmował 29 osób, w tym 20 zdiagnozowanych i 9 osób nie zdiagnozowanych. Wśród uczestników dominowały osoby samotne (28 osób samodzielnie gospodarujących i 1 rodzina z dziećmi). Specjalistyczna praca socjalna z tymi osobami była prowadzona przy wykorzystaniu takich narzędzi jak „wywiad z osobą uzależnioną i szkodliwie pijącą”, który ułatwia rozpoznanie uzależnienia i dobór właściwej strategii odwykowej, kontrakt socjalny (8 osób). W skutek podejmowanych działań mimo pandemii 24 osoby zostały uczestnikami KTŻ, 8 osób podjęło leczenie w placówkach lecznictwa odwykowego. Do MKRPA skierowano 2 wnioski o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Praca socjalna skoncentrowana była również na działaniach adresowanych do alkoholowych sprawców przemocy w rodzinie przez Zespół ds./ pomocy rodzinie. W stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej pracownicy socjalni:

- informowali o konsekwencjach karnych stosowania przemocy domowej ,
- motywowali do zmiany zachowania wobec członków rodziny, do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych „ Dialog”, do podjęcia terapii w związku z uzależnieniem oraz do skorzystania z pomocy psychologicznej,
- przestrzegali przed stosowaniem zachowań agresywnych wobec członków rodzin, współpracowali z przedstawicielami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stalowej Woli, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Stalowej Woli, Kuratorskiej Służby Sądowej oraz pedagogami szkół,
- informowali o konsekwencjach karnych stosowania przemocy domowej.

Świadcząc poradnictwo socjalne oraz pomagając dotrzeć do instytucji prowadzących zajęcia i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych na bieżąco współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz poprawy sytuacji klienta m.in. Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli, Sądem Rejonowym, Policją. W ramach pracy socjalnej prowadzona była ścisła współpraca pracowników z opiekunem Klubu Trzeźwego Życia.

6.2. Klub Trzeźwego Życia.

Klub Trzeźwego Życia jest miejscem, gdzie osoby z problemem alkoholowym uczą się spędzać czas w pozytywny sposób, alternatywnie do wcześniejszych, destrukcyjnych sposobów zachowań. Klub funkcjonuje w budynku MOPS w przystosowanych do tego celu czterech pomieszczeniach piwnicznych: w dwóch prowadzone są zajęcia, w trzecim znajduje się punkt konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi, a w czwartym znajduje się sala do rekreacji. Wyposażony jest według potrzeb: m.in. w sprzęt AGD i RTV, komputery z dostępem do internetu, stół do tenisa stołowego, biblioteczkę z fachową literaturą i prasą, co daje możliwość komfortowego prowadzenia zajęć grupowych i rozmów indywidualnych, oraz rozwoju uczestników. O czystość pomieszczeń dba społeczność klubowa.

Uczestnikami Klubu mogą być osoby zarówno korzystające z różnych świadczeń pomocy społecznej, jak i osoby, które nie są klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Uczestnictwo w Klubie jest bezpłatne. W ramach pracy socjalnej istnieje ścisła współpraca pracowników socjalnych MOPS z opiekunem Klubu.

Celem działalności KTŻ w 2020 r było przede wszystkim:

- pomoc w utrzymywaniu abstynencji przez osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych wraz ze współistniejącymi uzależnieniami od nikotyny lub uzależnieniami behawioralnymi.
- pomoc osobom deklarującym abstynencje, będących w grupie ryzyka uzależnieniem.
- pomoc i wsparcie dla uczestników z ugruntowaną abstynencją w rozwoju osobistym oraz nabieraniu przez te osoby kompetencji psychospołecznych.
- pomoc i wsparcie samopomocowe (nieinstytucjonalne)- Mitingi grupy AA „PROMYK”
- wsparcie w sytuacjach kryzysowych, w stanie epidemii- zagrażających utrzymaniem abstynencji przez prowadzenie przez terapeutkę rozmów wspierających, motywacyjnych itd.
- prowadzenie w Punkcie konsultacyjnym rozmów informacyjnych dla osób szukających pomocy w kwestii uzależnień dla siebie oraz swoich bliskich.

W roku 2020 Klub funkcjonował do 12 marca w sposób niezmienny. Z powodu wybuchu epidemii COVID-19 i wprowadzonych obostrzeń Klub Trzeźwego Życia został czasowo zamknięty i ponownie wznowił swoją działalność za zgodą Sanepidu w Stalowej Woli w reżimie sanitarnym dostosowanym do obostrzeń sanitarnych panujących w kraju i do końca roku sprawozdawczego funkcjonował zgodnie z panującymi zasadami sanitarnymi. Zajęcia tematyczne odbywały się regularnie z mniejszą liczbą uczestników. Klub czynny był 30 godzin tygodniowo. Każdego dnia w Klubie organizowane były zajęcia oraz inne formy spędzania czasu przez klubowiczów, zgodnie z wymogami sanitarnymi w trakcie stanu epidemii.

Nad prawidłowym funkcjonowaniem klubu opiekę sprawowała osoba zatrudniona w MOPS na ¾ etatu w charakterze opiekuna Klubu, która 02.12.2020 r. uzyskała Certyfikat Instruktora Terapii Uzależnień wydany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.. Ze względu na stan epidemii koronawirusa rozmowy w Punkcie Konsultacyjnym zostały skrócone oraz przeprowadzane były rzadziej niż wcześniej. Dużo osób chętnie korzystało z kontaktu telefonicznego w formie tele-porad jak i kontaktu przez portale społecznościowe tj. Facebook i Messenger .

Łącznie z oferty Klubu w 2020 r. roku skorzystało 100 osób. Udzielonych zostało 83 porady dla 54 osób. Z oferty KTŻ skorzystały również 3 osoby bezdomne, przebywające w Schronisku im. Św. Brata Alberta.

TABELA Nr 20 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY KLUBU TRZEŹWEGO ŻYCIA

OFERTA KLUBU	OGÓLEM	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Zajęcia klubowe	86	70	16
Zajęcia grupowe	68	59	9
Mitingi	17	13	4
Kontakt indywidualny	54	47	7

Dzięki działania jakie są prowadzone w KTŻ (nabywanie kompetencji psychospołecznych) oraz współpraca z pracownikami socjalnymi 2 osoby rozpoczęło pracę, rezygnując ze schematu bezradności, 1 osoba skorzystała z pracy w ramach prac użyteczno-społecznych organizowanych przez KIS.

6.3. Bezdomność

W 2020 roku działaniami MOPS objętych było 84 osób będących w kryzysie bezdomności. Działania skierowane do osób bezdomnych obejmowały w swym zakresie: pracę socjalną, zapewnienie noclegu, ciepłego posiłku i niezbędnej odzieży stosownej do pory roku oraz udzielenie pomocy materialnej. Praca socjalna polegała w szczególności na pomocy w odtworzeniu dokumentów, w otrzymaniu ubezpieczenia zdrowotnego, dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej, pomocy w formie korzystania z mitingów w Klubie Trzeźwego Życia przy MOPS, podejmowaniu mediacji z rodzinami osób bezdomnych, itp. Pracownik socjalny ds. bezdomności prowadził pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny z 37 osobami bezdomnymi. Działania podejmowane w ramach tych narzędzi pracy socjalnej miały na celu pomoc w nawiązaniu kontaktu z rodziną, prowadzenie zdrowego trybu życia i zachowania abstynencji, podnoszeniu kompetencji społecznych i zawodowych. Wymiernym rezultatem udzielonego specjalistycznego wsparcia w ramach pracy socjalnej w 2020 r. było m. innymi :

- uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności przez 1 osobę bezdomną;
- pomoc w wyrobieniu dowodów osobistych 3 osoby;
- podniesienie kwalifikacji zawodowych i skorzystanie z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy- 3 osoby;
- wyjście z bezdomności 5 osób, które były w kryzysie bezdomności.

Ze wsparcia finansowego skorzystało 48 osób będących w kryzysie bezdomności, 30 osób przebywających poza Schroniskiem objętych było pomocą w formie gorącego posiłku w Restauracji „Słoneczna” w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” Łącznie potrzebę zabezpieczenia schronienia bezdomnej zrealizowano w 41 przypadkach³.

Osoby w kryzysie bezdomności są szczególnie narażone na skutki działań wirusa SARS-CoV-2, ze względu na swoją sytuację życiową, stan zdrowia, a także wiek i inne okoliczności, które powodują obniżenie odporności. W czasie pandemii wirusa SARS-CoV-2 systematycznie przekazywane były maseczki wielokrotnego użytku jak również jednorazowe, oraz biuletyny informacyjne dotyczące wirusa. Zostało zapewnione świadczenie zdrowotne z zakresu badań diagnostycznych tj. wykonywanie testu płytkowego w kierunku COVID-19 u osób bezdomnych przed skierowaniem do Schroniska w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli .

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i schronienia osobom bezdomnym, pracownik socjalny współpracował z Komendą Powiatowej Policji i Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta. Dzięki tym działaniom ujawnionych zostało 22 miejsc przebywania osób bezdomnych poza schroniskiem. W okresie niesprzyjających warunków pogodowych (jesienno-zimowym), prowadzone były działania interwencyjne wspólnie z Policją na terenie dworców PKP, PKS, w węzłach ciepłowniczych, ogródkach działkowych, strychach, piwnicach.

W dniu 10.11.2020 r. w siedzibie MOPS zorganizowane zostało spotkanie interdyscyplinarne, w którym wzięli udział przedstawiciele lokalnych instytucji takich jak: Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Stalowej Woli, Komenda Powiatowa Policji, Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej oraz organizacji pozarządowych: Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli. Celem spotkania było podzielenie się doświadczeniami w pracy z osobami bezdomnymi, zaproponowanie nowych rozwiązań służących zminimalizowaniu negatywnych skutków bezdomności, skoordynowanie działań służb porządkowych i pomocowych podejmowanych w stosunku do osób bezdomnych. W trakcie spotkania wypracowane zostały procedury postępowania z osobami bezdomnymi w okresie zimowym 2020/2021.

---

³ Zabezpieczenie potrzeby zapewnienia schronienia przedstawiono w Rozdziale III. 3.2 . Niefinansowe formy wsparcia.

6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Osoby opuszczające Zakłady Karne przejawiają trudności w przystosowaniu się do życia na wolności i odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Zadaniem pomocy społecznej, obok przyznawania świadczeń systemu pomocy społecznej jest także udzielanie wsparcia w zakresie ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego osób opuszczających zakłady karne. MOPS uzyskania poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz w formie pracy socjalnej mającej na celu ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób opuszczających zakłady karne. Głównym celem pracy socjalnej z osobami po odbyciu kary pozbawienia wolności jest motywowanie do aktywności zmierzającej do reintegracji społecznej oraz prowadzenie działań zmierzających do aktywności zawodowej, między innymi poprzez pomoc w rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotnej, wyszukiwaniu ofert pracy.

W 2020 roku udzielił pomocy 16 osobom, które opuściły zakłady karne, w zależności od sytuacji dochodowej oraz zgłaszanych potrzeb, zarówno w formie pieniężnej poprzez przyznawanie zasiłków tj. zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki stałe, zasiłki na żywność w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, przyznawano również pomoc w formie gorącego posiłku, pomoc rzeczową (odzież) a także szeroko rozumiane poradnictwo w ramach pracy socjalnej.

Głównym celem pracy socjalnej z osobami po odbyciu kary pozbawienia wolności było motywowanie do aktywności zmierzającej do reintegracji społecznej oraz prowadzenie działań zmierzających do aktywności zawodowej, między innymi poprzez pomoc w wyszukiwaniu ofert pracy.

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Organizacją profesjonalnej pomocy MOPS skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych zajmują się:

- Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej - Zespół ds. pomocy osobom starszym
- Dział Usług
- Dzienny Dom Senior+
- Warsztat Terapii Zajęciowej.

7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym.

W okresie sprawozdawczym MOPS objął wsparciem łącznie 573 osoby w wieku poprodukcyjnym.

Identyfikacją problemów i potrzeb osób starszych w ramach Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zajmował się głównie Zespół ds. pomocy osobom starszym. Podejmowane przez pracowników socjalnych tego Zespołu działania mają zmierzać do poprawy funkcjonowania osób starszych w ich środowisku społecznym, rozwinięcia i podtrzymania w miarę możliwości więzi rodzinnych a także ich aktywności i samodzielności życiowej. Szczególnie ważna jest tu diagnoza, oraz bieżące monitorowanie deficytów i potrzeb ludzi starszych.

Pracownicy Zespołu ds. osób starszych w **2020 r.** swoje profesjonalne działania w formie pracy socjalnej i świadczeń pomocy społecznej kierowali łącznie do **479** środowisk na terenie miasta, wśród których **406** osób to osoby samotnie zamieszkałe a **73** osoby zamieszkiwało z rodziną.

W ramach podejmowanych działań pomocowych, obok świadczeń pieniężnych czy niepieniężnych w formie usług opiekuńczych, szczególnie miejsce zajmuje praca socjalna jako szeroko rozumiane rzecznictwo interesów tej grupy społecznej. Praca socjalna pracowników Zespołu

sprowadzała się do wypracowywania właściwych i skutecznych form pomocy kierowanej do osób starszych, głównie dotyczących wsparcia, pomocy w zwalczaniu skutków osamotnienia, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz podejmowaniu działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowaniu opieki nad starszymi członkami rodziny wymagającymi takiej pomocy. W zakresie poprawy funkcjonowania osób starszych w środowisku zamieszkania pracownicy świadczyli szeroko rozumiane rzecznictwo ich interesów, pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

W ramach rozeznaczonych potrzeb:

- 5 osób uzyskało skierowanie do organizacji pozarządowych (PKPS i PCK) na pomoc w naturze (żywność, środki czystości, odzież),
- 4 osoby uzyskało porady prawne a 5 psychologiczne w ramach poradnictwa specjalistycznego,
- w 38 przypadkach została zorganizowana pomoc sąsiedzka,
- 261 osób korzystało z usług opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym 7 osób z zaburzeniami psychicznymi specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 4 osoby otrzymały skierowanie na pobyt w Dziennym Domu Senior +,
- 99 osób wytypowanych zostało do „Stalowowolskiej Paczki Pomocy”- edycja 2020,
- 67 osób skorzystało z akcji „Opłatek Maltański – edycja 2020”.

Podejmowane były także działania interwencyjne w sytuacji osób zaniedbanych, opuszczonych, potrzebujących wsparcia instytucjonalnego, leczenia szpitalnego, oraz w sytuacji zgłoszeń wypisu ze szpitala osób, wymagających opieki innych osób. Jednorazowe działania interwencyjne podejmowane były w 49 przypadkach, a ich następstwem w większości spraw było objęcie tych osób wsparciem z zakresu ustawy o pomocy społecznej (pomoc finansowa, usługi opiekuńcze, umieszczenie w domu pomocy społecznej, poradnictwo prawne i psychologiczne) lub zorganizowanie innych form wsparcia, m.innym.: pomoc sąsiedzka, zaangażowanie w pomoc ze strony rodziny, skierowanie na leczenie odwykowe, przeprowadzenie dezynsekcji, doprowadzenie do wizyty lekarza rodzinnego i objęcie świadczeniami zdrowotnymi, interwencja pogotowia, objęcie hospitalizacją przez placówki ochrony zdrowia.

7.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

W sytuacji braku możliwości zapewnienia opieki przez najbliższe otoczenie osobie wymagającej wsparcia w codziennych czynnościach życiowych oferowane były usługi opiekuńcze funkcjonujące w strukturach MOPS. Organizacją, koordynacją i monitoringiem usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku klienta zajmuje się Dział Usług. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są szansą utrzymania jak najdłużej osoby starszej, niepełnosprawnej w jej środowisku zamieszkania i zapewnienia jej odpowiedniej opieki, a w przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi, formą wspierająco- opiekuńczą przy odtwarzaniu lub nabywaniu aktywności społecznej.

W 2020 roku MOPS miał możliwość poszerzyć zakres usług opiekuńczych dla osób w wieku powyżej 75 roku życia w związku z realizacją Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+”-edycja 2020, współfinansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Celem Programu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób w wieku 75+. W ramach Programu objęto

usługą opiekuńczą 21 nowych osób, które wcześniej nie korzystały z tej formy wsparcia i zwiększono zakres świadczonych usług dla 10 osób.⁴

Łącznie z usług opiekuńczych skorzystało 263 osoby, z czego 259 osób będących w wieku powyżej 60 roku życia a ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 11 osób w tym 7 osób w wieku 60+.

7. 3. Dzienny Dom SENIOR+

Dzienny Dom Senior+ jest ośrodkiem wsparcia dziennego świadczącym pół-stacjonarne usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych. Celem działania placówki jest pomoc w zachowaniu sprawności fizycznej i intelektualnej osobom, które zakończyły aktywność zawodową i które z różnych powodów utraciły lub w znacznym stopniu ograniczyły więź rodzinną, a otaczająca ich samotność nie pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Przesłanką uprawniającą do korzystania z usług w ośrodku wsparcia jest potrzeba częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność. Poza usługami opiekuńczymi Dzienny Dom Senior+ zapewnia 2 posiłki dziennie oraz zajęcia terapeutyczne, integracyjne, edukacyjne, rekreacyjno-kulturalne, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne.

Obok bieżących standardowych działań realizowanych w placówce, podtrzymujących aktywność fizyczną i psychiczną, DD „Senior+” stwarzał dla uczestników wiele okazji do czynnego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ważnym aspektem działalności placówki była także dbałość o budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych poprzez nawiązywanie kontaktów i wspólny udział w spotkaniach międzypokoleniowych organizowanych z Domem Dziecka, Szkołą Podstawową Nr 9, Przedszkolem Nr 7. Uczestnicy DD „Senior+” aktywnie włączali się również w akcje charytatywne tj. przy zbiórce makulatury na budowę studni w Afryce, zbiórki i przekazania kwoty 124,70 zł na rzecz Fundacji Czerwone Serduszko w Poznaniu opiekującej się dziećmi niepełnosprawnymi. W DD „Senior+” funkcjonuje grupa wolontariuszy „Pomocna dłoń” wśród pracowników i uczestników DD „Senior+”- 25 osób. Działalność wolontariuszy skupia się głównie na pomocy i opiece nad osobami niesamodzielnymi, które są jeszcze lub były uczestnikami DD „Senior+”. W ramach podnoszenia aktywności intelektualnej i budowania pozytywnych relacji interpersonalnych dla uczestników DD „Senior+” organizowane były tematyczne zajęcia prowadzone przez psychologa zatrudnionego w MOPS pn. „Wpływ emocji na zachowanie człowieka. Emocje pozytywne, negatywne”, „Ocenianie innych, pułapka w którą wpadło już wielu”. Organizowane były również wystawy prac uczestników placówki wykonanych w ramach terapii zajęciowej, a także uroczystości związane z tradycjami świątecznymi. Wyjątek stanowiły okresy zamknięcia placówki z powodu pandemii koronawirusa, co spowodowało między innymi brak możliwości zrealizowania zaplanowanych wcześniej programów, projektów i wydarzeń. W związku z pandemią COVID-19 i okresowym wyłączeniem placówki w okresie od 13 marca do 31 maja 2020 roku w stosunku do uczestników podjęto działania alternatywne takie jak: stały kontakt telefoniczny, również w godzinach popołudniowych. Pandemia spowodowała lęk wśród uczestników przed zachorowaniem. Rozmowy dawały bardzo duże poczucie bezpieczeństwa skupiały się na tematach zastępczych w celu rozładowania negatywnych emocji i poprawy stanu zdrowia psychicznego podopiecznych. Stale przypomniano o przestrzeganiu zasad sanitarnych związanych z COVID -19. Najczęściej pomoc była podejmowana w załatwianiu spraw urzędowych, e-recept, wykonywaniu zakupów, kontakt

---

⁴ Zakres zadań wykonywanych w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz charakterystykę środowisk objętych tą formą wsparcia, z podziałem na wiek i sytuację rodzinną przedstawiony został w rozdziale III Finansowe formy wsparcia podrozdział 3.1.3. Świadczenia niepieniężne.

z lekarzami rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi. Między innymi dostarczono paczki wielkanocne, mikołajkowe. Pomimo pandemii odbywały się krótkie odwiedziny w środowiskach domowych z zachowaniem reżimu sanitarnego w celu między innymi niesienia wsparcia psychicznego uczestnikom.

W roku sprawozdawczym z usług placówki skorzystało 46 osób, w tym 8 mężczyzn, 38 kobiet. W ciągu roku kalendarzowego 7 osób opuściło placówkę w związku z pogorszeniem stanu zdrowia (w tym 2 zejścia śmiertelne). W stosunku do tych osób podjęto działania zastępcze – pomoc rodzinom w umieszczeniu w DPS, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Pozyskano 2 uczestników – 1 w okresie przed pandemią, 2 w okresie pandemii. Najmłodsza uczestniczka 62 lata, najstarszy uczestnik – 91 lat (kobieta i mężczyzna).

Placówka skorzystała z dofinansowania budżetu państwa z Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015 – 2020, Moduł II – „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior +”, na bieżącą działalność w wysokości 124 116,43 zł.

Pobyt w DD Senior+ jest odpłatny. W 2020 roku dzienny koszt utrzymania 1 uczestnika wynosił 50,29 zł, w tym koszt wyżywienia 13,40 zł (śniadanie i obiad).

Zasady odpłatności za pobyt w DDS+ w 2018 roku regulowała Uchwała Rady Miejskiej Nr. LXIV/824/17 z dnia 1 grudnia 2017 r. Osoby o dochodach poniżej ustawowego kryterium dochodowego korzystały z usług placówki nieodpłatnie, natomiast pozostałe osoby za odpłatnością ustaloną procentowo w zależności od posiadanego dochodu przy uwzględnieniu udokumentowanych opłat mieszkaniowych, wydatków na leczenie i leki, innych okoliczności.

Tytułem odpłatności za usługi świadczone w DD Senior+ w 2020 roku pobrano od uczestników kwotę 23 262,00 zł.

7.4. Warsztat Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej to placówka przeznaczona dla osób niepełnosprawnych, głównie z niepełnosprawnością intelektualną. Podstawowym celem prowadzonej działalności jest rehabilitacja zawodowa i społeczna niepełnosprawnych uczestników Warsztatu.

Rehabilitacja zawodowa prowadzona jest w oparciu o indywidualne, roczne programy rehabilitacji opracowywane przez Radę programową Warsztatu. Celem rehabilitacji zawodowej jest rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, aby przygotować podopiecznych do pracy zawodowej.

W roku sprawozdawczym rehabilitacja zawodowa prowadzona była w pracowniach: terapii zajęciowej: rozwoju psychicznego i umiejętności społecznych, rozwoju kompetencji zawodowych, stolarskiej, plastycznej, witrażowniczej, krawieckiej, rękodzielniczej, przyrodniczo- dekoratorskiej, czynności dnia codziennego i komputerowo- poligraficznej.

Uzupełnieniem rozwoju kompetencji zawodowych w poszczególnych pracowniach było doradztwo i poradnictwo zawodowe oraz realizacja zajęć praktycznych w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. Celem programu było zwiększenie wiedzy uczestników o zakładach pracy, ich rodzajach, świadczonej pracy, zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a przede wszystkim poprawa kompetencji zawodowych, zmiana postawy wobec pracy oraz wzrost zainteresowania możliwościami zatrudnienia i korzyściami z tego płynącymi

W roku 2020 zorganizowanych zostało 5 dni praktyk zawodowych. Łącznie zrealizowanych zostało 6 praktyk dla 30 uczestników WTZ, które odbywały się w Domu Ludowym w Pilchowie – 4 praktyki, w miejscu „Strefa Spotkań” Dmowskiego 11 w Stalowej Woli – 2 praktyki.

Uzupełnieniem programu rehabilitacji zawodowej jest rehabilitacja społeczna poprzez stosowane formy terapii społecznej, medycznej czy psychologicznej mające na celu poprawę sprawności

psychofizycznej i wzrost kompetencji społecznych uczestników oraz zwiększenia ich szansy na prawidłowe pełnienie dorosłych ról społecznych, w tym zawodowych. Nieodłącznym elementem pracy w każdej pracowni był realizowany z uczestnikami trening ekonomiczny w ramach środków finansowych przyznawanych indywidualnie na ten cel.

WTZ stawia w pracy terapeutycznej na przygotowanie uczestników do pełnienia dorosłych ról społecznych, proponuje i promuje aktywne i świadome uczestnictwo w życiu społecznym oraz naukę radzenia sobie w życiu codziennym. Aktywne włączanie uczestników w życie społeczne to także okazja do nauki zachowania się w różnych sytuacjach społecznych, wskazywanie na znaczenie adekwatnego i poprawnego zachowania w relacjach społecznych (zwracanie uwagi na zachowania naganne, uczenie form grzecznościowych i kultury osobistej).

Wzorem lat ubiegłych i w roku 2020 Warsztat planował dla uczestników wiele możliwości aktywnego włączania się w życie społeczne. Jednak sytuacja epidemiczna związana z COVID -19 spowodowała bardzo duże ograniczenia i uniemożliwiła realizację w całości wszystkich planów. Kalendarium zrealizowanych działań w 2020 roku obejmuje wspólne wyjścia do kina, zajęcia sportowe na obiektach sportowych MOSiR, w olimpiadach specjalnych, praktyki zawodowe, zabawa karnawałowa wystawach i ognisko rekreacyjne. konkursach i przeglądach twórczości osób niepełnosprawnych. Uczestnicy Warsztatu brali udział w następujących konkursach, przeglądach:

- Rzeszów: XVII Ogólnopolski Konkurs Plastyczny PFRON – Sztuka Osób Niepełnosprawnych – etap wojewódzki: wyróżnienie dla dwóch uczestników,
- Kraków: XVI Międzynarodowe Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych

Ten aspekt rehabilitacji społecznej jest niezwykle ważny i istotny dla budowania przez uczestników obrazu samego siebie, dla określenia swego miejsca w społeczności, dla podniesienia samooceny, samoakceptacji, samoświadomości, samodzielności, niezależności, odwagi, mobilizacji do własnej aktywności.

Ważnym elementem pracy Warsztatu były także współpraca z rodzinami uczestników w zakresie wspierania procesu terapii.

W okresie zamknięcia Warsztatu decyzją Wojewody Podkarpackiego od 12 marca do 24 maja, przez 10 tygodni kalendarzowych praca terapeutyczna z uczestnikami przybrała niespotykany dotąd wymiar. Kontakt telefoniczny – przynajmniej dwa razy w tygodniu, kontakt osobisty w wyjątkowych sytuacjach, przekazywane i rozwożone indywidualne pakiety dla uczestników zawierające propozycje dla aktywizacji i podtrzymania posiadanych umiejętności manualnych i intelektualnych (rozwieziono 5 pakietów zawierających materiały do zajęć plastycznych i krawieckich), pomoc psychologiczna, a także wskazówki fizjoterapeuty z ćwiczeniami, to wszystko miało charakter kompleksowy i obejmowało cały obszar funkcjonowania Uczestników w tym trudnym czasie.

Pracownicy Warsztatu pod nieobecność uczestników podjęli się również szycia fartuchów ochronnych dla szpitali w Stalowej Woli i Nisku, dla Domu Pomocy Społecznej w Stalowej Woli oraz szycia maseczek ochronnych dla instytucji niosących pomoc dla potrzebujących; a na trzy dni w kwietniu 2020 uruchomiony został punkt wydawania maseczek ochronnych dla mieszkańców Stalowej Woli.

W ciągu 2020 roku rehabilitacją w WTZ objętych było **50 osób** niepełnosprawnych (24 kobiety i 26 mężczyzn). Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w przedziale wiekowym 41-50 lat (25 osób), następnie w wieku 31-40 lat (17 osób).

Poniższe tabele przedstawiają w sposób liczbowy charakterystykę stopnia niepełnosprawności uczestników Warsztatu oraz rodzaju niepełnosprawności wg schorzenia wiodącego.

TABELA NR 21 **STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI UCZESTNIKÓW WTZ
wg stanu na dzień 31.12.2020 r.**

STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	LICZBA OSÓB
Znaczny	28
Umiarkowany	22
Lekki	x

TABELA NR 22 **RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI UCZESTNIKÓW WTZ
WG SCHORZENIA WIODĄCEGO.**

RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	LICZBA OSÓB
Niepełnosprawność umysłowa	18
Niepełnosprawność psychiczna	18
Niepełnosprawność fizyczna/narząd ruchu	1
Niepełnosprawność psychiczna i umysłowa	8
Niepełnosprawność psychiczna i fizyczna	3
Niepełnosprawność umysłowa i fizyczna	2
Niepełnosprawność umysłowa, psychiczna i fizyczna	0

Działalność WTZ finansowana była w 90 % przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i w wysokości 10 % przez samorządy terytorialne/ powiat stalowowolski, niżański i tarnobrzegi/. Wysokość dotacji z poszczególnych powiatów uzależniona była od ilości uczestników z danego powiatu i okresu trwania rehabilitacji.

VIII. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dostosowując się do zmieniających uwarunkowań środowiskowych stale poszukuje skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, polegającego na inicjowaniu i wspieraniu oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich. Realizacja tych przedsięwzięć powierzona została Organizatorom Społeczności Lokalnej oraz Klubowi Wolontariusza.

8.1. Organizowanie społeczności lokalnej

Organizowanie społeczności lokalnej (OSL) to metoda pracy socjalnej ukierunkowana na rozwój społeczności. MOPS w Stalowej Woli jako jeden z pierwszych w województwie podkarpackim oraz wśród nielicznych ośrodków pomocy społecznej w Polsce realizuje tę metodę pracy środowiskowej.

W oparciu o model OSL dla MOPS w Stalowej Woli przyznany został Certyfikat Jakości Centrum Aktywności Lokalnej (ważny do 2021 roku), który wskazuje na świadomie prowadzoną pracę, włączającą działania Ośrodka w długofalowy proces rozwoju społeczności lokalnej, umożliwiający mieszkańcom osiągnięcie coraz wyższej jakości życia oraz zwiększający szanse ich rozwoju osobistego, grupowego i społecznego. Organizatorzy społeczności lokalnej są również członkami Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej.

Praca socjalna w ramach tej metody polega na wzmacnianiu osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowywanie jej na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Organizator społeczności lokalnej uruchamia ten proces zmiany i wspiera go do momentu utworzenia takich struktur, które przejmą jego funkcję i zapewnią

samostanowienie danej społeczności zgodnie z zasadą „od pomocy do samopomocy”, „pracy z ludźmi i przez ludzi”. We wszystkie działania angażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy.

Podstawą OLS jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. We wszystkie działania angażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. Obserwowany stopniowy wzrost aktywności społeczności lokalnych jest dowodem na to, że organizowanie społeczności lokalnej to proces długofalowy. W 2020 OSL kontynuował środowiskową pracę socjalną na Osiedlu Fabrycznym. Odbyło się: 8 spotkań obywatelskich, 5 spotkań partnerskich (z partnerami nieformalnymi), zawarto 2 Umowy o współpracy partnerskiej, nawiązano kontakty i podjęto współpracę z 20 lokalnymi firmami (sponsorami działań w ramach OSL) oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Zmiany jakie zaszły dzięki wdrażaniu OSL są widoczne zarówno wśród mieszkańców jak i w najbliższym otoczeniu np.:

- przy bloku przy ul. Kilińskiego 2 powstał ogródek z ogrodzeniem, zamontowano licznik do wody;
- mieszkańcy bloku przy ul. 1 Sierpnia 22 włączyli się w aktywności w obszarze ochrony środowiska i poprawy estetyki najbliższego otoczenia, zakupiono ekologiczny zbiornik na wodę, zamontowano betonowe donice, w których zasadzono kwiaty;
- ul. Podleśna 2 - zakupiono i zasadzono rośliny, przeprowadzona została termomodernizacja bloku.

Społeczność lokalna każdego z bloków była włączana w proces zmiany na każdym etapie pracy. Na potrzeby realizacji każdego z projektów zagospodarowywania najbliższego otoczenia powstawały **Zespoły Sąsiedzkie**. Wspólnie podejmowane na Osiedlu działania, które wymagały współpracy i wzajemnego komunikowania się, służyły przede wszystkim pogłębianiu więzi społecznych, co stworzyło płaszczyznę do budowania wyzwolonej i świadomej wspólnoty, a co najważniejsze, społeczności zaczynają być świadome korzystnych zmian i widzą potrzebę kontynuowania tego, co do tej pory udało się im osiągnąć.

Na szczególną uwagę zasługuje stale poszerzająca się sieć kontaktów i partnerów formalnych i nieformalnych. Partnerzy realizujący poszczególne działania wykazują się dużym zaangażowaniem wspierając w formie rzeczowej i finansowej poprzez przekazywanie zabawek, książek i wyposażenia do Klubu, a także stwarzając warunki do aktywnego spędzania czasu wolnego rodzin z dziećmi. Dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje się osiągnąć pozytywne zmiany w społeczności lokalnej.

W 2020 roku partnerami Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej były m.in.: Superior Industries Production Poland Sp. z o.o., Thoni Alutec Sp. z o.o., Huta Stalowa Wola S.A., Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o., Nadleśnictwo Rozwadów, Urząd Miasta w Stalowej Woli, Zakład Administracji Budynków, Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o., Katolicka Szkoła Podstawowa w Stalowej Woli, Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Bank Pekao S.A. w Stalowej Woli. Stałym partnerem jest również Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM.

Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej w ramach działań edukacyjnych w 2020 roku organizował warsztaty tematyczne, które obejmowały wiele dziedzin m.in.: zajęcia krawieckie, plastyczne, kulinarne, ekologiczne, świąteczne. Warsztaty i zajęcia odbywały się w Klubie „Wesoła Gromadka” przy aktywnym udziale dzieci i dorosłych uczestników, którzy chcieli poszerzyć swoją wiedzę i zdobyć nowe umiejętności.

W związku z epidemią COVID-19 i obostrzeniami związanymi z ryzykiem zachorowania, Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej na bieżąco reagował na potrzeby i problemy mieszkańców Stalowej Woli organizując akcje pomocowe m.in. pomoc sąsiedzka, zbiórka komputerów, akcja szycia maseczek, zdalne warsztaty dla dzieci i dorosłych

Wydarzenia, akcje charytatywne i inicjatywy społeczne:

Pomoc sąsiedzka - akcja mająca na celu wsparcie sąsiedzkie osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych szczególnie narażonych na zakażenie koronawirusem COVID-19.

W ramach akcji przygotowane zostały plakaty, na których sąsiad „ochotnik” miał możliwość wpisania swoich danych kontaktowych (numer mieszkania lub/i numer telefonu) i tym samym zadeklarowania swojej pomocy. Osoby potrzebujące wsparcia z kolei mogły skorzystać z oferowanej pomocy ograniczając ryzyko rozprzestrzeniania się wirusa wśród osób szczególnie na niego narażonych.

Plakaty zostały rozwieszone w szczególności na Osiedlu Fabrycznym w Stalowej Woli, a także przekazane pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w celu rozwieszenia ich na swoich osiedlach. Ponadto plakat w wersji elektronicznej do pobrania został także zamieszczony na portalu społecznościowym oraz na stronie internetowej MOPS w Stalowej Woli. Informacje na temat inicjatywy wraz z plakatem zostały także wysłane do wszystkich stalowowolskich mediów.

Zbiórka sprzętu komputerowego - od kwietnia do września 2020 r. prowadzona była zbiórka używanego sprzętu komputerowego niezbędnego do nauki zdalnej dla dzieci. Akcja miała związek z wprowadzeniem stanu epidemii oraz ogłoszonym przez Ministra Edukacji i Nauki obowiązkiem nauki zdalnej. Obiorcami akcji były te rodziny, które nie posiadały własnego komputera w domu lub posiadały niewystarczającą ilość sprzętu. W ramach akcji pracownicy Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej zwrócili się z prośbą do osób prywatnych, firm i instytucji, którzy byli w posiadaniu niepotrzebnego, ale sprawnego komputera, laptopa, tableta, aby przekazali sprzęt na rzecz potrzebujących dzieci. Inicjatywa została wypromowana za pośrednictwem lokalnych mediów oraz informacji zamieszczanych na stronach internetowych i portalu społecznościowym Facebook.

Akcja pokazała, że ludzie chętnie chcą się dzielić w tym trudnym okresie. Udało się pozyskać laptopy, zestawy komputerowe, słuchawki, klawiatury, kamerki, myszki, routery. Niewątpliwie dużą zaletą akcji było to, że już nieużywany sprzęt, zalegający komuś w domu dostał drugie życie. Do udziału w akcję włączyli się również wolontariusze, którzy zadbali o przegląd techniczny sprzętu. Pracownicy socjalni Ośrodka po wcześniejszym rozpoznaniu potrzeb przekazywali sprzęt do najbardziej potrzebujących rodzin z dziećmi. W rezultacie akcji zebrano i przekazano sprzęt komputerowy do 24 rodzin z dziećmi.

Akcja szycia maseczek - w związku z rosnącym zagrożeniem epidemicznym w kraju, Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej od kwietnia 2020 roku podjął działania mające na celu wsparcie osób i instytucji w tym trudnym okresie. Rosnące zapotrzebowanie zgłaszane przez lokalne instytucje i osoby prywatne z terenu Stalowej Woli, skłoniło do podjęcia decyzji o szyciu jednorazowych maseczek ochronnych. Podjęte zostały starania dotyczące pozyskania materiału na maseczki oraz gumki. Pomysł ten spotkał się z ogromnym zainteresowaniem. Do akcji szycia maseczek zgłosiło się 18 osób (w szczególności mieszkańcy z Osiedla Fabrycznego oraz pracownicy MOPS w Stalowej Woli). Natomiast firma z branży tekstylnej przekazała nieodpłatnie materiał oraz gumki, pozyskano także szpilki do spinania. Do akcji szycia jednorazowych maseczek ochronnych przyłączyła się także Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica „Tęcza” oraz Filia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlica „Tęcza”. Dzięki wzajemnej pomocy z pozyskanych artykułów oraz zaoferowanej pomocy ze strony mieszkańców łącznie zostało uszytych 1525 jednorazowych maseczek ochronnych. Przygotowanych zostało również 298 bawełnianych maseczek wielorazowych. Przygotowane i spakowane maseczki systematycznie były przekazywane do miejsc, które najbardziej narażone były na niebezpieczeństwo związane z pandemią koronawirusa: Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego SPZOZ, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli, Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli, Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy

społecznej w Stalowej Woli. Akcja szycia maseczek zainicjowana przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej wpłynęła pozytywnie na integrację społeczną mieszkańców Stalowej Woli w szczególności z Osiedla Fabrycznego. W tak trudnym czasie w miarę swoich możliwości wszyscy solidarnie włączyli się w wielką akcję wzajemnej pomocy przeciwko epidemii koronawirusa.

8.1.1 Klub Wesola Gromadka

Miejszem, które ze względu na dostępność i otwarty charakter sprzyja oddolnym inicjatywom jest **Klub „Wesola Gromadka”**, który funkcjonuje w wynajmowanym lokalu w budynku firmy SKAREM Sp. z o.o. znajdującym się przy ul. 1-go Sierpnia 24 w Stalowej Woli. Klub ma ustalone godziny otwarcia. Działania realizowane w Klubie wpływają na wzrost aktywności i integracji społecznej rodzin z dziećmi z Osiedla Fabrycznego, aktywnemu spędzaniu czasu wolnego oraz nawiązywaniu sąsiedzkich relacji. Klub jest miejscem, które służy realizacji projektów i inicjatyw, których celem jest wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców Osiedla Fabrycznego. Organizacją wspólnych działań na rzecz najbliższego otoczenia, a także rodzin Klubowiczów zajmuje się pracownik Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej - animator.

W 2020 r. w siedzibie Klubu odbyło się 37 warsztatów i szkoleń m.in. „Dlaczego warto zostać wolontariuszem”, warsztaty edukacyjno – integracyjne, warsztaty kreatywne. Przy współudziale pracowników Zespołu OSL realizowane były tzw. **Grupy edukacyjne** skierowane do mieszkańców Osiedla Fabrycznego oraz osób prowadzących działania na rzecz Osiedla Fabrycznego. Założeniem tworzenia grup edukacyjnych jest wyposażenie członków społeczności lokalnej w wiedzę i umiejętności, dzięki którym łatwiej jest rozwiązywać problemy indywidualne i zbiorowe. Nabywanie wiedzy sprzyja uaktywnianiu mieszkańców, włączeniu ich w życie społeczne, nawiązywanie bliższych kontaktów, wymianie doświadczeń, wspieraniu się.

W ramach organizowania społeczności i lokalnej w **Klubie funkcjonowały 4 grupy obywatelskie:**

Grupa dzieci w wieku od 2 do 13 lat oraz ich rodzice/opiekunowie (Klub „Wesola Gromadka”). Od wtorku do piątku odbywały się spotkania i warsztaty skierowane do 25 dzieci i ich rodzin zamieszkałych na Osiedlu Fabrycznym w Stalowej Woli, w szczególności przy ul. 1 Sierpnia 22 oraz ul. Podleśnej 2. Wspólnie spędzony czas był wypełniony szeregiem zajęć, służących rozwojowi ich zdolności i umiejętności. Były to m.in. zajęcia edukacyjno-integracyjne, ruchowe, plastyczne, kulinarne. W okresie ferii i wakacji w sposób szczególnie organizowany był czas wolny dla dzieci i ich rodzin w oparciu o planowanie tematyki zajęć oraz miejsca wycieczek przez samych rodziców/opiekunów dzieci. Rodzice i opiekunowie aktywnie uczestniczyli we wszystkich podejmowanych działaniach jako wsparcie animatora w organizacji zajęć, opiece nad dziećmi oraz porządkowaniu pomieszczeń (według ustalonego harmonogramu).

Grupa dorosłych mieszkańców Osiedla Fabrycznego - cykl spotkań „Sąsiedzkie pasje”.

Głównym celem spotkań była integracja i wzrost aktywności wśród mieszkańców Osiedla Fabrycznego w Stalowej Woli - terenu objętego działaniami Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej. W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. odbyło się łącznie 9 spotkań stacjonarnych oraz 2 warsztaty zdalne. Grupa liczy 20 kobiet nieaktywnych zawodowo (emerytki, osoby bezrobotne, samotne matki). Spotkania warsztatowe odgrywają szczególnie istotną rolę w pracy ze społecznością lokalną. Podczas spotkań nawiązywane były partnerskie relacje pomiędzy organizatorami społeczności lokalnej, a mieszkańcami Osiedla. Była to okazja do omówienia problemów i spraw dotyczących lokalnej społeczności. Podczas warsztatów kreatywnych (m.in. szycie poduszek, sutasz, ozdabianie przedmiotów metodą decoupage) nawiązywały się nowe przyjaźnie, znajomości. Kobiety uczestniczące w warsztatach stały się otwarte na siebie i nowe inicjatywy, dzieliły się też swoimi umiejętnościami i angażowały w organizację warsztatów (np. zdobienia świec, ozdabiania butelek), przynosząc własne materiały i potrzebne sprzęty.

Zespół Sąsiedzki związany z realizacją projektu „Sąsiedzki EKO Azyl” – przy ul. Kilińskiego 2 w okresie od czerwca do października 2020 r.,

Zespół Sąsiedzki związany z realizacją projektu „Eko- Integracja” – przy ul. Sierpnia 22 w okresie od września do października 2020 r..

Głównym zadaniem Zespołów Sąsiedzkich były sąsiedzkie konsultacje przy opracowaniu koncepcji zagospodarowania terenu, przygotowania terenu i zasadzenia roślinami.

Rok 2020 był wyjątkowo trudnym czasem w pracy ze społecznością lokalną. Okres pandemii, kolejno wprowadzane obostrzenia, obawa przed koronawirusem i wymuszany dystans społeczny powodował, że trudno było realizować działania integrujące i aktywizujące społeczność lokalną. Wiele zaplanowanych na 2020 r. działań w tym cyklicznych nie mogło być zrealizowanych. Z uwagi na pandemię COVID-19 Klub „Wesoła Gromadka” jako miejsce był nieczynny od marca do końca maja oraz od końca października do 31 grudnia 2020 roku. Z powodu utrzymujących się obostrzeń i zagrożenia epidemiologicznego w 2020 roku nie odbyło się tradycyjne już spotkanie Klubowiczów i ich rodzin przy okazji Wigilii Bożego Narodzenia.

Pomimo to, że spotkania w grupach nie mogły się odbywać z powodu pandemii dzieci i rodzice wraz z animatorem angażowali się w akcje społeczne na terenie całego miasta. Brak możliwości spotykania się w większych grupach sąsiadów i konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa sanitarnego spowodował, że organizatorzy społeczności lokalnej poszukiwali nowych możliwości i rozwiązań pozwalających na realizację zaplanowanych działań. Wdrożenie i przestrzeganie procedur bezpieczeństwa pozwoliło zachować bezpieczne i higieniczne warunki. Rodzice brali czynny udział w szyciu maseczek, czy wykonywaniu zakupów dla seniorów z terenu Stalowej Woli. Dzieci z kolei m. in. przygotowywały laurki dla kombatanta, a także nagrały i udostępniły filmik, podczas którego wykonały określone zadanie (w ramach akcji Gaszyn Challenge). Na Dzień Matki dzieci przygotowały dla swoich mam krótki filmik z życzeniami. Każde dziecko umawiane było na konkretną godzinę, pod opieką animatora uczyło się przydzielonego wiersza, a jego recytacja nagrywana była kamerą. Wszystkie nagrania zostały połączone i opublikowane na portalu społecznościowym Facebook w Dniu Matki. Z okazji Dnia Dziecka z kolei pracownicy Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej własnoręcznie przygotowali bawełniane literki (pierwsze litery imion dzieci), które wraz ze słodyczami i gadżetami OSL zostały wręczone im w ich dniu podczas spotkań przed blokami.

Brak możliwości spotykania się w większych grupach sąsiadów i konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa sanitarnego spowodował, że organizatorzy społeczności lokalnej poszukiwali nowych możliwości i rozwiązań pozwalających na realizację zaplanowanych działań.

8.1.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane przez Organizatorów Społeczności Lokalnej we współpracy z mieszkańcami Osiedla Fabrycznego i partnerami.

Projekt „Sąsiedzki EKO Azyl” – realizowany był w okresie od czerwca do października 2020 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w Stalowej Woli w ramach programu „Moje miejsce na Ziemi” zorganizowanego przez Fundację ORLEN.

Głównym celem projektu był wzrost świadomości i poczucia odpowiedzialności mieszkańców Osiedla Fabrycznego w Stalowej Woli poprzez stworzenie mini ogrodu między blokami przy ul. Kilińskiego 2 i przy ul. 1 Sierpnia 13 oraz przeprowadzenie warsztatów edukacyjno-przyrodniczych dla dzieci z Osiedla Fabrycznego.

Pierwszy etap projektu stanowiły konsultacje z mieszkańcami w zakresie sposobu zagospodarowania terenu przy bloku. We współpracy z przedstawicielami Referatu Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska – Zieleń Miejska w Urzędzie Miasta oraz Zakładu Zieleni Miejskiej MZK Sp. z o.o. powstała koncepcja zagospodarowania wskazanego przez mieszkańców terenu. Sąsiedzi wspólnie

wysprzątali i przekopali teren pod klomb, pomalowali deski, zamontowali słupki i wykonali ogrodzenie, zasadzili rośliny i o nie dbali. Dodatkowo zmienił się także wygląd terenu bezpośrednio przed blokiem. Mieszkańcy wykopali stare krzewy i zasadzili w ich miejscu nowe, a pozostały teren obsiali trawą. Przy realizacji projektu została podjęta współpraca z Urzędem Miasta w Stalowej Woli, który udzielił zgody na zagospodarowanie zaniedbanej przestrzeni. W realizację inicjatywy włączył się też Referat Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska w Urzędzie Miasta oraz Miejski Zakład Komunalny. Dzięki zaangażowaniu ze strony Zakładu Administracji Budynków w niedługim czasie udało się położyć kostkę pod ławkę i stojak na rower, a w klatce został założony licznik wody wraz z kranikiem służącym do podlewania zasadzonej roślinności.

W ramach projektu przeprowadzono także 3 warsztaty edukacyjno-przyrodnicze, w których wzięły udział dzieci z Osiedla Fabrycznego. Podczas zajęć zostały wykonane budki lęgowe dla wiewiórek oraz ptaków. Dzięki zaangażowaniu nadleśnictwa Rozwadów dzieci wraz z rodzicami lub opiekunami wzięły udział w wyjeździe na Ciemny Kąt. W październiku 2020 r. odbyło się uroczyste spotkanie podsumowujące projekt.

Realizacja projektu przyczyniła się do trwałych zmian na Osiedlu Fabrycznym i poprawy jego wizerunku. Działania zrealizowane w projekcie spowodowały, że mieszkańcy są bardziej odpowiedzialni za sprawy swojej społeczności, widoczny jest wzrost samooceny mieszkańców i wzajemnego zaufania oraz więzi między nimi. Praca zespołowa wpłynęła również na poziom integracji wśród uczestników projektu. Zaangażowanie partnerów, firm prywatnych oraz instytucji publicznych wpłynęło na budowanie kapitału społecznego. Zrealizowany przez Zespół Sąsiedzki projekt jest dowodem na to, że przy niewielkim wsparciu możliwe jest dokonanie wielkich rzeczy.

Projekt „Wakacyjna Gromadka” – realizowany w sierpniu 2020 roku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w Stalowej Woli współfinansowany ze środków Gminy Stalowa Wola. W realizację projektu włączyła się również lokalna firma - Huta Stalowa Wola S.A.

Głównym celem projektu był wzrost aktywności i integracji rodzin z dziećmi zamieszkałych w Stalowej Woli, w szczególności z Osiedla Fabrycznego w okresie wakacji. W ramach projektu zaplanowano:

- 2 warsztaty chemiczne (po 10 osób każdy), podczas których dzieci pod okiem dorosłych wykonali proste eksperymenty, a także stworzyli własne kule do kąpielii;
- 2 warsztaty ekologiczne (po 10 osób każdy), w trakcie których dzieci przygotowały las w słoiku;
- wycieczka integracyjna do Zamościa (35 osób), w ramach której uczestnicy odwiedzili Ogród Zoologiczny im. Stefana Milera oraz wzięli udział w warsztatach w Zamojskiej Manufakturze Słodczy „Tęcza”.

We wszystkich działaniach wzięło udział łącznie 38 osób (dzieci, ich rodzice/opiekunowie). Wszystkie działania podejmowane w ramach projektu „Wakacyjna Gromadka” umożliwiły zainteresowanym konstruktywne spędzanie wolnego czasu w miłej rodzinnej atmosferze, były okazją do integracji rówieśniczej, rodzinnej i sąsiedzkiej.

Projekt „Eko - Integracja” – był realizowany w okresie od października do listopada 2020 r. w ramach Wolontariatu Pracowniczego Banku Pekao S.A. „Jesteśmy blisko” we współpracy z MOPS w Stalowej Woli. Po konsultacji z mieszkańcami bloku przy ul. 1 Sierpnia 22 zaplanowano działania, dzięki którym mieszkańcy Osiedla Fabrycznego włączyli się w aktywności w obszarze ochrony środowiska i poprawy estetyki najbliższego otoczenia. Dodatkową wartością projektu było wypromowanie wolontariatu jako dobrej inwestycji w społeczeństwo, budującej kapitał społeczny. W październiku 2020 r. zrealizowano 4 warsztaty, podczas których uczestnicy wykonywali ozdoby w szkło – las w słoiku, ozdabiali metalowe osłonki na zioła techniką decoupage (2 warsztaty) oraz

wykonywali naturalne kosmetyki. Główna inicjatywa, zaplanowana jako kluczowe wydarzenie na Osiedlu Fabrycznym, z uwagi na obostrzenia epidemiologiczne została przeprowadzona etapami i przy ograniczonej liczbie uczestników. Kluczowym punktem był zakup i wstawienie donic betonowych oraz zasadzenie w nich roślin wspólne z mieszkańcami. W miejscach przed blokiem, gdzie umieszczone są domki dla motyli w tzw. przez mieszkańców „Motylowej przystani” również dosadzono nowe rośliny. By zadbać o ponowne wykorzystanie wody deszczowej, przy rewitalizowanym terenie umieszczono ekologiczny zbiornik na deszczówkę, która będzie wykorzystywana do podlewania zielonego zakątka. Akcja zakończyła się sukcesem. Udało się wspólnie dokończyć proces rewitalizacji terenu przed blokiem przy ul. 1 go Sierpnia 22 wykorzystując przy tym ekologiczne rozwiązania.

Projekt „Eko - Integracja” umożliwił pracownikom Banku Pekao S.A. wsparcie lokalnej społeczności w rozwiązywaniu ważnych dla nich problemów. Realizacja projektu wpłynęła na wzrost integracji i aktywności społecznej zarówno wśród wolontariuszy jak i uczestników projektu, dla których zostały stworzone warunki do spędzania czasu wolnego w sposób konstruktywny, dający możliwość rozwoju. Jest to kolejny dowód na to, że lokalne firmy są ważnym i odpowiedzialnym społecznie partnerem do wspólnego działania na rzecz potrzebujących i otaczającego ich społeczeństwa.

8.1.3. Projekty socjalne zrealizowane przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej

Projekt socjalny „Zimowa zabawa, czyli ferie z Wesołą Gromadką” – był realizowany w dniach 14-24 stycznia 2020 r.

Celem projektu była aktywizacja i integracja rodzin z dziećmi zamieszkałych w Stalowej Woli, w szczególności na Osiedlu Fabrycznym, poprzez zagospodarowanie ich czasu wolnego. W działaniach udział wzięło łącznie 25 dzieci w wieku 2-13 lat wraz z rodzicami, głównie uczestników Klubu „Wesoła Gromadka”. W programie znalazły się różnorodne zajęcia i aktywności, aby każdy mógł znaleźć coś interesującego dla siebie. Podsumowaniem projektu, a jednocześnie całych ferii zimowych, był wspólny wyjazd na Ciemny Kąt. Dzieci spacerowały po lesie w towarzystwie pracownika Nadleśnictwa Rozwadów, który opowiadał o lesie i jego mieszkańcach. Był też czas na zabawę i wspólne grillowanie. Wszystkie działania podejmowane w ramach projektu socjalnego „Zimowa zabawa, czyli Ferie z Wesołą Gromadką” miały umożliwić zainteresowanym konstruktywne spędzanie wolnego czasu w gronie rodzinnym i sąsiedzkim, a tym samym pozytywnie wpływać na ich relacje. Dzięki ciekawym i różnorodnym zajęciom dzieci i ich rodzice nabywali nowych umiejętności, zbierali doświadczenia i rozwijali własne kompetencje.

Projekt socjalny „Rodzinne Mikołajki na Fabrycznym” – był realizowany od listopada do grudnia 2020 r. przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej w MOPS w Stalowej Woli we współpracy ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej „SPECTRUM”.

Głównym celem projektu była aktywizacja i integracja rodzin z dziećmi zamieszkałych w Stalowej Woli, w szczególności na Osiedlu Fabrycznym, a także sprawienie radości dzieciom w okresie świątecznym. W ramach działań 15 rodzin brało udział w domowych warsztatach wykonywania stroików świątecznych oraz zdobienia bombek choinkowych. Uczestnicy warsztatów przesłali zdjęcia wykonanych rodzinnie ozdób. Dzięki wsparciu ze strony trzech stalowowolskich firm: Superior Industries Production, Thoni Alutec Sp. z o.o. i Nadleśnictwu Rozwadów udało się przygotować 18 paczek wypełnionych zabawkami, grami i słodyczami. W dniu 4 grudnia 2020 r. w okolicach bloków przy ul. 1 Sierpnia 22 i przy ul. Podleśnej 2 w Stalowej Woli Mikołaj wręczał prezenty uczestnikom Klubu „Wesoła Gromadka”, co wywołało wielką radość dzieci z niezapowiedzianej wizyty gościa. Dzięki przekazanim darowiznom zakupiono również nowe zabawki do Klubu „Wesoła Gromadka”. Dodatkowo firma Thoni Alutec Sp. z o.o. przekazała na potrzeby Klubu urządzenie wielofunkcyjne.

TABELA NR 23 WARTOŚĆ PROJEKTÓW REALIZOWANYCH NA OSIEDLU FABRYCZNYM.

NAZWA PROJEKTU	CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU	DOFINANSOWANIE	WŁASNY WKŁAD OSOBOWY/POZYSKANY SPONSORING
„Sąsiedzki EKO Azył”	5 000,00	5 000,00	0,00
„Wakacyjna Gromadka”	5 300,00	4 100,00	1 200,00
Wolontariat Pracowniczy Banku Pekao SA „Jesteśmy blisko” – „EKO Integracja”	4 500,00	0,00	4 500,00
„Zimowa zabawa, czyli ferie z „Wesołą Gromadką”	4 350,00	500,00	3 850,00
„Rodzinne Mikołajki na Fabrycznym”	13 990,00	0,00	13 990,00
Razem	33 140,00	9 600,00	23 540,00

8.2. Klub Wolontariusza

Klub Wolontariusza umiejscowiony przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tworzy bazę wolontariuszy oraz ofert pracy wolontarystycznej. Osobą odpowiedzialną za organizację pracy w Klubie, w tym pozyskiwanie nowych członków, przeprowadzanie rozmów wstępnych, szkoleniowych i motywacyjnych, a także monitoring ich pracy w środowisku klientów jest Koordynator Klubu Wolontariusza.

Ramy działalności Klubu Wolontariusza w 2020 roku zostały określone w Programie wolontarystycznym na 2020 rok. Osobą odpowiedzialną za jego wdrożenie i realizację był Koordynator Klubu Wolontariusza.

W okresie od stycznia do grudnia 2020 roku w Klubie Wolontariusza zarejestrowało się **52 wolontariuszy** (19 osób niepełnoletnich i 33 osoby pełnoletnie). Tyle samo osób aktywnie włączyło się w działania podejmowane na terenie Stalowej Woli. Ze wszystkimi wolontariuszami przeprowadzane były rozmowy wstępne, szkoleniowe i motywacyjne, a także monitorowano ich pracę w środowisku klientów. Na bieżąco aktualizowana była baza wolontariuszy (77 wolontariuszy).

W 2020 roku do Klubu Wolontariusza wpłynęło **27 ofert pracy wolontarystycznej**:

- 7 ofert pracy związanych z udzielaniem korepetycji,
- 3 oferty dotyczące dostarczania posiłków osobom starszym i chorym,
- 5 ofert dotyczących wyprowadzania psów rodzinom objętym kwarantanną,
- 2 oferty związane z akcjami społecznymi prowadzonymi na rzecz mieszkańców Stalowej Woli.

Na wszystkie zgłoszone oferty udało się odpowiedzieć i zaspokoić zaistniałe potrzeby.

W roku 2020 zawarto z Wolontariuszami **44 porozumienia o współpracy**:

- 3 porozumienia dotyczące długotrwałej pomocy w nauce oraz organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży uczęszczającym do placówek wsparcia dziennego, świetlic i klubików z terenu miasta Stalowa Wola (Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica „Tęcza”, Filia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Tęcza”, Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Środowiskowa „Promyczek”),
- 2 porozumienia dotyczące pomocy w nauce dzieciom i młodzieży z terenu miasta Stalowa Wola (korepetycje w ramach Punktu Pomocy w Nauce),

- 21 porozumień dotyczących pracy wolontariuszy w czasie wiosennej fali pandemii koronawirusa (m. in. pakowanie żywności z PKPS i realizacja zgłoszeń z Infolinii Miejskiej: zakupy dla seniorów, dostarczanie im posiłków),
- 8 porozumień zawartych na potrzeby realizacji Programu „Wspieraj Seniora” i realizacji zgłoszeń z Infolinii Miejskiej (dotyczących rodzin objętych kwarantanną).

W ramach dbałości o rozwój wolontariuszy zorganizowano dla nich warsztaty szkoleniowe tj. „Dlaczego warto zostać wolontariuszem?” i „Motywacja do pracy wolontarystycznej”. W spotkaniach wzięli udział potencjalni wolontariusze. Warsztaty miały na celu zachęcenie ich do działania na rzecz społeczności lokalnej, zapoznanie z zasadami obowiązującymi wolontariuszy, a także możliwościami, jakie stwarza działalność społeczna. Oprócz wiedzy merytorycznej jaką nabyli, mieli także okazję poznać się i spędzić miło czas w szerszym gronie ludzi mających podobne cele. Ponadto w ciągu roku przeprowadzono 2 spotkania promujące wolontariat dla uczestników Klubu Integracji Społecznej.

Dzięki współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w ramach realizacji zadania „Promocja i organizacja wolontariatu - Wolontariat jest cool”, w Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 oraz Publicznej Szkole Podstawowej nr 11 w Stalowej Woli zorganizowano spotkania warsztatowe dla uczniów zainteresowanych wolontariatem. Odbyło się także 5 spotkań integracyjnych, w trakcie których chętni Wolontariusze m. in. przygotowywali maseczki na potrzeby Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego w Rozwadowie, udali się wspólnie do pizzerii i kina, adresowali i rozsyłali świąteczne kartki z życzeniami, a także spotkali się na turnieju gier planszowych. Koordynator Klubu zaangażowany był także w organizację konkursów plastycznych dla dzieci ze stalowowolskich szkół i przedszkoli oraz konkursu na Wolontariusza Roku 2020.

Dodatkową akcją promującą wolontariat i Klub Wolontariusza było spotkanie warsztatowe zorganizowane przez Koordynatora Klubu „Porozmawiajmy o wolontariacie – o komunikacji w grupie” przeprowadzone w Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Stalowej Woli. Udział w nim wzięło 20 uczniów, wychowawca klasy oraz pedagog szkolny.

Promocja wolontariatu prowadzona była także w lokalnych mediach. W związku z koniecznością przeniesienia kontaktu z wolontariuszami w kierunku rozmów telefonicznych i Internetu, dużą wagę przykładano do prowadzenia profilu Klubu Wolontariusza na portalu społecznościowym Facebook. To tam zamieszczane były najważniejsze informacje z prowadzonych działań oraz ogłoszenia (33 posty).

Koordynator Klubu Wolontariusza w bieżących sprawach realizacji zapotrzebowania na potrzeby lokalnego środowiska współpracował z Kierownikiem Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej, organizatorami społeczności lokalnej, pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny. Obok realizacji działań wynikających z zawartych porozumień wolontariusze przygotowywali świąteczne kartki z życzeniami, które następnie zostały przekazane do adresatów akcji „Stalowowolska Paczka Pomocy”. Koordynator Klubu zaangażowany był także w organizację konkursów plastycznych „Wolontariat jest cool” dla dzieci ze stalowowolskich szkół i przedszkoli, konkursu na Wolontariusza Roku oraz Gali Wolontariatu.

Szczególnie istotną rolę odegrał Klub Wolontariusza, na początku pandemii COVID-19. Już od pierwszych dni wzrostu zachorowań wolontariusze podejmowali wiele inicjatyw na rzecz lokalnego środowiska m.in. zakupy dla seniorów; wyprowadzanie psów osób, które były w kwarantannie; przygotowywanie paczek z artykułami spożywczymi dystrybuowanych przez Polski Komitet Pomocy Społecznej dla najuboższych mieszkańców Stalowej Woli.

8.2.1. Akcje organizowane przy współudziale wolontariuszy.

Udzielanie korepetycji w ramach Punktu Pomocy w Nauce

W lutym 2020 roku reaktywowano Punkt Pomocy w Nauce. Spotkania odbywały się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Dzieci, których rodzice zgłosili potrzebę pomocy w nauce były umawiane z wolontariuszem, który zadeklarował chęć takiej właśnie pomocy. W czasie gdy nastąpiła pandemia koronawirusa zajęcia przerwano z uwagi na zakazy dotyczące organizacji spotkań. Do zajęć powrócono we wrześniu, jednak kolejna fala pandemii koronawirusa znów uniemożliwiła udzielanie korepetycji. Nie zostały one już przywrócone do końca roku. Korepetycje odbywały się łącznie przez 10 tygodni. W tym czasie 11 dzieci skorzystało z pomocy 9 wolontariuszy.

Realizacja zgłoszeń z Infolinii Miejskiej w czasie pandemii koronawirusa

W marcu 2020 roku Klub Wolontariusza podjął się zorganizowania akcji pomocy seniorom w codziennych zakupach czy realizowaniu recept w aptece. Akcja miała na celu ograniczenie konieczności wychodzenia osób starszych z domów, ponieważ są to osoby szczególnie narażone na zachorowanie.

Przygotowano listę wolontariuszy wyrażających swoją gotowość do pomocy. Do akcji zgłosiło się początkowo 11 osób – wolontariuszy już zarejestrowanych w Klubie. Nabór kolejnych chętnych wolontariuszy był prowadzony za pośrednictwem lokalnych mediów oraz portali społecznościowych. Zgłoszenia o potrzebie skorzystania z pomocy wolontariusza przyjmowane były za pośrednictwem całodobowej infolinii miejskiej.

Z każdym wolontariuszem, który został poproszony o pomoc podpisano Porozumienie o współpracy wolontarystycznej oraz inne wymagane dokumenty (np. zgody RODO), a także przekazywane były mu środki ochrony osobistej (maseczki, rękawiczki) oraz specjalnie przygotowane oświadczenia mające na celu ochronę seniorów i wolontariuszy przed oszustwami finansowymi.

Gdy w czerwcu zniesiono większość ograniczeń akcja została zawieszona. Powrócono do niej początkiem października, gdy warunki znów się pogorszyły. Wówczas pojawiła się inna potrzeba, gdyż zaczęły zgłaszać się osoby, które z powodu objęcia kwarantanną nie mogły same wyprowadzać na spacer swoich psów. Zgłoszenia z Infolinii Miejskiej zostały zdominowane przez te właśnie prośby o pomoc. Potrzebę pomocy za pośrednictwem Infolinii Miejskiej zgłosiło 19 środowisk rodzinnych. Wszystkie 35 zgłoszeń rodzin potrzebujących wsparcia zostało zrealizowane. W gotowości do pomocy pozostawało łącznie 28 wolontariuszy, z czego realnej pomocy udzielało 14 wolontariuszy.

Przygotowywanie paczek z artykułami spożywczymi dystrybuowanymi przez Polski Komitet Pomocy Społecznej dla najuboższych mieszkańców Stalowej Woli.

W dniach od 8 kwietnia do 25 maja 2020 roku podejmowano działania w ramach współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej. W akcję zaangażowali się Wolontariusze z Klubu Wolontariusza oraz Strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli. Wolontariusze zajęli przygotowaniem i transportowaniem żywności z magazynu PKPS przy ul. Energetyków do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zapakowaniem do pojedynczych kartonów gotowych paczek. Strażacy – ochotnicy zabierali poszczególne partie paczek i rozwozili je pod wskazane adresy.

Początkowo w akcję zaangażowali się wolontariusze należący do Klubu Wolontariusza. W trakcie trwania akcji prowadzony był nabór wolontariuszy. Współpraca trwała 7 tygodni. W tym czasie 18 Wolontariuszy spakowało 1199 paczek z żywnością, które łącznie ważyły ponad 25 000 kg. Wolontariusze przepracowali łącznie 466 godzin.

Inicjatywa „Kartki świąteczne”

Założeniem akcji było zaangażowanie we wspólne działanie wolontariuszy niepełnoletnich, którzy z powodu koronawirusa nie mogą samodzielnie się poruszać po mieście, a co za tym idzie zaangażować się w inne prowadzone działania, jak np. w zakupy dla seniorów.

W akcję włączyło się 25 osób w różnym wieku. Zrobionych zostało 127 kartek świątecznych, do których wklejono życzenia, zaadresowano i rozesłano do firm, instytucji i osób prywatnych, które w ciągu całego roku wspierają działania Klubu Wolontariusza i Klubu „Wesoła Gromadka”. Część z nich została przekazana koordynatorom projektu „Anioł Stróż” realizowanego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli – kartki trafiły do osób starszych i samotnych objętych usługami opiekuńczymi w ramach projektu.

Inicjatywa „Dobrze Pomagać Sercem”

W grudniu 2020 roku wolontariusze z Klubu Wolontariusza wraz z koordynatorem wzięli udział w spotkaniu warsztatowym online organizowanym przez członków Ruchu Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA. Efektem spotkania miało być podjęcie inicjatywy świątecznej i zrealizowanie jej do 20 grudnia 2020 roku.

Wolontariusze zaplanowali i zrealizowali inicjatywę „Dobrze Pomagać Sercem” skierowaną do mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli. Samodzielnie przygotowali 98 świeczek ozdabiając je świątecznymi wzorami. Zapakowane razem ze słodyczami zostały przekazane kilka dni przed Wigilią. W akcji udział wzięło 4 wolontariuszy.

Realizacja Programu „Wspieraj Seniora”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w listopadzie 2020 roku przystąpił do realizacji Programu „Wspieraj Seniora”. Dzięki współpracy z wolontariuszami została zorganizowana usługa mająca na celu wsparcie seniorów w codziennych zakupach, realizowaniu recept w aptece oraz wyprowadzaniu psów. Program miał na celu ograniczenie konieczności wychodzenia osób starszych z domów, ponieważ są to osoby szczególnie narażone na zachorowanie. Z usługi wsparcia mogły korzystać osoby pow. 70 roku życia nieobjęte dotąd usługami opiekuńczymi lub specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.

Przygotowano listę wolontariuszy wyrażających swoją gotowość do pomocy. Nabór kolejnych chętnych wolontariuszy był prowadzony za pośrednictwem lokalnych mediów oraz portali społecznościowych. W gotowości do podjęcia działań pozostawało 34 wolontariuszy, z czego w akcję aktywnie zaangażowało się 14 wolontariuszy

Z usługi wsparcia w ramach Programu „Wspieraj Seniora” skorzystało 13 seniorów dla których zrealizowano 62 zgłoszenia.

Wydawanie paczek – „Opłatek Maltański”

W grudniu 2020 r. dwie Wolontariuszki z Klubu Wolontariusza zaangażowały się w pomoc przy wydawaniu paczek w ramach akcji „Opłatek Maltański”, realizowanej na terenie miasta Stalowej Woli przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

IX. KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli już od wielu lat podejmuje działania mające na celu diagnozowanie potrzeb środowiska lokalnego, które następnie stanowią bazę do inicjowania, opracowywania, wdrażania i rozwijania regionalnych i lokalnych programów z obszaru pomocy społecznej, ukierunkowanych na podnoszeniu jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W strukturze MOPS zadanie to zostało powierzone pracownikom ds. koordynacji

programów społecznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi i realizacji programów społecznych.

9.1. Koordynacja gminnych programów społecznych

Na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej spoczywa obowiązek opracowywania, wdrażania, monitorowania oraz aktualizowania lokalnych programów społecznych, wynikających z rozeznaczonych potrzeb. Obecnie na terenie Gminy Stalowa Wola realizowane są cztery Programy.

Do działań podejmowanych w 2020 r. przez MOPS należały min.: monitoring, ewaluacja oraz opracowywanie i przedłożenie w I kwartale 2021 roku sprawozdań Radzie Miejskiej w Stalowej Woli z realizacji w 2020 roku przez jednostki gminy i inne podmioty następujących programów:

- Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022 przyjętego Uchwałą Nr XIX/228/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 16 grudnia 2019 roku.
- Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stalowa Wola na lata 2018 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr LXXI/926/18 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 23 marca 2018r.
- Stalowowolskiego Programu Wspierania Seniorów na lata 2017 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr XLIX/630/17 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 24 marca 2017 r.
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr L/630/17 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 24 marca 2017 r. Zmieniony dokument po ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjęto Uchwałą Nr V/43/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 25 stycznia 2019 roku.

W sprawozdaniach dokonano zestawienia danych oraz analizy wskaźników osiągniętych w trakcie realizacji Programów. Sprawozdania obejmowały podsumowanie działań podejmowanych w roku 2020.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania gminy w roku 2020 opracował projekty dwóch gminnych programów:

1. Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/407/2021 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2021 roku.

Dokument ten stanowi kontynuację i rozwinięcie działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stalowa Wola na lata 2016-2022. Celem głównym programu jest „Kompleksowe wspieranie stalowowolskich rodzin w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez tworzenie sprzyjających warunków do prawidłowego jej funkcjonowania”. Program wytycza kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowania dzieci w rodzinach naturalnych, a także przywracania rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo – wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się rodziną. Przyjmuje się, że realizacja działań określonych w Programie wzmocni potencjał rodziny, m.in. poprzez upowszechnienie wśród mieszkańców Stalowej Woli wiedzy na temat systemu wspierania pomocy rodziny, dostępności ośrodków i placówek wsparcia dziennego, realizowanie programów służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz godzeniu przez dorosłych życia rodzinnego i zawodowego, a także zapewni rodzinie ze zdiagnozowanymi problemami, odpowiednie do potrzeb usługi, pomoc i świadczenia.

2. Stalowowolski Program Wspierania Seniorów na lata 2021 – 2023, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/408/2021 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2021 roku. Dokument ten stanowi kontynuację i rozwinięcie działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów

społecznych w Gminie Stalowa Wola na lata 2016-2022 i wpisuje się w ciąg działań Miasta Stalowa Wola. Mając na celu kompleksowe i systemowe analizowanie i rozwiązywanie problemów demograficznych starzenia się lokalnej społeczności. Przedstawione w Programie działania są również spójne z dokumentem pt. „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność” przyjętym Uchwałą na 161 Rady Ministrów z dnia 16 października 2018r. (M.P. 2018 poz. 1169). Celem głównym Programu jest „Podniesienie jakości życia seniorów poprzez ich aktywizację i integrację ze społecznością lokalną”. Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych.

W/w Programy powstały we współpracy i w oparciu o konsultację z różnymi lokalnymi podmiotami sektora samorządowego i organizacji pozarządowych, poddane konsultacji społecznej, co w konsekwencji dało możliwość kompleksowego uwzględnienia obszarów i kierunków wsparcia, umożliwiając poprawę jakości i poziomu życia osób starszych i rodzin w mieście Stalowa Wola.

9.2. Realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE i programów rządowych

Projekt „Anioł stróż”

W roku 2020 MOPS kontynuował rozpoczętą w 2019 roku realizację Projektu „Anioł stróż” w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 roku przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego- Działanie 8.3. Planowany okres realizacji projektu od 28 sierpnia 2019 r. do 01.12.2021 r.

Wartość całkowita Projektu wynosi **1 440 330,60 zł**. Wysokość dofinansowania Projektu 1 368 220,60 PLN w tym środki europejskie w wysokości 1 224 281,01 zł natomiast ze środków dotacji celowej w kwocie 143 939,59 zł.

Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych, poprawa warunków opieki domowej oraz wzrost aktywności społecznej 50 niesamodzielnych osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia i/lub niepełnosprawność wymagają opieki w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej czynności dnia codziennego, zamieszkałych na terenie Gminy Stalowa Wola. Projekt zakłada realizację indywidualnych i kompleksowych sąsiedzkich usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług asystenckich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i niezbędnego sprzętu wspomaganego tzw. opaski życia. Dzięki planowanej kompleksowej usłudze osoby/Uczestnicy projektu będą mogły dłużej pozostawać swoim naturalnym środowisku zamieszkania.

Pierwszy etap Projektu obejmował okres od 28 sierpnia do 31 grudnia 2019 r. i polegał na opracowaniu dokumentacji merytorycznej, przeprowadzenie postępowań w trybie zamówień publicznych w zakresie wyłonienia firmy, która zapewni usługę telemonitoringu z bransoletką/opaską życia dla 45 uczestników Projektu, wyłonienia i zatrudnienia osób które zapewnią sąsiedzką usługę opiekuńczą, oraz osób z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi do wykonania usługi psychologa, rehabilitanta i asystenta osoby niepełnosprawnej. Na koniec grudnia 2019 roku dokonano zrekrutowania 50 osób niesamodzielnych /niepełnosprawnych z czego 45 osób zakwalifikowano do wsparcia w postaci sąsiedzkiej usługi opiekuńczej z teleopieką.

Etap drugi Projektu, zaplanowany na okres dwóch lat tj. od stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2021 polega na faktycznej realizacji usług społecznych.

Zakres usług społecznych obejmuje:

- Sąsiedzkie Usługi Opiekuńcze zaplanowane dla 45 Uczestników/czek Projektu: każdy Uczestnik/czka otrzyma wsparcie od osoby wspierającej w wymiarze 20 godzin w każdym miesiącu realizacji projektu przez okres łącznie 24 miesięcy

- Usługi telemonitoringu wraz z bransoletką/opaską życia zaplanowane dla 45 osób objętych sąsiedzkimi usługami opiekuńczymi
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 20 osób świadczone przez psychologa i rehabilitant
- Usługi Asystenta Osoby Niepełnosprawnej dla 5 osób.

W 2020 roku zostały zrealizowane następujące usługi:

➤ Sąsiedzka usługa opiekuńcza, której przedmiotem jest zaspokojenie codziennych potrzeb osoby niesamodzielnej w czynnościach domowych i życiowych, świadczonych w zależności od jej potrzeb. Usługi sąsiedzkie obejmują, w szczególności: pomoc w dokonywaniu zakupów podstawowych artykułów; w przygotowywaniu i podawaniu posiłków; w wykonywaniu prac porządkowych w gospodarstwie domowym; w praniu odzieży i bielizny; pomoc w uiszczaniu opłat, w dotarciu do lekarzy, placówek i urzędów, w tym kontaktowanie się w sprawach urzędowych w imieniu osoby objętej usługą, towarzyszenie na spacerach; informowanie rodziny lub właściwych służb o pogorszeniu stanu zdrowia lub sytuacjach kryzysowych; odwiedziny w szpitalu; sprawdzanie użytkowania bransoletki/opaski życia oraz udzielenie porad (m.in. wymiana baterii). Sąsiedzka usługa opiekuńcza połączona jest z usługą teleopieki w postaci opaski życia, której funkcją jest, m.in.:

1. Odbieranie połączenia alarmowego wysyłane za pośrednictwem przycisku „SOS” oraz alarm „upadek”;
2. Identyfikacja podopiecznego, zapoznanie się z ankietą medyczną;
3. Zebranie szybkiego wywiadu na temat przyczyny alarmu;
4. Lokalizacja opaski użytkownika;
5. Powiadomienie rodziny, opiekuna, osób kontaktowych podopiecznego, wezwanie odpowiednich służb ratunkowych.

Od stycznia 2020 r. do grudnia 2020 r. z usługi skorzystało **52** osoby. W ramach tej usługi zatrudnionych jest **34 osoby** świadczące sąsiedzką usługą opiekuńczą.

➤ Usługa Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, którą początkowo objętych było 5 osób. Z uwagi na zapotrzebowanie na usługę zwiększono liczbę uczestników o 2 osoby oraz zatrudniono dodatkową osobę na stanowisku Asystenta Osoby Niepełnosprawnej.

Zakres realizowanych usług:

1. Społeczna - wsparcie w przemieszczaniu się na do lekarza, punktów usługowych, innych miejsc publicznych oraz asysta w tych miejscach, spędzanie czasu wolnego, w tym wsparcie podczas zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych;
2. Edukacyjna – wsparcie w przemieszczaniu się do szkół, placówek oświatowych, wsparcie podczas zajęć edukacyjnych w procesie uczenia się;
3. Zawodowa – pomoc w dostaniu się do urzędów pracy, pracodawców oraz do placówek zajmujących się aktywizacją zawodową, wsparcie związane z ewentualnym podjęciem przez osobę niepełnosprawną obowiązków zawodowych, tj.: trening punktualności, rzetelności, samodzielności, itp.

Od stycznia 2020 r. do grudnia 2020 r. z usługi skorzystało **8 osób**, w ramach tej usługi zatrudnionych jest **3 Asystentów** Osoby Niepełnosprawnej.

➤ Specjalistyczne usługi opiekuńcze w postaci usługi rehabilitacyjnej wykonywanej w miejscu zamieszkania oraz usługi poradnictwa psychologicznego. Z 45 osób, które korzystały z sąsiedzkiej usługi z teleopieką **20 osób** objętych było pomocą rehabilitanta i psychologa.

Od stycznia 2020 r. do grudnia 2020 r. do usługi rehabilitacyjnej przystąpiło **15 osób**, a do psychologicznej **6 osób**. Z uwagi na zapotrzebowanie usług specjalistycznych zwiększono wsparcie

psychologiczne z 5 h w przeliczeniu na uczestnika do **8h** oraz wsparcie rehabilitanta z 24 h w przeliczeniu na uczestnika do **35h**.

W ramach projektu „Anioł Stróż” zatrudnionych jest **38** osób na podstawie umów cywilnoprawnych. Ogółem wypracowano **12.547** godzin wsparcia oraz objęto wsparciem **60 osób** w okresie od stycznia 2020 r. do grudnia 2020 r.

W okresie trwania pandemii COVID -19 nie nastąpiła przerwa we wsparciu uczestników projektu i w/w usługi były realizowane, według przyjętych procedur bezpieczeństwa dotyczących realizacji usług społecznych. Na koniec grudnia 2020 r. procent rozliczenia wydatków wyniósł **88,03%**.

Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- edycja 2020

W 2020 roku MOPS realizował **usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej** w ramach Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”-edycja 2020, finansowanej w całości ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Z usługi asystenta mogły skorzystać osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi asystenta w szczególności miały polegać na towarzyszeniu uczestnikowi Programu w wyjściu w wybrane przez uczestnika miejsca, między innymi: w celu załatwiania spraw urzędowych, korzystania z dóbr kultury (np. muzeum, kino, teatr, galeria sztuki, wystawy), korzystania z placówek służby zdrowia i rehabilitacyjnych, gabinetów lekarskich, zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji, nawiązaniu kontaktu/ współpracy z różnego rodzaju organizacjami, itp. Usługi realizowane były na zasadzie współdziałania osoby niepełnosprawnej i asystenta, przy uwzględnieniu decydującego wpływu uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego na podejmowane działania.

Ogółem Programem objętych zostało 6 osób, w tym 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 2 osoby z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Do wykonania usług zatrudniono 4 osoby spełniające kwalifikacje określone w Programie. Każdy uczestnik Programu mógł skorzystać miesięcznie z 30 godzin usługi asystenta.

Program realizowany był w okresie od lutego do grudnia 2020 r. Na jego realizację pozyskana została kwota ponad 45 000 zł. Nie mniej jednak z uwagi na ogłoszony stan pandemii i ograniczenia w kontaktach społecznych spowodowały ograniczenie możliwości pełnej realizacji zadania, część osób niepełnosprawnych w związku z tym zrezygnowało ze wsparcia w formie asystenta. Ostatecznie wykorzystano kwotę 27 195,00 zł natomiast kwota 18 198,07 zł została zwrócona. Ogółem wykonano 907,30 godzin usługi asystenta.

Program „Asystent rodziny” na rok 2020.

Program Asystent rodziny Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zakłada finansowe wsparcie finansowe gmin w zakresie dofinansowania do wynagrodzenia asystentów rodzin realizujących zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2020 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zdecydowało się na przyznanie każdemu asystentowi rodziny kwoty 1 700,00 zł tytułem nagrody za trudną pracę z rodzinami w okresie pandemii COVID-19. Łącznie Gmina otrzymała 6 800,00 zł dla 4 asystentów rodziny zatrudnionych w MOPS.

Program „Opieka 75+”- edycja 2020.

W okresie od kwietnia do grudnia 2020 r. , MOPS realizował rządowy Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+”- edycja 2020. Program zakładał wsparcie finansowe gmin w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób

w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej. Głównym celem Programu jest poprawa jakości życia osób w wieku 75+ i więcej, poprzez poprawę dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie, adekwatnie do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia.

Program realizowany był w oparciu o kadre opiekunek zatrudnionych w Dziale Usług. Łącznie z usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+” zostało objętych 31 osób, w tym 21 osób, które nie korzystały wcześniej z usług opiekuńczych i 10 osób, którym została zwiększona liczba godzin świadczonych usług. Łącznie wykonanych zostało 3 538 godzin usług. U czterech osób usługi te, świadczone były nieodpłatnie, co wynikało z założenia programu (Program rekomenduje nie pobieranie odpłatności za usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób w wieku 75 lat i więcej, których dochód nie przekracza 250% obowiązującego od 1 października 2018 r. kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej) i przyjętej na tę okoliczność Uchwały nr XXVIII/284/2020 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 22 maja 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania.

Łączny koszt realizacji Programu wyniósł 98 002,60 zł a gmina Stalowa Wola otrzymała dotację w wys. 50 % kosztów realizacji usług dla tej grupy odbiorców, tj. kwotę 49 001,30 zł., co dało możliwość dodatkowego zatrudnienia 5 nowych opiekunek na umowę o pracę, w celu zwiększenia dostępności do usług.

Program wieloletni „Senior+ na lata 2015 – 2020 – Edycja 2020 Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+”.

W okresie 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Dzienny Dom Senior+ realizował swoje działania w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 - Edycja 2020 moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior +”. Placówka otrzymała dofinansowanie do bieżącej działalności w kwocie 124 116,43 zł. Całość realizacji zadania wyniosła 310 291,09 zł.

„Wspieraj Seniora”

Program „Wspieraj Seniora” w Gminie Stalowa Wola realizowany był od 20 października do 31 grudnia 2020 roku. Program finansowany był ze środków budżetu Państwa w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów i Gminy Stalowa Wola. Kwota dofinansowania z budżetu Państwa na realizację Programu wyniosła 6 529,97 zł, całkowity koszt realizacji Programu wyniósł 8 162,47 zł.

Strategicznym celem Programu było zapewnienie usługi wsparcia Seniorów, w wieku 70 lat i więcej, a w szczególnych przypadkach osób poniżej 70 roku życia, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu i nie byli w stanie np. poprzez wsparcie rodziny zabezpieczyć sobie artykułów podstawowej potrzeby. Z programu nie mogły korzystać osoby, które już otrzymywały wsparcie w ramach usług opiekuńczych, czy specjalistycznych usług opiekuńczych. Seniorom, którzy zgłosili się poprzez infolinię oraz bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w celu uzyskania w/w wsparcia została udzielona pomoc według zgłaszanych potrzeb. Osoba, która zdecydowała się skorzystać z pomocy dzwoniła na uruchomioną w tym celu ogólnopolską infolinię, a następnie prośba o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Pracownik Ośrodka weryfikował zgłoszenie i ustalał usługę wsparcia. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli realizował zadanie poprzez współpracę z wolontariuszami oraz członkami Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli. Przez cały okres

realizacji Programu, w gotowości do udzielania wsparcia Seniorom pozostawało 33 wolontariuszy, w realizację usługi wsparcia aktywnie zaangażowało się 14 z nich. Łącznie z usługi wsparcia obejmującej w szczególności dostarczanie zakupów skorzystało 13 seniorów w tym: 11 osób w wieku 70 lat i więcej, 2 osoby w wieku poniżej 70 lat. W ramach Programu zrealizowano 62 zgłoszenia od Seniorów. Dotyczyły one zrobienia zakupów produktów spożywczych i środków higieny osobistej (33 zgłoszenia), realizacji recept (8 zgłoszeń) oraz dostarczania posiłków (21 zgłoszeń).

Realizacja organizacji usługi odbywała się pięć dni w tygodniu, w godzinach pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Zgłoszenia, które wpływały popołudniami były rozpatrywane kolejnego dnia, natomiast w piątek i weekendy - od poniedziałku. Dopuszczało się także realizację zgłoszenia przez Wolontariuszy w godzinach popołudniowych i wieczornych.

Rozwadowski Klub Seniora.

Projekt pt. **"Rozwadowski Klub Seniora"** współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej VIII Integracja społeczna Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Wysokość dofinansowania projektu to kwota 544 793,25 PLN w tym środki europejskie w wysokości 463 074,26 PLN, oraz środki dotacji celowej w kwocie 81 718,99 PLN.

Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług społecznych poprzez utworzenie Klubu Seniora zapewniającego dzienną opiekę dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Okres realizacji projektu: 0d 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2022 r.

Działania realizowane w ramach projektu zostały zaplanowane z myślą o przeciwdziałaniu osamotnieniu i marginalizacji starszych mieszkańców Rozwadowa. Rozwadowski Klub Seniora ma być miejscem, gdzie seniorzy będą mogli wspólnie się spotykać, nawiązać nowe znajomości, rozwijać swoje pasje i zainteresowania, wzmacniać swoje kompetencje społeczne, będą także mieć możliwość poprawić swój stan zdrowia poprzez udział w zajęciach sportowych oraz skorzystać z pomocy prawnej i psychologicznej.

Pierwszy etap Projektu przypadł na okres od 1 września do 31 grudnia 2019 r. i polegał na opracowaniu dokumentacji merytorycznej, przeprowadzenie postępowań w trybie zamówień publicznych w zakresie dokonania na zakup niezbędnych materiałów do wykorzystywania w ramach realizowanych zajęć, wyłonienia opiekuna- koordynatora klubu seniora, przeprowadzenia akcji promocyjnej Projektu, oraz procesu rekrutacji Uczestników Projektu.

Rekrutację, która była bardzo utrudniona ze względu na to, iż szereg instytucji w tym szkoły, przychodnie, siedziby organizacji pozarządowych były niedostępne z uwagi na panującą sytuację pandemiczną poprzedzono akcją promocyjną. Na koniec grudnia 2020 roku zrekrutowano 6 osób w tym 3 kobiety i 3 mężczyzn. Kwota rozliczonych zaliczek na koniec grudnia 2020 roku: 22 383,93 zł. Procent rozliczenia: 43,16%.

Drugi etap Projektu obejmuje okres od stycznia 2021 roku do grudnia 2022 roku i zakłada realizację zaplanowanych zajęć dla 20 Uczestników projektu w wieku 60+ w siedzibie Rozwadowskiego Klubu Seniora: budynek „Sokół”, ul. Rozwadowska 21, 37-450 Stalowa Wola, od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00-13.00. Kadre Rozwadowskiego Klubu Seniora będą stanowić: opiekun-koordynator, opiekun-animator, pracownik socjalny, psycholog oraz radca prawny.

W ramach projektu zaplanowano wiele działań o różnorodnym charakterze, dopasowanych do możliwości i zainteresowań osób starszych. Będą to stałe zajęcia twórcze, teatralne i sportowe oraz zajęcia grupowo-edukacyjne w formie szkoleń prowadzonych przez specjalistów z zakresu danej dziedziny. Klub Seniora zapewni uczestnikom codzienny ciepły posiłek.

X. WYDARZENIA CYKLICZNE I CIEKAWY INICJATYWY

10.1. Gala Wolontariatu

W dniu 8.12.2020 r. w Urzędzie Miasta w Stalowej Woli odbyło się uroczyste spotkanie zorganizowane przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, mające na celu uhonorowanie tytułem „Wolontariusza Roku” oraz wyróżnienie najbardziej aktywnych wolontariuszy i działaczy społecznych z terenu miasta Stalowa Wola. Spotkanie odbyło się w ramach realizacji zadania współfinansowanego ze środków Gminy Stalowa Wola "Organizacja i promocja wolontariatu – Wolontariat jest cool!". Patronat honorowy nad Galą Wolontariatu 2020 objęli Prezydent Miasta Stalowa Wola - Pan Lucjusz Nadberezny oraz Przewodniczący Rady Miejskiej Stalowej Woli – Pan Stanisław Sobieraj. Podczas uroczystości dokonano rozstrzygnięcia konkursu na Wolontariusza Roku 2020 oraz dwóch konkursów plastycznych pn. "Pomaganie jest cool!", ogłoszonych przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM. Celem konkursu było przybliżenie idei wolontariatu, kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych, pobudzanie aktywności społecznej poprzez ukazanie, że każdy ma wiele do zaoferowania swojemu otoczeniu.

Konkurs „Wolontariusz Roku 2020” skierowany był do organizacji pozarządowych, nieformalnych grup inicjatywnych, szkół i placówek oświatowych, instytucji kultury, instytucji pomocy społecznej oraz innych instytucji współpracujących z wolontariuszami na terenie Miasta Stalowa Wola. Komisja Konkursowa biorąc pod uwagę oceny zgłoszeń: zaangażowanie, innowacyjność, skuteczność i partnerstwo wyłoniła Wolontariusza Roku 2020, II i III miejsce oraz wyróżnienie specjalne. Natomiast wszyscy zgłoszeni kandydaci otrzymali pisemne podziękowania za swoją bezinteresowną pracę.

Konkurs plastyczny pn. "Pomaganie jest cool!", skierowany był do dwóch grup wiekowych dzieci i młodzieży. Konkurs polegał na wykonaniu prac plastycznych w dowolnej technice na temat wolontariatu. Pierwsza grupa to dzieci w wieku 5-6 lat ze stalowowolskich przedszkoli publicznych i niepublicznych. Na konkurs zgłoszono 37 prac własnoręcznie wykonanych, spełniających wymogi zawarte w Regulaminie konkursu, z których ostatecznie zostało wyłonionych 7 laureatów tj. I, II i III miejsce oraz 4 wyróżnienia. Druga grupa obejmowała dwie kategorie wiekowe tj.: uczniowie klas I – IV szkoły podstawowej i uczniowie klas V - VIII szkoły podstawowej. Zgłoszonych zostało 87 prac. W każdej kategorii wiekowej zostały nagrodzone najlepsze prace: I, II, III miejsce oraz po 2 wyróżnienia w dwóch kategoriach wiekowych – łącznie nagrodzono 10 osób. Ponadto wszyscy uczestnicy oraz opiekunowie ze szkół otrzymali pisemne podziękowania za udział w konkursie. Z uwagi na obowiązujące obostrzenia sanitarne w związku z epidemią koronawirusa laureaci indywidualnie odbierali nagrody w siedzibie Stowarzyszenia przy ul. Dmowskiego 1 (budynek MOPS), podziękowania zostały dostarczone do szkół.

10.2. Oplątek Maltański

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli wraz z Zakonem Maltańskim Polska - Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie już po raz siódmy zorganizował na terenie Stalowej Woli Oplątek Maltański. W 2020 roku Oplątek Maltański odbywał się w 26 miastach na terenie Polski.

Oplątek Maltański to ogólnopolska, świąteczna akcja charytatywna organizowana od 2002 roku przez Zakon Maltański Polska wraz z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej, polegająca na organizacji spotkań wigilijnych dla osób potrzebujących m. in. rodzin wielodzietnych, osób samotnych i niepełnosprawnych. W organizację każdego ze spotkań wigilijnych angażowani są lokalni przedsiębiorcy, darczyńcy i wolontariusze. Ideą Oplątku Maltańskiego jest pomoc osobom potrzebującym w sposób dwutorowy: poprzez wsparcie materialne oraz wsparcie duchowe w formie

zaproszenia do wspólnego stołu wigilijnego, podzielenia się opłatkiem, wspólnego posiłku i kolędowania. W roku 2020 ze względu na panujące obostrzenia sanitarne związane z COVID-19, niemożliwe było zorganizowanie tradycyjnego spotkania wigilijnego przy stole wigilijnym. Oplatek Maltański zmienił formułę, dostosowując się do warunków i możliwości związanych z organizacją Akcji w pandemii koronawirusa i polegał na przygotowaniu i przekazaniu paczek świątecznych z artykułami o dłuższym terminie ważności oraz opłatka i kartki świątecznej z życzeniami..

W 2020 roku 100 mieszkańców (osoby dorosłe) otrzymało paczki, w których znalazły się artykuły spożywcze i chemia. Głównymi odbiorcami paczek w ramach Oplatka Maltańskiego były osoby starsze, samotne oraz niepełnosprawne. Wszystkie dary udało się pozyskać od sponsorów i ludzi dobrej woli. Do każdej z paczek dołączony była kartka świąteczna z życzeniami przekazana przez Fundację Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie oraz oplatek z logo Akcji.

W dniu 16 grudnia 2020 roku osoby, które mogły samodzielnie dotrzeć do budynku MOPS w Stalowej Woli odebrały paczki osobiście od pracowników MOPS i wolontariuszy, zaś pozostałym osobom zostały one dowieszone bezpośrednio do mieszkań i wręczone. Dzięki pracy i pomocy pracowników MOPS, wolontariuszy i strażaków z Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli wszystkie paczki przed Świętami Bożego Narodzenia dotarły do osób potrzebujących zgłoszonych do udziału w Akcji.

10.3. Akcja charytatywna „Stalowowska Paczka Pomocy”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli po raz trzeci, w okresie od października do grudnia roku sprawozdawczego, przeprowadził lokalną **Akcję Charytatywną „Stalowowska Paczka Pomocy Edycja 2020 –pn. „Samotny, ale nie Sam”**. Głównym celem Akcji roku było wsparcie osób starszych oraz osób niepełnosprawnych ze Stalowej Woli, będących w trudnej sytuacji finansowej w okresie przedświątecznym poprzez zbiórkę darów rzeczowych i przekazanie ich w formie paczek.

Z uwagi na pandemię koronawirusa forma inicjatywy, w stosunku do lat ubiegłych, ulega zmianie i opierała się na współpracy z lokalnym biznesem i instytucjami publicznymi. Nie było przeprowadzonych zbiórek w miejscach publicznych. W ramach Akcji nie prowadzono zbiórki pieniężnej. Udział w Akcji polegał na ufundowaniu tj. przygotowaniu przez lokalne firmy i instytucje paczek zawierających konkretne produkty spożywcze i chemiczne a następnie przekazaniu ich do MOPS. W okresie od 28 listopada do 17 grudnia 2020 roku **35 darczyńców** tj. 19 stalowowskich instytucji, 12 firm i 4 placówki oświatowe, łącznie przekazało **120 paczek** z darami rzeczowymi w ramach Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy”. W paczkach znalazły się artykuły spożywcze, w tym m. in. kawa, kawa zbożowa, kakao, herbata, miód, dżem, owoce w słoiku lub w puszcze, owoce suszone, wyroby czekoladowe, ciastka paczkowane itp. oraz artykuły chemiczne, w tym m. in. płyn do mycia naczyń, płyn do podłóg, mydło, proszek lub płyn do prania ok. 1 kg - 1,5 kg, płyn do płukania, kostki zapachowe do WC itp. Do każdej z paczek były dołączone kartki świąteczne z życzeniami i informacją na temat darczyńcy, który paczkę dla danej osoby przygotował.

Zgłoszeń beneficjentów Akcji dokonywali pracownicy socjalni MOPS, organizacje pozarządowe oraz osoby prywatne.

Patronat honorowy nad Akcją objęli: Senator Rzeczypospolitej Polskiej – Pani Janina Sagatowska, Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – Pan Rafał Weber, Prezydent Miasta – Pan Lucjusz Nadbereżny, Przewodniczący Rady Miejskiej - Pan Stanisław Sobieraj, Starosta Powiatu Stalowowskiego – Pan Janusz Zarzeczny. Patronat medialny zapewniły lokalne media: Telewizja Kablowa Stella, Telewizja Miejska Stalowa Wola, Gazeta Codzienna Echo Dnia, Tygodnik Katolicki „Gość Niedzielny”, Radio Leliwa, Magazyn Nadsański „Nasz czas”, Portal Informacyjny Stalowe Miasto, Portal Stalowka.NET, Wydawnictwo Sztafeta, Tygodnik Nadwiślański.

W dniach od 30 listopada do 18 grudnia 2020 roku paczki były dostarczane do domów seniorów i osób niepełnosprawnych, zgłoszonych do skorzystania z pomocy w ramach Akcji. Paczki były rozwożone przez pracowników MOPS oraz strażaków z Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Stalowej Woli.

XI. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZEZNANYCH POTRZEB.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli współpracował między innymi z następującymi instytucjami i podmiotami:

- Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli – MOPS od 2011 roku realizuje określoną porozumieniem współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli przy podejmowaniu działań wzmacniających aktywność osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami Ośrodka i PUP. Współpraca ta polega w szczególności na wymianie informacji umożliwiającej optymalizację zakresu i form pomocy udzielanej przez obie instytucje tej samej osobie, w sposób pozwalający uniknąć powielania wzajemnych działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym głównie w ramach realizacji kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi zawierających instrumenty aktywizacji zawodowej. Od 2015 roku MOPS w partnerstwie z PUP realizuje Program Aktywizacja i Integracja w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób długotrwale bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (zakres współpracy został szczegółowo opisany w rozdziale V. Aktywizacja osób bezrobotnych). Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy polega także na wymianie informacji na temat osób zarejestrowanych w PUP oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez platformę SEPI do której dostęp mają jedynie upoważnione osoby w MOPS, jak również na dostępie do aktualnych ofert pracy, staży oraz praktyk; informowaniu o aktualnych projektach i programach specjalnych, które realizowane są na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; informowaniu o targach i giełdach pracy oraz grupowych poradach zawodowych i oferowanych formach pomocy dla osób pozostających bez pracy.
- Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie – Filia w Tarnobrzegu – stała współpraca w zakresie aktywizacji i doradztwa zawodowego osób wykluczonych społecznie z powodu bezrobocia, uzależnienia, bezdomności. Kierowani tam przez pracowników socjalnych klienci MOPS mieli możliwość skorzystania z bezpłatnego doradztwa zawodowego, poradnictwa w zakresie sporządzenia dokumentów aplikacyjnych oraz bezpłatnego dostępu do komputera, drukarki i internetu. W trakcie pandemii koronawirusa bezpośredni kontakt został ograniczony z uwagi na zagrożenie zakażeniem z tego względu pomoc świadczona była w formie zdalnej, za pośrednictwem telefonu i poczty e-mail. Natomiast zajęcia grupowe odbywały się w reżimie sanitarnym i z zachowaniem zasad dystansu społecznego oraz ograniczonej liczby uczestników w skróconym czasie. Zainteresowani mogli uzyskać profesjonalne doradztwo w zakresie pisania CV, listu motywacyjnego, które następnie za pośrednictwem poczty e-mail mogli przesłać do pracodawców lub wydrukować i doręczyć do zakładów pracy.
- Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli – współpraca w zakresie organizacji zajęć warsztatowych z zakresu wizażu i kreowania wizerunku w formie usług kosmetycznych i fryzjerskich dla uczestników Klubu Integracji Społecznej i Klubu „Wesoła gromadka” z okazji Dnia Kobiet. Ponadto organizacja zajęć dla seniorów z Dziennego Domu Senior+ świadczonych przez uczennice w zawodach technik usług kosmetycznych i technik fryzjerstwa oraz wykwalifikowaną kadrę nauczycielską CKU.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli – współpraca w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowych, w sprawie kierowania i umieszczenia w domach pomocy

społecznej, pomocy w wypełnieniu i skompletowaniu dokumentacji niezbędnej do ubiegania się o orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności a następnie kierowanie osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wymiana informacji w sprawach asystentury rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wychowanków Domu Dziecka oraz wychowanków usamodzielniających się oraz innych zadań wynikających z realizowanych ustaw m.in. szkolenia dla pracowników Ośrodka.

- Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli – współpraca w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, demoralizacji nieletnich oraz w sytuacjach podejmowanych przez policję interwencji u samotnych osób chorych i starszych. Ponadto współpraca z dzielnicowymi w zakresie pracy z klientami tzw. „trudnymi” z możliwością korzystania z asysty w sytuacjach zagrożenia dla pracowników MOPS w czasie wykonywania czynności służbowych. Przedstawiciele KPP współpracowali również z Klubem Integracji Społecznej w ramach zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa dla osób uczestniczących w działaniach Klubu. Tematyka poruszana na zajęciach to: bezpieczeństwo na drodze, profilaktyka uzależnień, cyberprzemoc, mowa nienawiści oraz przemoc w rodzinie. Ponadto Przedstawiciele KPP współpracowali z pracownikiem socjalnym ds. bezdomności w zakresie wspólnych patroli w miejscach przebywania osób bezdomnych w okresie jesienno – zimowym, udzielania niezbędnego wsparcia (odzież, żywność, pomoc finansowa) i zabezpieczenia w miejsca noclegowe, czy pomoc medyczną. W okresie pandemii koronawirusa monitoring miejsc przebywania osób bezdomnych w związku z zagrożeniem COVID-19 oraz zabezpieczanie osób bezdomnych w środki ochrony osobistej m.in. maseczki.
- Sąd Rejonowy w Stalowej Woli – kierowanie pism w sprawie wglądu w sytuację rodzin, w których istnieje podejrzenie nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej, wydawanie opinii na prośbę Sądu o funkcjonowaniu rodzin w stosunku do których Sąd ograniczył władzę rodzicielską, kierowanie wniosków w sprawie leczenia psychiatrycznego lub kierowania do domów pomocy społecznej osób w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska bez zgody uczestnika, wnioskowanie o zamknięte leczenie odwykowe. Współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi w przypadku rodzin objętych nadzorem kuratorskim.
- Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o zaniedbywania w stosunku do osób zależnych lub innych spraw klientów MOPS wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego, w tym również ubezwłasnowolnienie i leczenie odwykowe.
- Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – współpraca na rzecz klienta objętego wsparciem zarówno przez MOPS jak i SOWiK w ramach zespołów superwizyjnych, konsultacje w sprawach indywidualnych klientów.
- Zakłady Opieki Zdrowotnej – w sprawie ustalania konieczności zabezpieczenia usług w miejscu zamieszkania po zakończeniu leczenia szpitalnego, kompletowania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, zabezpieczenia w pomoc medyczną osób przebywających na kwarantannie lub w izolacji domowej, pomoc w dostępie do tele - porad klientom MOPS w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, współpraca w zakresie wykonywania testów na COVID-19, itp.
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola) – współdziałanie z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego oraz ferii zimowych i wakacji letnich.
- Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – w sprawie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- Urząd Miasta Stalowa Wola - wymiana informacji, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, ubezpieczenia zdrowotnego, dodatku mieszkaniowego, opiniowanie wniosków o przydział lokalu socjalnego, współpraca przy realizacji prac społecznie użytecznych.
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wnioskowanie w sprawie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe.
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Stalowej Woli – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu.
- ZUS/ KRUS – wzajemna wymiana informacji w zakresie uprawnień klientów MOPS do świadczeń zabezpieczenia społecznego.
- Inne Ośrodki Pomocy Społecznej – wymiana informacji w sprawie świadczeniobiorców możliwości uzyskania wsparcia ze strony oddzielnie zamieszkałych członków rodzin, refundacje świadczeń z zakresu pomocy społecznej.
- Zakład Administracji Budynków, Rejon Energetyczny, Rejon Gazowniczy, Miejski Zakład Komunalny, Miejski Zakład Budynków - kontakty w sprawie płatności, zadłużeń, negocjacje w sprawie terminów płatności i rozłożeń zadłużenia na raty, ponadto z administracją budynków mieszkalnych w sprawie przeprowadzenia niezbędnych remontów i dezynfekcji w mieszkaniach klientów MOPS, itp.
- Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) – współpraca w zakresie: dystrybucji i rozwoju żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa dla Najbardziej Potrzebujących mieszkańców Gminy Stalowa Wola; transportu i dostarczania darów dla seniorów i osób niepełnosprawnych w miesiącach listopad - grudzień 2020 w ramach Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy”; transportu i dostarczania darów w ramach Oplątka Maltańskiego 2020 do mieszkań i domów osób starszych, niepełnosprawnych w okresie przedświątecznym. Ponadto w okresie pandemii koronawirusa OSP we współpracy z MOPS w ramach zleceń otrzymywanych od osób w kwarantannie, czy izolacji dokonywała zakupów niezbędnych artykułów i dostarczała do mieszkań osób zgłaszających.
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Stalowej Woli – od marca 2020 roku stała współpraca w związku z COVID-19 w zakresie informowania o osobach w kwarantannie i izolacji oraz o potrzebach przez nie zgłaszanych i organizacji form pomocy dla mieszkańców Stalowej Woli w czasie pandemii. Pomoc w prawidłowej interpretacji i realizacji procedur związanych z przebywaniem na kwarantannie, w izolacji, wynikami testów na COVID-19.
- Nadleśnictwo Rozwadów – współpraca w ramach działań środowiskowych w Klubie „Wesoła gromadka” oraz Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy – Edycja 2020”.
- Firmy prywatne i lokalni przedsiębiorcy - współpraca w ramach działań środowiskowych organizatorów społeczności lokalnej oraz Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy – Edycja 2020”.

Ważnym partnerem pomocy społecznej jako instytucji polityki socjalnej państwa na szczeblu lokalnym jest III sektor czyli organizacje pozarządowe, często działające i specjalizujące się w kręgu działań na rzecz określonych grup zagrożonych lub dotkniętych już wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach wzajemnej współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami już od kilkunastu lat udostępnia niżej wymienionym stowarzyszeniom bezpłatnie swoje pomieszczenia (salę konferencyjną) na spotkania integracyjne i prowadzenie działalności statutowej w budynku Ośrodka:

- Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „SONIR” ,
- Stowarzyszeniu Rehabilitacyjnemu Kobiet po Mastektomii ”AMAZONKA” – współpraca w ramach Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy – Edycja 2020” ,
- Klubowi Seniora „Pogodna Jesień”.

Niestety od marca 2020 r. spotkania w/w organizacji i klubów z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne nie odbywały się.

W 2020 roku podejmowane były projekty i działania na rzecz grup zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym we współpracy z organizacjami pozarządowymi, takimi jak:

- Oddział Stalowowolski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej wspierał działalność MOPS-u w zakresie zabezpieczenia w formie rzeczowej, tj. niezbędnego ubrania, żywności i innych artykułów pierwszej potrzeby osobom i rodzinom takiego wsparcia potrzebującym. PKPS realizował skierowania wydawane przez MOPS w tym m.in.:
  - na odzież używaną i środki czystości dla 20 osób,
  - żywność szczególnie w okresie przedświątecznym osób starszych, samotnych, w trudnej sytuacji materialnej dla 28 osób,
  - na artykuły spożywcze w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 dla 512 rodzin.
- Stalowowolskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta - współpraca z Towarzystwem polega na nie tylko na zabezpieczeniu schronienia osobom bezdomnym, ale również na podejmowaniu działań związanych ze zmianą postrzegania osoby bezdomnej i reagowania na jej potrzeby. MOPS w ramach aktywizacji na podstawie porozumienia zorganizował prace społecznie użyteczne dla 3 osób bezdomnych na terenie Schroniska oraz umożliwił udział w KIS. Ponadto Ośrodek ściśle współpracuje prowadzonym przez Towarzystwo z Domem Dziecka „Ochronka” w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków placówki oraz uczestnictwa przedstawicieli MOPS w zespołach rekrutacyjnych dotyczących możliwości powrotu dzieci do rodzin macierzystych.
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „ORATORIUM”, w zakresie zapewnienia fachowej opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych będących w zainteresowaniu MOPS oraz wymiany informacji w ramach prowadzonej działalności statutowej.
- Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM (stowarzyszenie powołane przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli) podejmowało w partnerstwie z MOPS kilka projektów na rzecz klientów pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci, poprzez organizację zajęć z zakresu aktywnego spędzania czasu wolnego, nowatorskich form rekreacji podczas wakacji szkolnych. Ponadto działalność stowarzyszenia dotyczy rozwoju i promocji wolontariatu na terenie gminy Stalowa Wola m.in. wśród młodzieży i osób starszych poprzez wsparcie inicjatyw Klubu Wolontariusza przy MOPS. Członkowie Stowarzyszenia starają się pozyskiwać środki finansowe na realizację nowych form wsparcia dla mieszkańców Gminy z zakresu pomocy społecznej, które wzmacniają działalność Ośrodka opisaną już we wcześniejszej części sprawozdania. Stowarzyszenie stało się również w 2016 roku partnerem Gminy Stalowa Wola w realizacji projektu rozbudowy MOPS w Stalowej Woli i od 2018 roku realizuje działania w ramach zawartego partnerstwa tj. szkolenia dla wolontariuszy z zakresu motywacji do pracy wolontarystycznej i możliwości jakie stwarza wolontariat, a także w zakresie prowadzenia bazy wolontariuszy gotowych do działań na rzecz mieszkańców Stalowej Woli, w tym klientów MOPS oraz działań w obszarze promocji projektu dotyczącego rozbudowy i przebudowy MOPS.
- Zakon Kawalerów Maltańskich w Krakowie – organizacja Akcji „Opłatek Maltanki 2020” dla 100 mieszkańców Stalowej Woli (wsparcie rzeczowe i duchowe).
- Związek Nauczycielstwa Polskiego – Sekcja Emerytów i Rencistów w Stalowej Woli – współpraca w ramach Akcji „Stalowowolska Paczka Pomocy – Edycja 2020”

XII. KUCHNIA I ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA.

W strukturze MOPS funkcjonuje Kuchnia, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tj. Dziennego Domu Senior+ oraz Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Tęcza” i jej Filii, a także uczestników kierowanych przez MOPS do Środowiskowych Domów Samopomocy Nr 1 i 2.

W ciągu 2020 roku wydano **22962 posiłków** w formie śniadań i obiadów. Na zakup artykułów spożywczych wydatkowano kwotę 55 546,00 zł a wydatki Kuchni (koszty osobowe i rzeczowe) związane z przygotowaniem posiłku wyniosły 313 877,00 zł.

XIII. OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

13.1. Finansowanie bieżącej działalności MOPS.

Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej jest zadaniem własnym, obligatoryjnym gminy, dofinansowywanym z budżetu państwa.

Zgodnie z zapisem ustawowym MOPS w Stalowej Woli zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku 1 pracownik na 2000 mieszkańców i na 50 środowisk. Zatrudnienie pracowników socjalnych w takich proporcjach na wskazanym minimalnie poziomie daje gwarancję wykonywania pracy socjalnej w sposób efektywny i skuteczny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z pomocy społecznej, profesjonalne wsparcie osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie, czego efektem może być całkowite ich usamodzielnienie w tym finansowe, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu lub nawet na zawsze.

Sukces pracy socjalnej przekłada się bezpośrednio na wydatki na świadczenia finansowe z pomocy społecznej, gdyż koszt działań profilaktycznych jest dużo niższy niż koszt następstw powstałych w wyniku niepodejmowania żadnych działań.

Przelicznik zastosowany do określenia wymaganej minimalnej liczby pracowników socjalnych przekłada się bezpośrednio na zatrudnienie kadry uzupełniającej, „obsługującej” pracowników socjalnych. Nadmienić należy, że wspomniany przelicznik stosuje się do określenia liczby tzw. pracowników rejonowych. Nie dotyczy innych form wsparcia, rozszerzających ofertę Ośrodka, tj. choćby o KIS, poradnictwo, działania OSŁ.

Zaznaczyć należy, że Ośrodek bezpośrednio wykonuje również usługi opiekuńcze i w tym celu zatrudnia kadrę podstawową w wymiarze 37 etatów, która w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na tę formę pomocy wymaga systematycznego uzupełniania poprzez umowy zawierane z urzędem pracy lub umowy zlecenia. Łączny koszt utrzymania usług opiekuńczych w 2020 roku wynosił 2 660 343,00 zł w tym koszty rzeczowe oraz fundusz świadczeń socjalnych stanowiły kwotę 102 454,00 zł.

W 2020 roku Ośrodek zatrudniał w ramach umów z PUP (prace interwencyjne) łącznie 11 osób przede wszystkim w zawodzie opiekuna. Tytułem refundacji części wynagrodzeń tych osób i pochodnych od wynagrodzeń MOPS otrzymał kwotę 69 771,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli zabezpiecza również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Pracę Zespołu i grup roboczych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego,
- koordynowanie pracy grup roboczych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,

➤ gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

Na utrzymanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2020 roku wydatkowano 5 282 839,00 zł, w tym dofinansowanie z budżetu państwa wynosiło 622 041,00 zł. W ramach zadań własnych wydatkowano kwotę 4 660 797,00 zł ze środków gminy.

Wydatki w 2020 r. kształtowały się następująco:

§ 3020 – świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP w tym głównie odzież robocza, obuwie, rękawice ochronne, środki czystości dla opiekunek i pracowników gospodarczych	1 840,00
§ 4010 – wynagrodzenia pracowników socjalnych, konsultantów i specjalistów pracowników księgowo – administracyjnych, gospodarczych, pracowników zatrudnianych okresowo na podstawie umów z PUP (w tym również 17 nagród jubileuszowych, 2 odprawy emerytalne)	3 116 845,00
§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne	344 272,00
§ 4110 – składki ZUS	683 987,00
§ 4120 – odpisy na Fundusz Pracy	66 182,00
§ 4170 – umowy z osobami fizycznymi wykonującymi usługi gońca animatora w Klubie Wesoła Gromadka, referent w PKPS, specjaliści przeprowadzający szkolenia	11 947,00
§ 4210 – zakupy materiałów biurowych i środków czystości, paliwa, doposażenie pomieszczeń w niezbędne meble, sprzęt komputerowy	57 421,00
§ 4260 – zakup energii	109 090,00
§ 4270 – zakup usług remontowych, konserwacja przeglądy, naprawy maszyn, urządzeń i pojazdów, bieżących awarii instalacji oraz remonty w budynku MOPS	32 026,00
§ 4280 – zakup usług medycznych, wstępne i okresowe badania lekarskie pracowników	2 995,00
§ 4300 – zakup usług pozostałych - opłaty pocztowe, prowizje bankowe opłaty komunalne, monitoring, usługa informatyczna dot. programu POMOST, opłaty aktualizacyjne dot. programów finansowo – księgowych	73 876,00
§ 4360 – opłaty z tytułu usług telefonii komórkowej, stacjonarnej oraz internetu	9 304,00
§ 4390 – zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	50,00
§ 4410 – krajowe podróże służbowe w związku ze szkoleniami specjalistycznymi	229,00
§ 4430 – ubezpieczenia rzeczowe	3 259,00
§ 4440 – odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	129 849,00
§ 4480 - podatek od nieruchomości	14 428,00
§ 4520 – opłata na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego (opłaty za odpady komunalne)	3 157,00
§ 4700 – szkolenia pracowników	40,00

Zadania własne gminy zostały dofinansowane z budżetu państwa w kwocie 622 041,00 i wydatkowane w sposób następujący:

§ 4010 – dofinansowanie wynagrodzeń pracowników MOPS w tym dodatki dla pracowników socjalnych	622 041,00
--	------------

13.2. Warunki lokalowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli od lutego 1994 r. funkcjonuje w budynku przy ul. Romana Dmowskiego 1 w Stalowej Woli, który na przełomie roku 2017/2018 uległ rozbudowie dzięki środkom pozyskanym przez Gminę Stalowa Wola z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna, Działanie 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, Poddziałanie 6.2.2. Infrastruktura pomocy społecznej. Projekt był realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej „SPECTRUM”.

Przedmiotem projektu pod nazwą „Poprawa dostępności do usług społecznych poprzez rozbudowę i przebudowę budynku MOPS w Stalowej Woli” była poprawa dostępności bazy lokalowej MOPS, poprawa komfortu zarówno osób korzystających z usług społecznych jak i pracujących w MOPS pracowników socjalnych, a także poprawa jakości świadczonych usług społecznych i poszerzenie oferty udzielanych świadczeń.

Obecnie siedziba MOPS to budynek dwuskrzydłowy i dwukondygnacyjny, podpiwniczony o łącznej powierzchni użytkowej 2.212,11 m².

Na parterze budynku MOPS od stycznia 2018 r. funkcjonuje Dzienny Dom Senior +, który powstał z przekształcenia istniejącego od 1994 r. Dziennego Domu Pobytu dzięki pozyskaniu środków finansowych z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 - Edycja 2018 moduł I. W pomieszczeniach piwnicznych starej części budynku MOPS od września 2000 r. funkcjonuje Klub Trzeźwego Życia. Natomiast w pomieszczeniach piwnicznych nowej części budynku MOPS od stycznia 2020 r. na podstawie umowy użyczenia działa Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli.

XIV. PODSUMOWANIE

Łącznie na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w 2020 r. MOPS wydatkował 20 690 864,00 zł, z czego 6 038 026,00 zł pochodziło ze środków zewnętrznych a 14 652 838,00 zł z budżetu gminy. Udział gminy w finansowaniu zadań z pomocy społecznej wyniósł 70,82 %.

Na sfinansowanie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej przy MOPS, w ramach realizowanego przez MOPS budżetu w 2020 roku wydatkowane było łącznie 1 138 700,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziła kwota 1 024 800,00 zł, natomiast 113 900,00 zł to środki powiatów, z których pochodzili uczestnicy WTZ.

W roku sprawozdawczym MOPS pozyskiwał środki ze źródeł zewnętrznych w ramach ogłaszanych programów rządowych tj. „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, „Opieka 75+”- edycja 2020, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- edycja 2020, „Posiłek w szkole i w domu”, „Wspieraj Seniora”, „Wieloletni program SENIOR+ na lata 2015-2020” moduł II - Edycja 2020. Ponadto w ramach prowadzonej działalności statutowej MOPS w swojej bieżącej pracy posiłkował się również środkami finansowymi pozyskanymi z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Przy udziale środków z UE realizowany jest projekt „Anioł Stróż” i „Rozwadowski Klub Seniora”. Łączna kwota wydatkowanych środków zewnętrznych wyniosła 1 508 189,00 zł, przy wkładzie własnym w wysokości 679 201 zł.

Syntetyczne podsumowanie powyższych wydatków poniesionych na zadania z zakresu pomocy społecznej przedstawiają poniższe tabele (kwoty w zaokrągleniu do pełnych zł).

TABELA NR 24 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA w zł	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA w zł.
1	85154	ZADANIA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH: - SPWD Świetlica „TĘCZA”	212 616,00	247 767,00
		- Klub Trzeźwego Życia	35 151,00	
2	85202	OPLATY ZA POBYT W DPS	4 166 437,00	4 166 437,00
3	85203	DZIENNY DOM SENIOR+	60 598,00	116 144,00
		ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA	55 546,00	
4	85205	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	32 694,00	32 694,00
5	85504	WSPIERANIE RODZINY: - Asystent rodziny	233 098,00	1 465 169,00
		- koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej	786 419,00	
		- SPWD Świetlica Tęcza	185 668,00	
		- SPWD Świetlica Tęcza Filia	259 984,00	
6	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	457 834,00	457 834,00
7	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	4 660 798,00	4 660 798,00
8	85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE	2 516 614,00	2 531 517,00
		SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	14 903,00	
9	85230	DOŻYWIENIE – Program „Posilek w szkole i w domu”	180 134,00	180 134,00
10	85295	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ - Klub Integracji Społecznej	14 887,00	754 987,00
		- Organizowanie Społeczności Lokalnej	30 514,00	
		- Kuchnia Przy MOPS	313 877,00	
		- Prace Społeczno-Użyteczne	57 561,00	
		- Dzienny Dom Senior+ /Wieloletni Program Senior + Moduł II	186 175,00	
		- Schronisko (kontener jako miejsce czasowej izolacji)	151 972,00	
11	85311	WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ	8 566,00	8 566,00
ŁĄCZNE WYDATKI			14 622 046,00	

**TABELA NR 25 WYDATKI W ZAKRESIE DOFINANSOWANIA DO ZADAŃ WŁASNYCH
ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA**

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWA NA KWOTA
1	85213	UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE	146 073,00
2	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ -Zasiłki okresowe	813 103,00
3	85216	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ -Zasiłki stałe	1 691 739,00
4	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	622 041,00
5	85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE W TYM SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE - Program „OPIEKA 75+”	49 001,00
6	85295	DZIENNY DOM SENIOR+ / Wieloletni program senior + Moduł II	124 116,00
7	85230	DOŻYWIANIE - Program „Posiłek w szkole i w domu”	716 000,00
8	85504	WSPIERANIE RODZINY -Asystent rodziny	6 800,00
WYDATKI ŁĄCZNIE – z budżetu państwa			4 168 873,00

TABELA NR 26 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ ZLECONYCH

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA
1	85195	OBSŁUGA UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH	1 440,00
2	85219	WYNAGRODZENIE DLA OPIEKUNA PRAWNEGO	36 915,00
3	85228	SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	79 826,00
WYDATKI ŁĄCZNIE - z budżetu państwa			118 181,00

TABELA NR 27 WYDATKI INNE - WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1.	85311	WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ	1 024 800,00	1 138 700,00
		- finansowanie PFRON (90%)		
		- finansowanie zadań własnych powiatu (10%)	113 900,00	

TABELA NR 28 POZOSTAŁE WYDATKI NA REALIZACJĘ PROGRAMÓW RZĄDOWYCH I PROJEKTÓW W RAMACH POZYSKANYCH ŚRODKÓW ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1	85295	PROGRAM „WSPIERAJ SENIORA”	6 530,00	8 162,00
		Budżet państwa		
		Wkład własny	1 632,00	
2	85295	PROJEKT „ROZWADOWSKI KLUB SENIORA”	26 593,00	28 185,00
		Środki UE		
		Budżet państwa		
		Wkład własny	0,00	
3	85295	PROJEKT „ANIOŁ STRÓŻ”	492 463,00	579 522,00
		Środki UE		
		Budżet państwa		
		Wkład własny	29 160,00	
4	85504	PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”	27 195,00	27 195,00
		Budżet państwa		
		Wkład własny	0,00	
Ogółem		Środki UE	519 056,00	643 064,00
		Budżet państwa	93 216,00	
		Wkład własny	30 792,00	

Mijający rok z uwagi na ogłoszony w marcu stan epidemii spowodowany COVID-19 upłynął pod znakiem dużych zmian w sytuacji społecznej i gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli stanął przed nowym wyzwaniem zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Z dnia na dzień należało przemodelować w znacznej mierze dotychczasowy system oraz funkcjonowanie MOPS, jako instytucji. Priorytetem okazało się zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom oraz mieszkańcom a także zachowanie nie tylko ciągłości realizacji dotychczasowych zadań, ale również przyjęcia na siebie nowych zadań, głównie związanych z zapewnieniem pomocy osobom izolowanym, pozostającym w kwarantannie lub opuszczających szpital.

Niezależnie jednak od warunków, od wielu lat, działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli nakierowane na wspieranie mieszkańców miasta Stalowa Wola, wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się (ale na bieżąco aktualizowanych) potrzeb mieszkańców miasta.

W 2020 roku z pomocy tutaj MOPS skorzystało 1340 rodzin/2327 osób (łącznie z pracą socjalną). W wyniku rozeznaczonych potrzeb wydanych zostało łącznie 6574 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń pomocy społecznej, z czego decyzje odmowne stanowiły niespełna 1,86 % wszystkich decyzji.

Obecna struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane na przestrzeni wielu lat potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia. Diagnoza problemów społecznych wskazuje, że do najbardziej dotkliwych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy w naszym mieście zaliczają się: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia od alkoholu i innych używek., demograficzne starzenie się społeczeństwa, problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Wymienione wyżej problemy rozwiązywane są z wykorzystaniem zasobów finansowych, kadrowych i instytucjonalnych jakimi dysponuje MOPS w Stalowej Woli. Dzięki rozwiniętej pomocy usługowej i instytucjonalnej oraz wytężonej pracy pracowników Ośrodka możliwe było objęcie wszechstronnym wsparciem wszystkie grupy wiekowe mieszkańców naszego miasta. Dużym wsparciem jest również wypracowana na przestrzeni lat współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

W ramach profesjonalizacji działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Dziale Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zostały powołane zespoły problemowe specjalizujące się w pracy z konkretnymi grupami dyspanseryjnymi. Bardzo często złożoność problemów rodzin z którymi współpracują pracownicy Zespołów wymaga rozwiązań interdyscyplinarnych. Wówczas do współpracy zapraszani są specjaliści pracy z rodziną, przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodziny i w obszarze pomocy społecznej. Celem nawiązania tej współpracy jest zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy wraz z oddelegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom.

Praca w Ośrodku związana z obsługą klienta nie kończy się na gromadzeniu dokumentów oraz wypłacaniu należnych świadczeń pieniężnych. To również pomoc rzeczowa i usługowa a przede wszystkim działania z zakresu pracy socjalnej i rozwijanie nowych form samopomocy. Należy w tym miejscu podkreślić, że realizacja tych zadań jest niezwykle pracochłonna ze względu na bardzo biurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki wywiadów środowiskowych oraz

okresowa weryfikacja zawartych w nich danych, duża liczba dokumentów, zmiany w przepisach prawnych).

Pracownicy MOPS w Stalowej Woli dużą wagę przywiązują do aktywizacji zarówno społecznej jak i zawodowej klientów Ośrodka wykorzystując do tego celu różne formy i narzędzia pracy socjalnej takie jak: kontrakt i projekt socjalny.

W obszarze reintegracji społecznej i aktywizacji zawodowej swoje działania skierowane do bezrobotnych mieszkańców Gminy realizował Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w strukturze MOPS od 2005. W 2020 roku oferta Klubu obejmowała zarówno główne statutowe działania skierowane do osób pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jak również edycje KIS wzbogacone o Program Aktywizacja i Integracja przeznaczony dla osób bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy.

Podstawowym celem działalności KIS jest odpowiednie ukierunkowanie i przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP, OPS. Niestety przez ogłoszoną od marca 2020 r. pandemię i liczne obostrzenia z nią związane zakres podejmowanych działań przez KIS i jego partnerów był mocno ograniczony.

Inną formą aktywizacji zawodowej, kontynuowaną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od 2015 roku są prace społecznie użyteczne organizowane na podstawie Porozumienia zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola. W minionym roku z tej formy zatrudnienia wspieranego skierowanego do mieszkańców gminy Stalowa Wola skorzystało 22 osoby bezrobotne (11 kobiet i 11 mężczyzn), jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w wymiarze do 10 godzin w ciągu tygodnia. Realizacja pracy zawodowej w tak niskim wymiarze pozwala na stopniowe przygotowywanie osoby długotrwale bezrobotnej do wejścia na otwarty rynek pracy. Nadmienić należy, że w trakcie realizacji prac społecznie użytecznych 1 osoba podjęła zatrudnienie a kolejna usamodzielniała się i nie korzysta z pomocy MOPS.

Nową formą aktywizacji zawodowej realizowaną przez MOPS od 2017 roku są prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. Celem programu jest wsparcie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych poprzez aktywizację osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych. W 2020 roku do prac społecznie użytecznych skierowano 7 osób (kobiet) bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku u których ustalono II profil pomocy, a które jednocześnie korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS. Natomiast z tej formy pomocy w pracach domowych skorzystało 6 rodzin.

Pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, wpisało się już na stałe w działania MOPS szczególnie, gdy jest realizowane w oparciu o partnerstwo z innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie naszego miasta. Działania te odnoszące się zarówno do bezpośrednich adresatów pomocy społecznej jak i do środowiska lokalnego, mogącego dawać nieformalne wsparcie tymże osobom i rodzinom były kontynuowane w roku 2020 dzięki metodzie pracy środowiskowej – Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL) i w oparciu o profesjonalną pracę pracowników socjalnych. Praca socjalna w ramach tej metody polega na uczeniu społeczności jak mogą sobie pomóc poprzez wykorzystanie otaczających ich zasobów najbliższego środowiska. We wszystkie działania zaangażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. Jednym z elementów powyższego modelu są działania oparte na partnerstwie instytucji i osób, które swoim zasięgiem oddziałują na daną społeczność.

Wdrażanie OSL jako profesjonalnej usługi społecznej zostało rozpoczęte wśród mieszkańców bloku przy ul. Podleśnej 2 w 2014 r. Na przestrzeni kilku lat dzięki współpracy wielu instytucji, firm

prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje nam się osiągać pozytywne zmiany w otoczeniu ulicy Poleśnej 2 i w społeczności lokalnej. Bardzo ważna jest także wciąż poszerzająca się sieć kontaktów i partnerów nieformalnych. Każdy z partnerów zna specyfikę i główne problemy mieszkańców terenu objętego działaniami w ramach organizowania społeczności lokalnej. Dzięki aktywnemu włączeniu ich do współpracy możliwe było przeprowadzenie wielu inicjatyw skierowanych do lokalnej społeczności.

Wszystkie działania jakie zostały zrealizowane w ramach organizowania społeczności lokalnej w 2020 roku w dużej mierze były zainicjowane przez mieszkańców obszaru objętego działaniami organizatorów społeczności lokalnej. Społeczność z wyżej wymienionych bloków dostrzega z jakimi problemami musi zmierzyć się na co dzień i jest tego świadoma, dlatego też próbuje dokonać zmian, które z całą pewnością wpłyną na zmianę wizerunku lokalnego środowiska. Mieszkańcy chcą włączyć się w zaplanowanie wspólnej przestrzeni, stopniowo powiększa się ilość osób zainteresowanych wspólnym działaniem, czego dowodem jest wzrost aktywności podczas spotkań obywatelskich. Ludzie są bardziej świadomi tego, że muszą sami zadbać o własne interesy, bo tylko tak osiągną zamierzony cel. Miejscem, które sprzyja oddolnym inicjatywom mieszkańców oraz pracy ze społecznością lokalną jest Klub „Wesoła Gromadka”.

Wdrażanie OSŁ przynosi również korzyści Gminie. Zalicza się do nich zwiększenie zaangażowania mieszkańców oraz ich odpowiedzialności zarówno za własne sprawy, jak i sprawy społeczności oraz Gminy. MOPS realizując środowiskową metodę pracy socjalnej staje się instytucją poszukującą skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, a przede wszystkim dostosowaną do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych. Rola MOPS zasadniczo uległa zmianie, z roli urzędu wypłacającego świadczenia, do roli aktora społecznego budującego kapitał społeczny. Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy pozytywną zmianę wizerunku i wzrost zaufania przedstawicieli innych instytucji, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim sektora biznesowego oraz lokalnej społeczności. Firmy z terenu Stalowej Woli podkreślają, że podjęta współpraca jest dla nich bardzo ważna i wiąże się z korzyściami zarówno dla jednej jak i dla drugiej strony. Pomimo braku formalnego dokumentu (umowy, porozumienia o współpracy) organizatorzy społeczności lokalnej zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich partnerów ze świata biznesu.

W roku sprawozdawczym działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opierała się również na kontynuowaniu podjętych w 2012 roku zadań nałożonych na Gminę w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. System wsparcia rodziny w MOPS w Stalowej Woli szczególnie tych niewydolnych wychowawczo obejmuje profesjonalną pomoc ze strony pracowników socjalnych z Zespołu ds. pomocy rodzinie, poradnictwo prawne i psychologiczne, asystenturę oraz możliwość skorzystania z wsparcia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TECZA”.

Zespół ds. pomocy rodzinie udzielał profesjonalnego wsparcia ze strony specjalistów rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2020 r. objął swoim wsparciem **253 rodziny**, w których było 440 dzieci.

Z pomocy asystenta rodziny w minionym roku skorzystało **52 rodziny**. W 2020 r. asystenci zakończyli współpracę z **20 rodzinami**.

Podkreślić należy, że realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na Gminę, także obowiązek ponoszenia coraz wyższych kosztów w związku ze współfinansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej, które z roku na rok będzie wzrastało w związku z corocznym procentowym wzrostem udziału Gminy w partycypowaniu w tych kosztach (w 1 roku – 10%, w 2 roku – 30% natomiast od 3 roku – 50% kosztów). W 2020 roku na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował kwotę **786 419,00 zł** (w 2019 r. była to kwota 614 976,00 zł). W całym 2020 r. w pieczy przebywało – **58 dzieci**.

W Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TĘCZA” w 2020 r. w zajęciach uczestniczyło łącznie **134 dzieci** w wieku od 6 – 16 lat w tym w Świetlicy „Tęcza” 82 dzieci natomiast w jej Filii 52 dzieci. Miniony rok dla świetlic był niezwykle trudny. Placówki po zawieszeniu zajęć w marcu 2020 r. wróciły do normalnej pracy od 1 czerwca 2020 r. Niestety już w listopadzie ponownie ich praca została ograniczona do pracy zdalnej i w tej formie trwała aż do 12 lutego 2021 r.

System oparcia społecznego obejmuje w Stalowej Woli nie tylko osoby bezrobotne czy nieaktywne zawodowo lub rodziny niewydolne wychowawczo, ale również osoby starsze i niepełnosprawne. Stalowowolscy seniorzy również mają w naszym mieście swoje miejsce, w którym mogą uczestniczyć w ciekawych zajęciach. W 2020 r. do Dziennego Domu SENIOR + uczęszczało łącznie **46 osób**. Najstarsi uczestnicy mają po 91 lat natomiast najmłodsza 62.

Profesjonalną pracę socjalną osobom starszym świadczą pracownicy socjalni z Zespołu ds. pomocy osobom starszych. W 2020 r. obejmowali oni swoją opieką **479 środowisk** w tym 406 osób samotnie zamieszkałych.

Osobom starszym i niepełnosprawnym MOPS oferuje ponadto usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychiatryczne) w miejscu zamieszkania. Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało w minionym roku **263 osoby**. Natomiast ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało **11 osób**.

Funkcjonujący przy MOPS Warsztat Terapii Zajęciowej swoją pomoc kierował w ubiegłym roku do **50 osób** niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Podstawowym zadaniem Warsztatu jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy na otwartym lub chronionym rynku pracy. Jakość i poziom oferty terapeutycznej, różnorodność metod i form rehabilitacji, indywidualizacja terapii, aktywizacja społeczna i zawodowa to podstawowe priorytety działania Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej⁵, obejmującej okres do 2050 r., w przyjętej perspektywie wystąpi znaczne zwiększenie się liczby osób w wieku co najmniej 60 lat. Wzrost ten będzie bardzo dynamiczny w okresie najbliższej dekady ze względu na osiągnięcie wieku 60 lat przez osoby urodzone w drugiej połowie lat 50. ub. wieku – są to najliczniejsze roczniki w całym okresie powojennym.

Dodatkowo, należy oczekiwać, że trwanie życia będzie się sukcesywnie wydłużało sprzyjając zwiększeniu zarówno liczby, jak i odsetka ludności w starszym wieku w ogólnej populacji Polski. Niestety – dla zdecydowanej większości tej grupy ludności nie będzie to życie w zdrowiu. Podkreślenia wymaga także fakt, że obecnie w przypadku osób w wieku sędziwym (80 lat i więcej) ponad 2/3 to osoby owdowiałe. Są to przede wszystkim kobiety (85% osób owdowiałych w tym wieku), przeważnie mieszkające i żyjące samotnie oraz wymagające wsparcia. Zatem, należy liczyć się z poważnym narastaniem problemu samodzielnej egzystencji przez rosnącą liczebnie zbiorowość osób w wieku starszym, wymagających pomocy – opieki, leczenia i rehabilitacji.

Wsparcie skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin wieloprotblemowych powinno stanowić priorytet w działaniach na najbliższą przyszłość w naszym mieście.

Potrzeby wskazanych wyżej grupy odbiorców determinują kierunki działań jakie w szczególności powinny być realizowane przez Gminę Stalowa Wola m.in.:

1. Rozwijanie różnorodnych form wsparcia środowiskowego dla osób starszych i niepełnosprawnych na przykład w formie: klubów seniora, dziennych domów pobytu, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenta osoby niepełnosprawnej, pomocy sąsiedzkiej, usługi w zakresie teleopieki i utrzymanie ich na odpowiednim poziomie.

---

⁵ Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne, GUS 2014

2. Podjęcie ścisłej współpracy z tworzonym Stalowowolskim Centrum Aktywności Seniora w zakresie wspierania osób w wieku senioralnym.
3. Wspieranie rozwoju usług wspomaganych skierowanych do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi i dorosłymi osobami niepełnosprawnymi w formie pomocy wytechnieniowej (całodobowej), wsparcia środowiskowego (dziennego w miejscu zamieszkania oraz w ośrodku wsparcia dziennego).
4. Wspomaganie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych poprzez rozwój specjalistycznego wsparcia rodziny m.in. poprzez:
  - stosowanie nowatorskich metod pracy socjalnej jak np. organizowanie społeczności lokalnej;
  - realizację usług asystentów rodziny,
  - rozwój poradnictwa specjalistycznego (nie tylko prawnego czy psychologicznego, ale również rodzinnego),
  - realizację projektów socjalnych.
4. Dążenie do uruchomienia na terenie Gminy mieszkalnictwa chronionego skierowanego do różnych grup społecznych w tym m.in. osób niepełnosprawnych czy bezdomnych.
5. Utrzymanie na dotychczasowym poziomie funkcjonujących obecnie placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy oraz wspieranie ich w rozwoju na rzecz jeszcze lepszego funkcjonowania.
6. Przygotowanie i rozwój odpowiedniej kadry pracowników mogących realizować nowe usługi i sprostać coraz wyższym wymaganiom stawianym przez klientów MOPS zwłaszcza poprzez realizowanie odpowiednich szkoleń dla pracowników etatowych oraz współpracę z uczelniami wyższymi lub placówkami oświatowymi w zakresie przygotowania przyszłej kadry pracowniczej w oparciu o nowe trendy i wymagania pojawiające się w pomocy społecznej.

Pomoc społeczna podlega ciągłym przemianom stawiając przed pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nowe wyzwania w zakresie podejmowania działań aktywizacyjnych o charakterze pozamaterialnym, kierowanych głównie do klientów, u których występują problemy z tytułu niezaradności życiowej i materialnej spowodowanej różnego rodzaju niepowodzeniami życiowymi, w tym bezrobociem, patologią, uzależnieniami (nie tylko od alkoholu), bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.

Mając tego świadomość pracownicy MOPS w roku 2013 powołali do życia i zarejestrowali w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rzeszowie Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej "SPECTRUM", którego działalność statutowa wkomponowana jest w obszar działań pomocy społecznej. Funkcjonowanie Stowarzyszenia „SPECTRUM” daje możliwość aplikowania o środki w ramach konkursów zewnętrznych, w których nie mogą brać udziału bezpośrednio jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Należy jednak podkreślić, że pomoc społeczna we współczesnych realiach nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

Opisany w niniejszym sprawozdaniu katalog zadań realizowanych w 2020 roku nadal będzie kontynuowany i na bieżąco modyfikowany. W oparciu o zdiagnozowane problemy klientów pomocy społecznej będą realizowane następujące działania:

- Kontynuowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020;

- Prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny w ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stalowa Wola na lata 2021 – 2023;
- Prowadzenia działań z zakresu wsparcia osób bezdomnych w ramach realizacji Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022;
- Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w ramach realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- Zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia w ramach podniesienia standardów usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym realizacja zadań wynikających z Stalowowolskiego Programu Wspierania Seniorów na lata 2021 - 2023;
- Inicjowanie oraz wspieranie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizację usług aktywizacyjnych oraz tworzenie warunków do realizacji Programu Aktywizacja i Integracja we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Pozyskiwanie środków finansowych poprzez aplikowanie o fundusze zewnętrzne na realizację programów w ramach Funduszy Unijnych, a także w ramach konkursów ogłoszonych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami i partnerami społecznymi.
- Pobudzanie i aktywizowanie społeczności lokalnej poprzez rozwijanie metody pracy socjalnej w oparciu o organizowanie społeczności lokalnej;
- Szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry;
- Inicjowanie oraz poszukiwanie nowych rozwiązań z zakresu wsparcia osób i rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych.

Przedstawione w Sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli za 2020 r. liczne działania i inicjatywy, jakie podejmują pracownicy MOPS w Stalowej Woli wskazują jednoznacznie na to, że jako profesjonaliści staramy się nieustannie poszerzać wachlarz oferowanych mieszkańcom form pomocy przy jednoczesnym poszanowaniu godności każdego człowieka oraz wykorzystaniu zasad partycypacji społecznej. Niezwykle ważny jest dla nas odpowiedni dobór metod pracy oraz form pomocy tak, aby u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym doprowadzić do pozytywnych zmian w ich życiu rodzinnym, społecznym czy zawodowym.

Piotr Pierścionek

.....
(Dyrektor MOPS)

WYKAZ TABEL

1. Struktura zatrudniania w MOPS (str. 8).
2. Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (str.10).
3. Typy rodzin objętych pomocą MOPS (str. 11).
4. Rodziny z dziećmi objęte pomocą MOPS (str. 12).
5. Powód przyznania pomocy w latach (str. 13).
6. Czasookres korzystania ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie decyzji administracyjnych (str. 13).
7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (str. 14).
8. Osoby uprawnione do zasiłku stałego w 2020 r. (str. 15).
9. Zestawienie realizacji zasiłku okresowego ze względu na powody jego przyznania (str. 16).
10. Realizacja zasiłku celowego w 2020 r. (str. 17).
11. Zestawienie realizacji specjalnego zasiłku celowego w roku 2020 (str. 18).
12. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2020 r. (str. 21).
13. Charakterystyka osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w 2020 roku (str. 24).
14. Koszt pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej w 2020 r. (str.34).
15. Charakterystyka rodzin dzieci uczęszczających do Świetlicy „Tęcza” w 2020 r. (str.36)
16. Problemy występujące w rodzinach uczestników Klubu Integracji Społecznej (str.41).
17. Aktywność zawodowa uczestników Klubu Integracji Społecznej(str. 41).
18. Powody korzystania z pomocy MOPS przez uczestników prac społecznie użytecznych (str.43).
19. Wiek uczestników prac społecznie użytecznych (str. 43).
20. Liczba osób korzystających z oferty Klubu Trzeźwego Życia w 2020 r. (str.47).
21. Stopień niepełnosprawności uczestników WTZ (str.54).
22. Rodzaj niepełnosprawności uczestników WTZ wg schorzenia wiodącego (str.54)
23. Wartość projektów realizowanych na Osiedlu Fabrycznym (str.61).
24. Wydatki w ramach zadań własnych w 2020 r. (str. 80).
25. Wydatki w zakresie dofinansowania do zadań własnych ze środków budżetu państwa w 2020 r. (str. 81).
26. Wydatki w zakresie zadań zleconych w 2020 r. (str.81).
27. Wydatki inne – WTZ (str.82).

28. Pozostałe wydatki na realizację programów rządowych i projektów w ramach pozyskanych środków ze źródeł zewnętrznych (str. 82)